

Չ Ե Կ ՈՒ Յ Ց

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՇԻՎՆԵՐ
2012

ԵՐԵՎԱՆ 2013

ՀՏԴ 614 (042.3)

ԳՄԴ 51.1

Ա 700 Առողջապահության ազգային հաշիվներ / Ն. Դավթյան, Ս. Խարազյան, Ա. Դավթյան, Ա. Աղազարյան, Հ. Մայադյան, Ա. Համբարձումյան, Տ. Հովհաննիսյան. Եր.:

ՀՀ ԱՆ Ս. Ավդալբեկյանի անվան առողջապահության ազգային ինստիտուտ, 2013.- 132 էջ:

Առողջապահության ազգային հաշիվները (ԱԱՀ) ներկայացնում են ծախսերի հոսքը երկրի առողջապահության ոլորտի ինչպես պետական, այնպես էլ մասնավոր հատվածներում: Այն նկարագրում է առողջապահության բնագավառում ֆինանսական միջոցների աղբյուրները, օգտագործումն ու հոսքը:

Հայաստանում առողջապահական ծառայությունները ֆինանսավորվում են հետևյալ աղբյուրներից. Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից, տեղական համայնքների բյուջեներից, արտաքին դոնոր կազմակերպություններից (միջազգային կազմակերպություններից), մարդասիրական օգնության միջոցներից, մասնավոր կազմակերպություններից, տնային տնտեսությունների միջոցներից և այլ աղբյուրներից: Այս ֆոնդերը ուղղակի կամ անուղղակի ձևով անցնում են ֆինանսական գործակալներին, դրանցից էլ՝ դեպի վերջնական առողջապահական ծառայություններ մատակարարողներին:

Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը (WHO) հիմք ընդունելով առողջապահության ծախսերի հաշվառման միջազգային ստանդարտացման անհրաժեշտությունը, Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպության (OECD) և Եվրոպական վիճակագրական ծառայության (Eurostat) հետ համատեղ մշակել է ԱԱՀ կազմման մեթոդական ուղեցույցը:

Հիմնվելով վերոնշյալ մեթոդաբանության վրա՝ 2005 թվականից Հայաստանում կազմվում են Առողջապահության ազգային հաշիվները:

Սույն զեկույցը նախատեսված է առողջապահական համակարգի կազմակերպիչների, առողջապահության ոլորտի փորձագետների, առողջապահական համակարգի հարցերով զբաղվող և հետաքրքրվող այլ մասնագետների համար:

ԱԱՀ զեկույցը պատրաստվել է Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարության տեխնիկական և ֆինանսական աջակցությամբ:

ՀՏԴ 614 (042.3)

ԳՄԴ 51.1

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽԱՐԱՐԻ ԽՈՍՔ.....	4
ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՄՓՈՓՈՒՄ.....	7
ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ.....	8
ԳԼՈՒԽ 1. ԱԱՀ-Ի ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ.....	9
1.1. Առողջապահության ազգային հաշիվները Հայաստանում.....	9
1.2. Առողջապահության ազգային հաշիվների նպատակային նշանակությունը.....	10
1.3. Առողջապահության ազգային հաշիվների մեթոդաբանությունը.....	10
1.4. Առողջապահության ազգային ծախսերի սահմանումը.....	11
1.5. Առողջապահության ազգային հաշիվների կառուցվածքը և դասակարգումը.....	12
1.6. Առողջապահության ազգային հաշիվների կազմման գործընթացը.....	14
ԳԼՈՒԽ 2. ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ.....	15
2.1. Առողջապահական համակարգի ընդհանուր նկարագիրը, կազմը, կառուցվածքը.....	15
2.1.1. Առողջապահության ոլորտի նկարագրությունը և կառավարումը.....	15
2.2. Առողջապահության ֆինանսավորումը.....	15
ԳԼՈՒԽ 3. ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ ԵՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ.....	17
3.1. Ընտրանքային հետազոտություններ.....	18
ԳԼՈՒԽ 4. ԱԱՀ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ.....	26
4.1. Հիմնական հաշիվների վերլուծություն.....	26
4.1.1. Ֆինանսավորման աղբյուրներ և Ֆինանսական գործակալներ (ՖԱxՖԳ).....	26
4.1.2. Ֆինանսական գործակալներ և Մատակարարներ (ՖԳxՄ) հաշիվ.....	47
4.1.3. Ֆինանսական գործակալներ և Ֆունկցիաներ (ՖԳxՖ) հաշիվ.....	78
4.1.4. Մատակարարներ և Ֆունկցիաներ (գործառույթներ) (ՄxՖ) հաշիվ.....	97
Գծապատկեր 20. Գործառույթների ընդհանուր ծավալը 2012թ., տոկոս.....	102
Ա Ռ Ա Ջ Ն Ա Հ Ե Ր Թ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Ն Ե Ր Ա Պ Ա Գ Ա Յ Ի Հ Ա Մ Ա Ր.....	103
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	106
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ.....	107
Հավելված 1. ԱԱՀ ամփոփ աղյուսակներ.....	108
Ֆինանսական գործակալներ և Մատակարարներ (ՖԳxՄ) հաշիվ.....	108
Ֆինանսական գործակալներ և Ֆունկցիաներ (ՖԳxՖ) հաշիվ.....	109
Հավելված 2. Տնային տնտեսության հարցաթերթ.....	110

ՆԱԽԱՐԱՐԻ ԽՈՍՔ

Առողջապահության ազգային հաշիվների (ԱԱՀ) գեկույցը առողջապահության ոլորտում իրականացվող բարեփոխումների կարևոր բաղկացուցիչներից է: Նախարարության կողմից յուրաքանչյուր տարի կազմվող այս փաստաթուղթը երկրում առողջապահության ոլորտի ֆինանսավորման ծավալների գնահատման տեղեկատվական և վերլուծական հիմնական գործիքներից մեկն է: Իսկ ոլորտի ֆինանսական բնութագիրը, ինչպես նաև առաջիկա տարիների համար ֆինանսավորման զարգացման միտումների կանխատեսումը ՀՀ առողջապահության նախարարության կարևորագույն խնդիրներից է:

ՀՀ կառավարության «Հեռանկարային զարգացման ռազմավարական» ծրագրում սահմանված է, որ առողջապահության ոլորտի ֆինանսավորումը եղել և մնում է ՀՀ կառավարության ծախսային քաղաքականության առաջնային գերակայություններից մեկը և ոլորտին հատկացումներն աճելու են ավելի արագ, քան համախմբված բյուջեի ընդհանուր ծախսերը: Ծրագրով նախատեսվում է առողջապահության ոլորտում պետական ծախսերի մակարդակը 2017 թվականին հասցնել ՀՆԱ-ի նկատմամբ 1.9 տոկոսի: Այս ցուցանիշը 2012 թվականին կազմել է 1.63%, 2011-ին՝ 1.65 %, 2010-ին՝ 1.6% (2013-ի համար կանխատեսվում է՝ 1.59 %, 2014-ին՝ 1.71%):

Ակնհայտ է, որ տարեցտարի ավելանում են ՀՀ պետական բյուջեից առողջապահությանն ուղղվող հատկացումները: 2005-2012թթ. ընթացքում պետական ֆինանսավորումն ավելացել է մոտ 70%-ով, այն պարագայում, երբ առողջապահական ընդամենը ծախսերը (պետական, ապահովագրական, մասնավոր, դոնոր կազմակերպությունների կողմից և այլն) նույն ժամանակահատվածում ավելացել են մոտ 50%-ով: Իսկ մասնավոր հատվածի դերակատարումն աճել է մոտ 40%-ով:

2012 թվականի Առողջապահության ազգային հաշիվների համաձայն՝ պետական ֆինանսավորման ծավալները առողջապահության ընդամենը

ծախսերում կազմել են 37%, մասնավոր հատվածինը՝ 57%, մնացած աղբյուրներինը (դոնոր կազմակերպություններ և մարդասիրական օգնություն)՝ 6%: Վրաստանում պետական հատվածի դերակատարումը կազմում է 22%, Ադրբեջանում՝ 21.5%, իսկ մասնավոր հատվածինը՝ համապատասխանաբար՝ 69% և 70%:

ԱԱՀ զեկույցը գնահատում է առողջապահության ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներից ձևավորվող ծավալները, ոլորտին հատկացվող միջոցների ավելացման միտումները՝ ներկայացնելով առողջապահության ոլորտի հիմնական ծրագրերի և բժշկական օգնության մատուցման գործում կարևոր դերակատարներին: ԱԱՀ աղյուսակների տվյալները միաժամանակ կարող են օգտագործվել որպես առողջապահության ոլորտում բարեփոխումների ազդեցության և ռազմավարական ուղղությունների մշակման միջանկյալ, ինչպես նաև վերջնական արդյունքների գնահատման միջոց: ԱԱՀ զեկույցների կիրառումը հնարավորություն կտա բացահայտելու առողջապահական ծախսերի միտումները, ինչը կարևոր է համակարգի մշտադիտարկման և գնահատման համար:

Նախարարությունը կարևորում է, որ ԱԱՀ զեկույցը միակ փաստաթուղթն է, որում արտացոլվում են առողջապահական ծառայությունների դիմաց բնակչության կողմից «ուղղակի գրպանից» կատարված ծախսերն ու կառուցվածքը, ինչը դառնում է ուսումնասիրության առարկա: Այդ իսկ պատճառով նախատեսում ենք ընդլայնել տնային տնտեսություններում իրականացվող հետազոտության շրջանակները՝ նպատակ ունենալով «ուղղակի գրպանից» ծախսերի գնահատման առավել տարանջատված արդյունքներ ստանալ: Հետազոտության շրջանակներում կընդգրվեն նաև կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման և հնարավոր հետևանքների վերլուծությունը: ԱԱՀ շրջանակներում կներառվեն առաջարկություններ «ուղղակի գրպանից» ծախսերի նվազեցման ուղղությամբ:

Առողջապահության ազգային հաշիվները (ԱԱՀ) այսուհետ կկիրառվեն կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատման գործընթացում՝ ապահովելով համակարգի ֆինանսավորման առավել թափանցիկություն:

ԱԱՀ զեկույցի վիճակագրական տվյալները հավաքագրվել են տեղեկատվական տարբեր աղբյուրներից: Բացի պաշտոնական

վիճակագրությունից ներառվել են նաև տարեկան և միանվագ ընտրանքային հետազոտությունների արդյունքները:

Տնային տնտեսությունների կողմից առողջապահական ծառայությունների համար կատարված ծախսերի վերաբերյալ ընտրանքային հետազոտությունն իրականացվել է ԱՄՆ ՄԶԳ Հայաստանի առողջապահության համակարգի հզորացում (HS-STAR) ծրագրի ֆինանսական և խորհրդատվական աջակցությամբ:

Առողջապահության ազգային հաշիվների զեկույցը կազմել է ՀՀ ԱՆ «Ակադեմիկոս Ս.Ավդալբեկյանի անվան առողջապահության ազգային ինստիտուտ»-ի Առողջապահության տեղեկատվական վերլուծական կենտրոնի թիմը՝ նախարարության պատվերով: ԱԱՀ կազմումը դարձել Ակադեմիկոս Ս.Ավդալբեկյանի անվան առողջապահության ազգային ինստիտուտի Տեղեկատվական վերլուծական կենտրոնի հիմնական գործառույթներից մեկը:

Առողջապահության ազգային հաշիվները՝ որպես ոլորտի ֆինանսական հոսքերի գնահատման համապարփակ գործիք, ընթացող բարեփոխումների արդյունքների գնահատման և հետագա ռազմավարությունների ընտրության լավագույն միջոց է:

Դերենիկ Դումանյան

ՀՀ առողջապահության նախարար,
պրոֆեսոր

ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Առողջապահության ազգային հաշիվների (ԱԱՀ) զեկույցը ամփոփում է 2012 թվականի ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության ոլորտի ֆինանսական հոսքերի մասին տեղեկատվությունը, որը ներառում է պետական և մասնավոր հատվածներից, ինչպես նաև միջազգային տարբեր կառույցներից ստացված ֆինանսավորման մասին հավաքագրված տվյալները, ինչպես նաև միջոցների բաշխման հիմնական ուղղությունները (գործառույթները) և դրանք տնօրինող մարմինների (ֆինանսական գործակալների) դերը այդ հոսքերում:

Ըստ ֆինանսավորման գործակալների 2012 թվականի առողջապահության ազգային հաշիվներն ունեն հետևյալ տեսքը (նախորդ տարվա հետ համեմատությամբ).

Ֆինանսավորման գործակալ	2011		2012		Փոփոխությունը (աճ՝ +, նվազում՝ -)	
	Գումարը (մլն դրամ)	Տեսակարար կշիռը (տոկոս)	Գումարը (մլն դրամ)	Տեսակարար կշիռը (տոկոս)	Գումարը (մլն դրամ)	Աճի տեմպը (տոկոս)
Պետական հատված	63,200.1	45	67,332.1	38	+4,132.0	+6.5
Մասնավոր հատված	67,044.9	47	99,197.8	56	+32,152.9	+48
Մնացյալ աշխարհ	11,157.9	8	11,538.3	6	+380.4	+3.4
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	141,402.9	100	178,068.2	100	+36,665.3	+25.9

Ինչպես երևում է բերված աղյուսակից՝ գումարային արտահայտությամբ ֆինանսավորման բոլոր գործակալների միջոցով 2012 թվականին նախորդ տարվա համեմատ աճ են արձանագրել, իսկ աճի տեմպի առումով ավելի արագ են աճել մասնավոր աղբյուրներից կատարված ծախսերը (48 տոկոսով), այնուհետև՝ պետական աղբյուրներից կատարված ծախսերը (6.5 տոկոսով), և համեմատաբար ավելի փոքր աճ է արձանագրվել “մնացյալ աշխարհ” աղբյուրից կատարված ծախսերի գծով (3.4 տոկոսով): Ընդհանուր առմամբ՝ առողջապահության ոլորտի ընդհանուր ծախսերը աճել են 25.9 տոկոսով:

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

ԱԱՀ	Առողջապահության ազգային հաշիվներ
ԱԾԻԳ	ՀՀ ԱՆ «Առողջապահական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկ
ԱՀԿ	Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպություն
ԱՀՀ	Ազգային հաշիվների համակարգ
ԱՀՌԾ	Աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագիր
ԱՄՆ	Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ
ԱՄՆ ՄԶԳ	ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալություն
ԱՆ	ՀՀ առողջապահության նախարարություն
ԱՍՀՆ	ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն
ԱՎԾ	Ազգային վիճակագրական ծառայություն
ԱրդՆախ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն
ԲԿ	Բժշկական կենտրոն
ԿԳՆ	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն
ՀԱԱՀ	Հայաստանի առողջապահության ազգային հաշիվներ
ՀԲ	Համաշխարհային բանկ
ՀԶՆ	Հազարամյակի զարգացման նպատակներ
ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՀՄԲԾ	Հայաստանի սոցիալական բարեփոխումների ծրագիր
Մ	Մատակարարներ կամ առողջապահական գործառույթներ իրականացնողներ
ՄԱԶԾ	Միավորված ազգերի կազմակերպության զարգացման ծրագիր
ՄԱԿ	Միավորված ազգերի կազմակերպություն
ՄԶԱԶ	Մարդկային զարգացման ազգային զեկույց
ՄՀ	Միջգերատեսչական հանձնաժողով
ՊԱԳ	ՀՀ ԱՆ Պետական առողջապահական գործակալություն
ՏՏ	Տնային տնտեսություն
Ֆ	Ֆունկցիա կամ առողջապահական գործառույթներ
ՖԱ	Ֆինանսավորման աղբյուր
ՖԳ	Ֆինանսական գործակալ
ՖՆ	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն

ԳԼՈՒԽ 1. ԱԱՀ-Ի ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

1.1. Առողջապահության ազգային հաշիվները Հայաստանում

ԱԱՀ զեկույցը նախատեսված է առողջապահական համակարգի քաղաքականությունը մշակողների և ղեկավարների համար՝ առողջապահական համակարգի գործունեության և կառավարման բարելավման նպատակով: ԱԱՀ-ում ներառվող տեղեկատվությունն օգտակար է որոշումներ կայացնելու համար, քանի որ հնարավորություն է ընձեռում գնահատել առկա ռեսուրսների օգտագործումը և կարող է կիրառվել առողջապահական համակարգի և այլ երկրների համակարգերի համեմատական վերլուծության նպատակով: ԱԱՀ-ի կանոնավոր կիրառումը հնարավորություն է տալիս բացահայտել առողջապահական ծախսերի միտումները, ինչը կարևորվում է առողջապահության համակարգի մշտադիտարկման (մոնիտորինգի) և գնահատման տեսանկյունից: Բացի այդ, ԱԱՀ-ի մեթոդաբանությունը կարող է կիրառվել նաև առողջապահության համակարգի ֆինանսական կարիքների կանխատեսումներ իրականացնելիս:

ԱԱՀ-ներում առկա տեղեկատվությունը ոչ ֆինանսական տվյալների, օրինակ՝ հիվանդացության ցուցանիշների, բժշկական ծառայություններ մատուցողների կողմից ռեսուրսների օգտագործման մակարդակի հետ համադրելով, քաղաքականություն մշակողները հնարավորություն են ստանում կայացնել հիմնավոր ռազմավարական որոշումներ և խուսափել հնարավոր ոչ բարենպաստ զարգացումներից:

Կարևոր է նշել, որ ԱԱՀ-ն ոչ միայն գործիք է ղեկավարների համար քաղաքական որոշումների կայացման գործընթացում, այլ նաև կարևոր գործիք է հասարակության համար՝ քաղաքական պաշտոնյաների արդեն իսկ կայացրած ռազմավարական որոշումների արդյունքները գնահատելու համար:

1.2. Առողջապահության ազգային հաշիվների նպատակային նշանակությունը

Առողջապահության ազգային հաշիվների կազմման գլխավոր նպատակն է առողջապահության համակարգի վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրման կազմակերպումը, համակարգումը և ներկայացումը՝ տվյալ ոլորտում ծրագրավորման գործընթացը, քաղաքականության մշակումը և արդյունավետության գնահատումը դյուրացնելու նպատակով:

Ընդ որում, ներկա զեկույցն իր մեջ կրելով մի քանի տարիների ԱԱՀ աղյուսակների տվյալների համեմատություն, թույլ է տալիս գնահատել հետևյալը.

- ինչպե՞ս է փոխվում ֆինանսավորման աղբյուրների մասնակցության չափը՝ պետական բյուջեից հատկացումների աճին զուգընթաց, նվազում է արդյոք բնակչության բեռը և ո՞ր ծառայությունների գծով,
- բարելավվում է արդյոք բնակչության համար պետության կողմից տրվող երաշխիքների իրականացումը՝ պետական բյուջեից հատկացումների աճին զուգընթաց, այսինքն՝ արդյո՞ք իրապես անվճար են դառնում բժշկական օգնության կամ առողջապահական ծառայությունների որոշակի տեսակները:

ԱԱՀ-ների կառուցվածքային ճկունությունը հնարավորություն է ընձեռում ստացված արդյունքները վերլուծել նաև ըստ բնակչության նպատակային խմբերի կամ ըստ միջոցառումների, որոնք կապված են կոնկրետ ծրագրերի և հիվանդությունների տեսակների հետ:

1.3. Առողջապահության ազգային հաշիվների մեթոդաբանությունը

Հիմնական սահմանումների և հասկացությունների առումով ԱԱՀ մեթոդաբանությունը հիմնվում է Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպության (ՏՀԶԿ) կողմից մշակված «Առողջապահության հաշիվների համակարգի» սահմանումների վրա: ՏՀԶԿ կողմից մշակված՝ «Առողջապահության հաշիվների համակարգ» ձեռնարկը սահմանում է Առողջապահության հաշիվների

միջազգային դասակարգումը, որտեղ առողջապահության ծախսերի բոլոր տեսակները տարանջատված են ըստ կատեգորիաների:

Չնայած այն հանգամանքին, որ ԱԱՀ-ն հիմնվում է «Առողջապահության հաշիվների համակարգի» դասակարգման վրա, սակայն պարունակում է նաև ենթակատեգորիաներ, որոնք բխում են երկրի առողջապահական համակարգի առանձնահատկություններից: Նման ճկունությունը ԱԱՀ-ին հնարավորություն է ընձեռում հաշվի առնել մեր երկրի առողջապահության համակարգի կառուցվածքի և գործունեության բազմաձևությունը:

1.4. Առողջապահության ազգային ծախսերի սահմանումը

Համաձայն ԱԱՀ սահմանման՝ առողջապահության ազգային ծախսերը բոլոր այն ծախսերն են, որոնք առնչվում են տնտեսական գործունեության հետ և ուղղված են առողջության պահպանմանն ու բարելավմանը, կենսագործունեության համակարգերի փոփոխությանը կամ այդպիսի գործունեությունների ֆինանսավորմանը:

Այս սահմանումը կիրառելի է բժշկական օգնություն տրամադրող կամ ֆինանսավորող բոլոր տեսակի հաստատությունների և կազմակերպությունների համար: Օրինակ՝ ԱԱՀ-ն հնարավորություն է տալիս առողջապահության ծախսերի գնահատականներում ներառել նաև ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից բժշկական կադրերի պատրաստման և վերապատրաստման համար ուղղվող միջոցները: Համանման եղանակով, ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից իրականացվող ոչ բոլոր միջոցառումներն են, որ համապատասխանում են առողջապահության ծախսերի սահմանումներին և ներառվում են ԱԱՀ-ում: Այսպիսով, ԱԱՀ զեկույցը կազմվել է՝ հիմք ընդունելով վերը նշված տարանջատումները և բացառությունները:

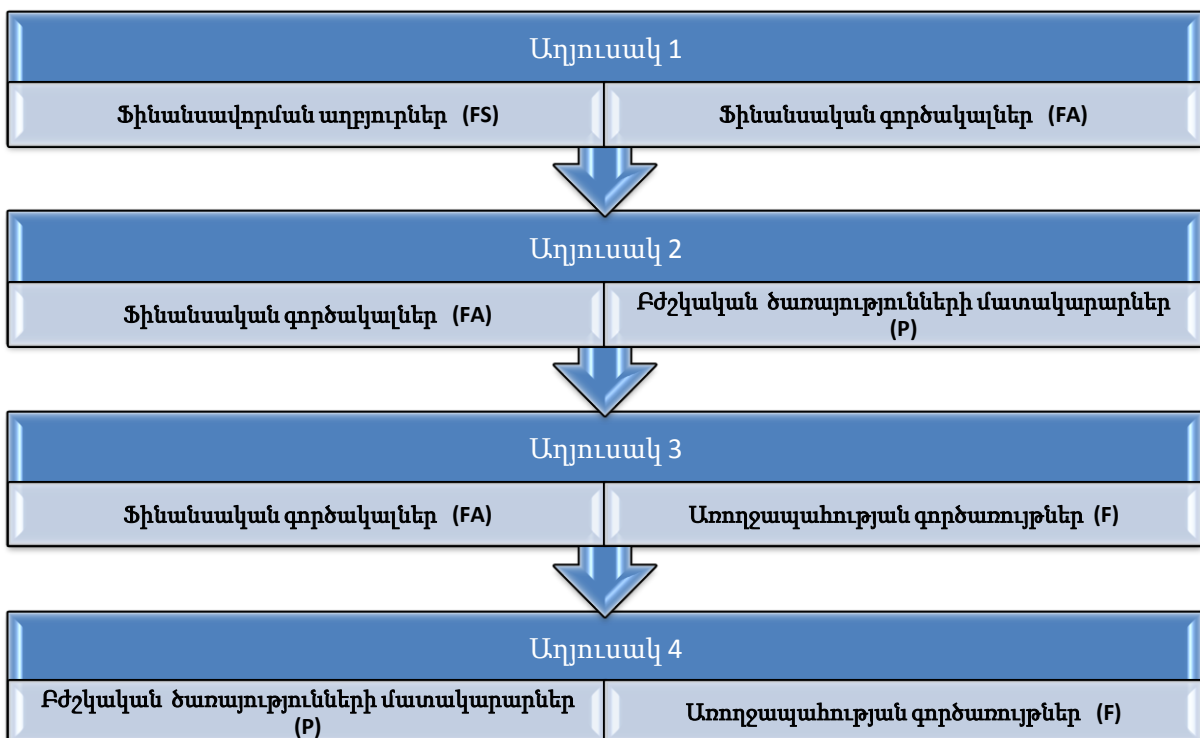
ԱԱՀ կազմման ժամանակ հաշվի է առնվել ոչ թե երկրի աշխարհագրական սահմանները, այլ տվյալ երկրի քաղաքացիներին և ռեզիդենտներին առնչվող առողջապահական գործառնությունները: Այսպես, օրինակ՝ ԱԱՀ-ն ներառում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների և ժամանակավորապես արտերկրում գտնվող ռեզիդենտների բժշկական օգնության վրա կատարված

ծախսերը և բացառում այլ երկրների քաղաքացիների՝ երկրի ներսում կատարված բժշկական օգնության ծախսերը: Միջազգային կազմակերպությունների կողմից՝ բժշկական օգնության վրա կատարված ծախսերը, ընդունող երկրի ռեզիդենտների համար նախատեսված բժշկական նշանակության ապրանքները և ծառայությունները նույնպես ընդգրկվել են առողջապահության ազգային ծախսերում:

1.5. Առողջապահության ազգային հաշիվների կառուցվածքը և դասակարգումը

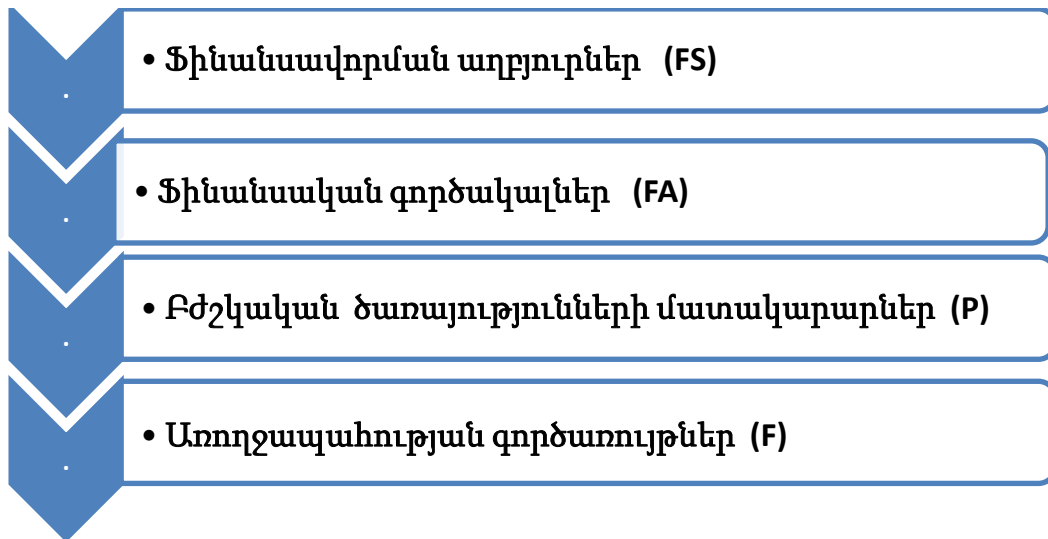
Մեր երկրում ԱԱՀ-ն իր կառուցվածքով նկարագրում է առողջապահության ծախսերը և խմբավորվում է չորս հիմնական աղյուսակներում: Բոլոր աղյուսակները երկչափ են և արտացոլում են ֆինանսական հոսքերը առողջապահության մասնակիցների մեկ կատեգորիայից մյուսը, այսինքն՝ նկարագրում են, թե որքան է ծախսվել համակարգի յուրաքանչյուր մասնակցի կողմից և ուր են ուղղորդվել այդ միջոցները: Ստորև ներկայացված է ԱԱՀ աղյուսակների կառուցվածքը.

Գծապատկեր 1. ԱԱՀ աղյուսակների կառուցվածքը

ԱԱՀ-ն տարբերակում է առողջապահության մասնակիցների չորս հիմնական կատեգորիաներ:

Գծապատկեր 2. Առողջապահության ազգային հաշիվների մասնակիցների չորս հիմնական կատեգորիաները

1. **Ֆինանսավորման աղբյուրներ (FS).** պատասխանում են հետևյալ հարցին. «Որտեղի՞ց են ստացվում միջոցները»: Օրինակ՝ ՀՀ պետական բյուջե, տնային տնտեսություններ, դոնոր կազմակերպություններ:
2. **Ֆինանսական գործակալներ (FA)** (անվանվում են նաև ֆինանսական միջնորդներ). միջոցներ են ստանում ֆինանսավորման աղբյուրներից և օգտագործում դրանք բժշկական ծառայությունների, բժշկական նշանակության ապրանքների (օրինակ՝ դեղամիջոցների) և միջոցառումների ֆինանսավորման համար: Այս կատեգորիան պատասխանում է հետևյալ հարցին. «Ո՞վ է վերահսկում և կազմակերպում ֆինանսական միջոցների հոսքերը»: Օրինակ, եթե ՀՀ պետական բյուջեից (ֆինանսավորման աղբյուրը) ֆինանսական միջոցներ է տրամադրվում ՀՀ առողջապահության նախարարությանը, ապա վերջինս իր հերթին որոշում է, թե ինչպես բաշխել ստացված ֆինանսական միջոցները: Այդ իսկ պատճառով, ՀՀ առողջապահության նախարարությունը համարվում է ֆինանսական միջնորդ:

3. **Բժշկական ծառայությունների մատակարարներ (P).** հանդիսանում են առողջապահության համակարգի ֆինանսական միջոցների վերջնական սպառողները: Մասնակիցների այս կատեգորիան պատասխանում է հետևյալ հարցին. «Ու՞մ են հատկացվում միջոցները»: Մատակարարներն այն կազմակերպություններն են, որոնք մատուցում են բժշկական ծառայություններ: Օրինակ՝ մասնավոր և պետական հիվանդանոցները, պոլիկլինիկաները, գյուղական բժշկական ամբուլատորիաներն ու առողջության կենտրոնները, դեղատները և այլն:
4. **Առողջապահության գործառույթները (F).** այն ծառայություններն ու միջոցառումներն են, որոնք իրականացվում են մատակարարների կողմից ստացված միջոցների շրջանակներում: Այս կատեգորիան պատասխանում է հետևյալ հարցին. «Ինչպիսի՞ ծառայություն, արտադրանք կամ միջոցառում է փաստացի մատուցվել կամ իրականացվել»: Օրինակ՝ կարող են ծառայել բուժսպասարկումը, երկարատև բուժքույրական խնամքը, բժշկական ապրանքները (օրինակ՝ դեղամիջոցները), պրոֆիլակտիկ միջոցառումները և առողջապահության կառավարումը:

Աղյուսակների հիմնական համախումբը նկարագրում է առողջապահության համակարգի վերը նշված կատեգորիաների միջև ֆինանսական հոսքերի շարժը:

Ընդ որում, ֆինանսական հոսքերի շարժերը կարող են լինել շատ բարդ և ներառել մասնակիցների ու դրանց միջև փոխառնչությունների բազմաթիվ տարատեսակներ:

1.6. Առողջապահության ազգային հաշիվների կազմման գործընթացը

ԱԱՀ կազմումը բաղկացած է հետևյալ փուլերից.

1. առողջապահության ծախսերի վերաբերյալ տվյալների հավաքագրում,
2. բոլոր աղբյուրներից ստացված տվյալների և տեղեկատվության համադրում, գնահատում և վերլուծություն,
3. ԱԱՀ ստանդարտ չորս աղյուսակներում ցուցանիշների մուտքագրում,
4. ԱԱՀ տվյալների վերլուծություն,
5. ԱԱՀ զեկույցի շարադրում, ստացված արդյունքների տարածում:

ԳԼՈՒԽ 2. ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

2.1. Առողջապահական համակարգի ընդհանուր նկարագիրը, կազմը, կառուցվածքը

2.1.1. Առողջապահության ոլորտի նկարագրությունը և կառավարումը

ՀՀ առողջապահության ոլորտն ընդգրկում է.

1. ՀՀ առողջապահության նախարարության համակարգը,
2. առողջապահական ծառայություններ իրականացնող ՀՀ պետական կառավարման այլ մարմինների համակարգերը,
3. ՀՀ մարզպետարանների ենթակայությամբ գործող առողջապահական կազմակերպությունների համակարգը,
4. տեղական ինքնակառավարման մարմինների ենթակայությամբ գործող առողջապահական կազմակերպությունները,
5. մասնավոր առողջապահական կազմակերպությունները,
6. առողջապահության ոլորտում ծրագրեր իրականացնող տեղական և այլ երկրների քարեգործական կազմակերպություններն ու ոչ կառավարական կազմակերպությունները (հասարակական կազմակերպությունները),
7. առողջապահության ոլորտում ծրագրեր իրականացնող դոնոր երկրներն ու միջազգային կազմակերպությունները:

2.2. Առողջապահության ֆինանսավորումը

Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության համակարգը ֆինանսավորվում է հետևյալ հիմնական ներքին աղբյուրներից.

1. ՀՀ պետական և տեղական բյուջեներ,
2. Քաղաքացիների (տնային տնտեսությունների) ուղղակի վճարումները, այդ թվում ոչ պաշտոնական վճարներ,
3. ՀՀ առողջապահության ոլորտում գործող պաշտոնական համավճարներ,
4. Բժշկական ապահովագրություն:

Առողջապահության ֆինանսավորման արտաքին աղբյուրները արտաքին աշխարհից ապակենտրոնացված ձևով (ՀՀ պետական բյուջեում չարտացոլվող) ՀՀ առողջապահության համակարգում կատարված հետևյալ ծախսերն են.

- ա. արտաքին աշխարհից ստացված և բարեգործական (մարդասիրական) որակում ստացած բեռների ներմուծումը և բաշխումը,
- բ. արտաքին աշխարհից ֆինանսավորվող բարեգործական որակված ծրագրերի շրջանակներում կատարված աշխատանքները և մատուցված ծառայությունները,
- գ. միջազգային դոնոր կազմակերպությունների կողմից ՀՀ առողջապահության համակարգում կատարած ծախսերը:

ԳԼՈՒԽ 3. ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ ԵՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ

Տեղեկատվության աղբյուրները տարբեր երկրներում ունեն տարբեր առանձնահատկություններ: Հայաստանի համար օգտագործվել են տեղեկատվության հետևյալ հիմնական աղբյուրները.

- Պետական հաշվետվողական համակարգում գործող տարեկան հաշվետվությունները (ՀՀ ԱԺ հաստատմանը ներկայացվող ամենամյա պետական բյուջեի կատարման հաշվետվությունը, Ազգային վիճակագրական ծառայության հաշվետվությունների տվյալները և այլն)
- Պետական առողջապահական գործակալության տվյալների բազայում առկա բուժօգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպությունների պաշտոնական հաշվետվությունները
- ՀՀ կառավարության բարեգործական ծրագրերի համակարգման հանձնաժողովի նիստերի արձանագրությունները և տարեկան ամփոփ հաշվետվությունը
- ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից պարբերաբար իրականացվող կենսամակարդակի ամբողջացված հետազոտության տվյալները
- Առողջապահության համակարգի ազգային, տարածքային և տեղական մարմինների գրանցումները
- Ապահովագրական ընկերությունների կողմից վարվող հաշվառումները (այդ թվում՝ սոցիալական փաթեթի շրջանակներում կատարված աշխատանքների վերաբերյալ), ՀՀ կենտրոնական բանկի հաշվետվությունները
- Բժշկական ծառայությունների մատակարարների գրանցումները
- Դոնոր կազմակերպությունների կողմից տրամադրվող օգնության վերաբերյալ տվյալները:

Միաժամանակ տվյալներ են հավաքագրվել հավելյալ անկախ աղբյուրներից, ստացվել են միանման արդյունքներ առնվազն երկու տարբեր աղբյուրներից, համադրվել են ստացված արդյունքները:

3.1. Ընտրանքային հետազոտություններ

Տարիների ընթացքում տնային տնտեսությունների կողմից առողջապահական ծառայությունների համար կատարված ծախսերի ամփոփ ցուցանիշների և ըստ մատակարարների ու գործառույթների կառուցվածքի վերաբերյալ տեղեկատվության աղբյուր են հանդիսացել տնային տնտեսությունների շրջանում իրականացված հատուկ ընտրանքային հետազոտությունները և ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից պարբերաբար իրականացվող կենսամակարդակի ամբողջացված հետազոտությունների տվյալները: 2011 թվականին տնային տնտեսությունների կողմից առողջապահության վրա կատարված ընդամենը ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության աղբյուր են հանդիսացել կենսամակարդակի ամբողջացված հետազոտության տվյալները, իսկ կառուցվածքային համամասնությունները ստացվել են հատուկ ընտրանքային հետազոտության արդյունքում ստացված գործակիցների և կշիռների օգնությամբ: 2011 թվականին առողջապահության ազգային հաշիվները կազմելիս կենսամակարդակի ամբողջացված հետազոտության տվյալների օգտագործման առումով, ինչպես և 2010 թվականին, դարձյալ խոչընդոտ է հանդիսացել այն իրողությունը, որ տնային տնտեսությունների ծախսերի հետազոտության հարցաթերթում կատարվել է փոփոխություն ծախսի արձանագրման ժամանակահատվածի մասով, ըստ որի՝ տնային տնտեսությունները ներկայացրել են տեղեկատվություն հարցմանը նախորդած վերջին երեսուն օրերի ընթացքում իրենց կողմից բուժօժանությունների և դեղերի դիմաց կատարված ծախսերի վերաբերյալ: Այս հանգամանքը հնարավորություն չի տվել իրականացնել ըստ առողջապահական ծառայությունների ուղղությունների տվյալների տարածում գլխավոր համակցության կամ ՀՀ ամբողջ բնակչության վրա:

Ընդամենը տնային տնտեսությունների կողմից կատարված ծախսի հաշվարկման համար հիմք է հանդիսանում կենսամակարդակի ամբողջացված հետազոտության արդյունքներով հաշվարկված մեկ շնչի հաշվով միջին ամսական առողջապահական ծախսը, ինչն ապահովում է բավարար

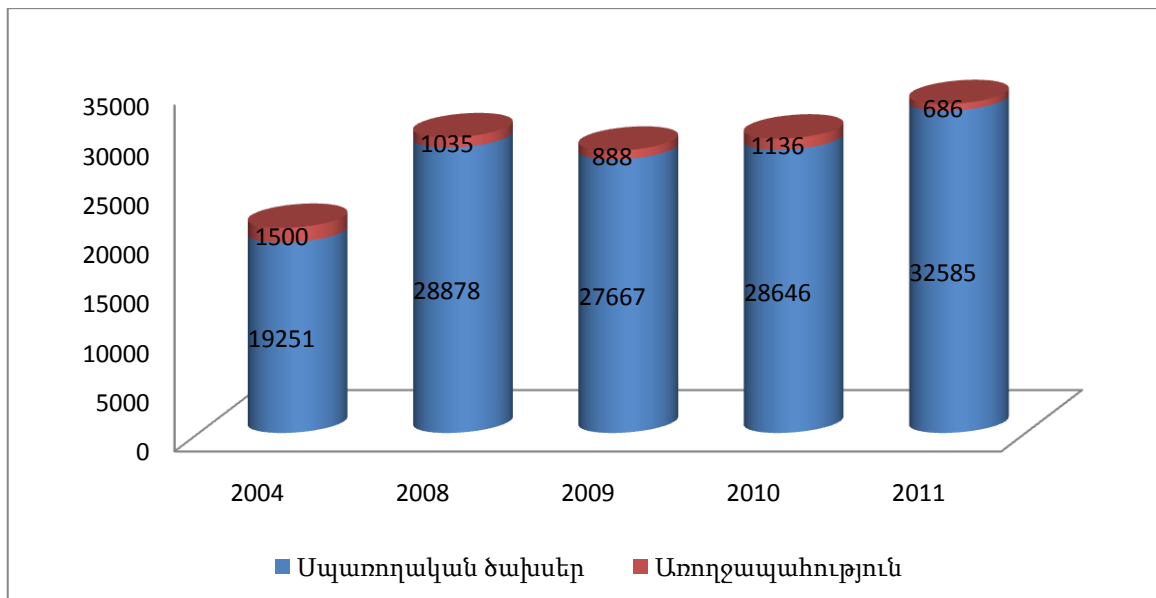
ներկայացուցչականություն հանրապետության կտրվածքով: Այլ կերպ՝ տնային տնտեսությունների կողմից կատարված առողջապահական ծախսերի ամփոփ թիվը (ծախսերի ծավալը բոլոր տնային տնտեսությունների հաշվով) ստացվել է «տնային տնտեսությունների օրագրի» տվյալների հիման վրա հաշվարկված մեկ շնչի հաշվով ծախսի և բնակչության միջին տարեկան թվաքանակի համադրության օգնությամբ: Ըստ մատակարարների և գործառույթների, առողջապահական ընդհանուր ծախսի բաշխումը կատարվել է «Տնային տնտեսությունների կողմից առողջապահական ծառայությունների վրա կատարված ծախսերի» ընտրանքային հետազոտությունների արդյունքների հիման վրա: Իրականացված գնահատականները հիմնվել են նաև բնակչության հիվանդացության մակարդակը բնութագրող ցուցանիշների վրա:

2011 թվականին Առողջապահության ազգային հաշիվները կազմելիս օգտագործվել էր **տնային տնտեսությունների կենսամակարդակի ամբողջացված հետազոտությամբ ստացված մեկ շնչի հաշվով առողջապահական ծախսի ցուցանիշը, որը կազմել է 686 դրամ** և որը կրճատվել է նախորդ տարվա ցուցանիշի՝ 1136 դրամի համեմատ մոտ 40 տոկոսով: Ծախսերի նման կրճատումը բերել էր նաև ընդամենը սպառողական ծախսերի կառուցվածքում առողջապահության ծախսերի տեսակարար կշռի կրճատմանը՝ 4.0 տոկոսից 2.1 տոկոս, այն դեպքում, երբ արձանագրվել էր տնային տնտեսությունների կողմից ընդամենը սպառողական ծախսերի աճ (տես՝ ստորև ներկայացվող աղյուսակը): **Նմանօրինակ կրճատումը ինչ- որ առումով անհասկանալի է, քանզի անգամ 2009թ. տնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, երբ ՀՆԱ անկումը կազմեց 14.1 տոկոս, առողջապահության ծախսերը կրճատվել էին 14 տոկոսով՝ 1035 դրամից 888 դրամ:** 2011 թվականի ՀՆԱ 4.7 տոկոս աճի և 2010 թվականի 1136 դրամ առողջապահական ծախսերից հետո անտրամաբանական էր մինչև 686 դրամ կրճատումը: Այս իրողությունները հաշվի առնելով, ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից, պաշտոնական գրությամբ, փորձ արվեց ստանալ որոշ գիտական պարզաբանումներ ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայությունից (ՀՀ ԱՎԾ), սակայն ապարդյուն:

Արդյունքում, 2011 թվականին տնային տնտեսությունների կողմից առողջապահական ծառայությունների դիմաց կատարված ընդհանուր ծախսի հաշվարկման հիմքում դրվեց ՀՀ ԱՎԾ կողմից պաշտոնապես հրապարակված ցուցանիշը, որի պատճառով 2010 թվականի համեմատ արձանագրվեց տնային տնտեսությունների առողջապահական ծախսերի ծավալի կրճատում: 2013 թվականին 2012 ԱԱՀ կազմման աշխատանքների շրջանակներում բազմիցս քննարկվեց 2011 թվականի տնային տնտեսությունների կողմից առողջապահական ծառայությունների դիմաց կատարված ընդհանուր ծախսի հաշվարկման մեթոդաբանությունը վերանայելու հարցը, սակայն, հիմք ընդունելով պաշտոնական վիճակագրության մեջ առկա տեղեկատվությունը, ԱԱՀ թիմը ձեռնպահ մնաց նման քայլից:

Ստորև ներկայացվում է Հայաստանի տնային տնտեսությունների անվանական սպառողական ծախսերի կառուցվածքը, որը ընդգրկում է տնային տնտեսության մեկ շնչի հաշվով յուրաքանչյուր ծախսային հոդվածի գծով միջին ամսական ծախսը:

Գծապատկեր 3. Հայաստան, տնային տնտեսությունների անվանական սպառողական ծախսերը, և այդ թվում նաև առողջապահական ծախսը, դրամ

Աղբյուրը՝ Հայաստանի սոցիալական պատկերը և աղքատությունը-2012, Վիճակագրական-վերլուծական գեկույց, ՀՀ ԱՎԾ, Երևան 2012, էջ 133:

Ներկայացված գծապատկերից երևում է, որ 2008 թվականին 2004 թվականի համեմատությամբ տնային տնտեսությունների անվանական սպառողական

ծախսերը աճել են 50%-ով, իսկ նույն ժամանակահատվածում առողջապահական ծախսը նվազել է 31%-ով, 2011 թվականին 2010 թվականի համեմատությամբ տնային տնտեսությունների անվանական սպառողական ծախսերը աճել են 14%-ով, իսկ նույն ժամանակահատվածում առողջապահական ծախսը նվազել է 40%-ով: Սակայն, եթե փոխկապվածության վերլուծություն իրականացնենք բնակչության հիվանդացության պատկերի հետ, ապա ոչ մի ձևով չենք կարող պնդել, որ նվազել է առողջապահական ծառայությունների սպառման կարիքը: Միաժամանակ ըստ տարիների չենք կարող հավաստել, որ նվազել են առողջապահական ծառայությունների գները, նույնիսկ այն պարագայում, երբ որքան էլ կանոնակարգված (հիմնավորված) չեն և՛ պետպատվերի, և՛ վճարովի բուժօգնության ծառայությունների գները, միևնույն է, վերջիններս նվազման միտում չունեն:

Աղյուսակ 1. Հայաստան, Տնային տնտեսությունների անվանական սպառողական ծախսերի կառուցվածքը, 2004, 2008-2011թթ.¹

Ծախսերի հոդվածներ	Տնային տնտեսության մեկ շնչի հաշվով միջին ամսական ծախսը									
	Դրամ					%				
	2004	2008	2009	2010	2011	2004թ	2008	2009	2010	2011
Սպառողական ծախսեր	19251	28878	27667	28646	32585	100	100	100	100	100
այդ թվում՝										
անունդ	10797	14984	14145	14844	17184	56.1	51.9	51.1	51.8	52.7
որից՝										
անունդ տնից դուրս	227	449	389	452	434	1.2	1.6	1.4	1.6	1.3
ալկոհոլային խմիչքի գնում	163	227	238	272	245	0.8	0.8	0.9	1.0	0.8
ծխախոտի գնում	808	1019	1035	1009	1123	4.2	3.5	3.7	3.5	3.4
ոչ պարենային ապրանքներ	2787	4730	4294	4439	5022	14.5	16.4	15.5	15.5	15.4
ծառայություններ	4696	7918	7955	8082	9011	24.4	27.4	28.8	28.2	27.7
այդ թվում՝										
առողջապահություն	1500	1035	888	1136	686	7.8	3.6	3.2	4.0	2.1
կրթություն	708	1221	833	141	167	3.7	4.2	3.0	0.5	0.5
բնակ-կոմունալ	1146	2635	2950	3008	3567	6.0	9.1	10.7	10.5	10.9
տրանսպորտ	694	967	1101	906	1003	3.6	3.3	4.0	3.2	3.1
կապ	291	1404	1285	1424	1570	1.5	4.9	4.6	5.0	4.8
մշակույթ	3	3	4	4	12	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
իրավաբանական ծառայություններ	3	16	15	121	92	0.0	0.1	0.1	0.4	0.3
այլ ծառայություններ	351	637	879	1342	1914	1.8	2.2	3.2	4.7	6.0

Աղբյուրը. *SSYULZ 2004, 2008-2011թթ.*

¹ Հայաստանի սոցիալական պատկերը և աղքատությունը-2012, Վիճակագրական-վերլուծական զեկույց, ՀՀ ԱՎԾ, Երևան 2012, էջ 133:

Առողջապահության ազգային հաշիվները կազմելիս հիմնական մեթոդաբանական և օգտակար թիրախը **տնային տնտեսությունների առողջապահական ծախսերի գնահատումն է**, վերջինիս ըստ մատակարարների և գործառույթների բաշխումը: Ինչ վերաբերում է պետական աղբյուրներից առողջապահությանն ուղղվող ծախսերի գնահատմանը, ապա վերջինս որոշակի դժվարություն չի առաջացնում, քանի որ այսօր գործող հաշվետվական համակարգում գործում են մի շարք տեղեկատվության աղբյուրներ, ըստ որի կարելի է տեղեկատվություն հավաքագրել փաստացի իրականացված պետական առողջապահական ծախսերի վերաբերյալ: Միաժամանակ պետական ծախսերը նախատեսվում են բյուջետային համակարգի տարբեր ամսական և տարեկան հաշվետվություններում ըստ տնտեսագիտական, գործառնական դասակարգման, ինչպես նաև ըստ նպատակային ծախսերի: Բացի այդ, պետական ծախսերի կատարման հաշվետվությունները կազմվում են նաև ծրագրային բյուջետավորման ձևաչափով:

2012 թվականին Առողջապահության ազգային հաշիվները կազմելիս տնային տնտեսությունների առողջապահական ծախսը գնահատելու համար օգտագործվել է ԱՄՆ ՄԶԳ Առողջապահության համակարգի հզորացում ծրագրի կողմից իրականացրած տնային տնտեսությունների կողմից առողջապահական ծառայությունների վրա կատարված ծախսերի ընտրանքային հետազոտության տվյալները: Վերջինիս հիմնական նպատակն է հանդիսացել տնային տնտեսությունների կողմից առողջապահական ծառայությունների վրա կատարված ծախսերի ընտրանքային հետազոտության իրականացումը՝ գնահատելու համար, թե ինչպիսի ֆինանսական բեռ են կրում տնային տնտեսությունները առողջապահական ծառայություններ ստանալիս, ընդ որում՝ ընտրանքային հետազոտությունը իրականացվել է բացառապես ԱԱՀ կազմման գործընթացում օգտագործելու համար:

Հետազոտության նպատակներն են եղել.

- Ստանալ ամբողջական և բավարար ներկայացուցչական տեղեկատվություն տնային տնտեսությունների կողմից առողջապահական ծառայությունների վրա կատարված ծախսերի վերաբերյալ:

- Տնային տնտեսություններում իրականացվող հետազոտության հիման վրա ուսումնասիրել բնակչության կողմից առողջապահական ծառայությունների վրա կատարված ծախսերի կառուցվածքն ըստ առանձին ուղղությունների և եղանակների (ամբուլատոր բուժում, ստացիոնար բուժում, վճարովի բուժում մասնավոր բժշկի մոտ, ալլոպատիկ բուժում, ատամնաբուժություն և այլն), տնային տնտեսությունների կողմից առողջապահական ծառայությունների վրա կատարված ծախսերի փոխհատուցումը ըստ տարբեր աղբյուրներից ֆինանսավորման համամասնությունների ու չափերի (սեփական միջոցներ, պետական առողջապահական ծրագրեր, բժշկական ապահովագրություն, գործատուի միջոցներ, համավճար, միջազգային կազմակերպությունների կողմից տրված աջակցություն և այլն): Տնային տնտեսություններում իրականացվող հետազոտության համար ուսումնասիրվել են ընտրանքային հետազոտությունների անցկացման միջազգային վիճակագրական կազմակերպությունների կողմից մշակված և կիրառության համար երաշխավորվող համապատասխան մեթոդաբանությունները, ինչպես նաև ՀՀ ԱՎԾ կողմից նախկինում (2002թ., 2006թ. և 2009թ.) իրականացված նմանատիպ հետազոտությունների փորձն ու մեթոդաբանությունները:

Մշակվել է հետազոտության իրականացման մեթոդաբանական ծրագիր և կազմակերպական պլան: Ընդ որում, մեթոդաբանությունը մշակելիս՝ հաշվի են առնվել այն յուրահատկությունները, որոնք բնորոշ են տնային տնտեսությունների առողջապահական ծախսերի գնահատմանը:

Հետազոտության իրականացման հարցաթերթը մշակվել և բարելավվել է բոլոր շահագրգիռ կողմերի մասնակցությամբ, միաժամանակ վերջնական տարբերակը համաձայնեցվել է ՀՀ առողջապահության նախարարության հետ: Հետազոտության իրականացման հարցաթերթը ներկայացված է կից հավելվածով (Հավելված 1): Մշակվել են հետազոտության հարցաթերթի լրացման մեթոդական ցուցումները: Կազմակերպվել և իրականացվել է հաշվարարների հրահանգավորումը: Կազմակերպվել և իրականացվել է հսկողություն՝ ընտրանքային հետազոտության բոլոր փուլերում:

Հետազոտության մեթոդական և կազմակերպական պլանին ներկայացվել են հետևյալ հիմնական պահանջները.

Տնային տնտեսությունների հետազոտությունը ապահովել է բավարար ներկայացուցչականություն խմբավորված ու տարածված արդյունքների ստացման համար: Տնային տնտեսություններում հետազոտությունը իրականացվել է ՀՀ ոստիկանության անձնագրային և վիզաների վարչության կողմից վարվող ՀՀ ընտրողների բազայի հիման վրա, ապահովելով ստացվելիք արդյունքների վստահության 95 տոկոս միջակայք: Ընտրանքի չափը կազմել է 1600 տնային տնտեսություն (գումարած 200 լրացուցիչ): Տնային տնտեսությունների ընտրանքի համակցության ձևավորումը իրականացվել է բազմաստիճան ինքնակշռված ընտրանքի մեթոդի հիման վրա, այսինքն՝ տարածքային միավորի ընտրվելու հավանականությունը համեմատական է նրա չափին: Ընտրանքի առաջին քայլում կատարվել է կլաստերների շերտավորում (ստրատիֆիկացիա) ՀՀ մարզերով՝ բնակչության (տնային տնտեսությունների) քանակին համապատասխան: Ընտրանքի երկրորդ քայլում յուրաքանչյուր մարզի համար կատարվել է քաղաքների և գյուղական համայնքների ընտրանք՝ տնային տնտեսությունների ընտրանքի ծավալը յուրաքանչյուր տարածքային միավորի համար հաշվարկելու նպատակով: Երրորդ քայլում կլաստերի գրանցված բնակչության ամբողջական ցուցակից սիստեմատիկ կամ պատահական մեթոդով կազմվել է ընտրանքի մեջ ընդգրկված տնային տնտեսությունների ցուցակը: Ստացված ցուցակներում ծրագրվածի համեմատ նախատեսվել է նաև տնային տնտեսությունների լրացուցիչ ցուցակ՝ հետազոտությանը մասնակցելուց հրաժարվելու կամ հասցեների անհամապատասխանության դեպքերում հնարավոր ռոտացիայի նպատակով:

Հարցազրուցավարների համար կազմակերպվել է հրահանգավորում՝ հարցվողներին ներկայացնելու և պարզաբանելու հետազոտության նպատակները, անհրաժեշտությունը, հարցազրույց վարելու գործընթացը և տևողությունը, և այլն:

Իրականացվել է տվյալների տրամաբանական ստուգումը, մուտքագրումն ու ելքային աղյուսակների ստացումը՝ ձևաչափին համապատասխան:

Հետազոտությունը ընդգրկել է 2012 թվականի ամբողջ ժամանակահատվածը:

ԳԼՈՒԽ 4. ԱԱՀ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

4.1. Հիմնական հաշիվների վերլուծություն

4.1.1. Ֆինանսավորման աղբյուրներ և Ֆինանսական գործակալներ (ՖԱxՖԳ)

Առողջապահական ծառայությունների դիմաց կատարված ծախսերի հոսքերն ըստ ֆինանսական գործակալների և ֆինանսավորման աղբյուրների ուսումնասիրելու նպատակով ներկայացնենք «Ֆինանսավորման աղբյուրներ և Ֆինանսական գործակալներ» (ՖԱ-ՖԳ) հաշվի աղյուսակների վերլուծությունը, որը պատկերացում է տալիս, թե կոնկրետ ծախսը ֆինանսավորման ինչպիսի աղբյուրներից, ֆինանսական որ գործակալի (ինստիտուցիոնալ մարմնի կամ հատվածի) կողմից է վճարվել:

1) «Պետական հատված» ֆինանսական գործակալի ֆինանսավորումը HF.A.1

2012 թվականին ֆինանսավորման բոլոր աղբյուրների՝ պետական, մասնավոր և արտաքին աշխարհի կողմից առողջապահական համակարգին տրամադրված ֆինանսական միջոցների ծավալը կազմել է **178 068.2 մլն** դրամ, որը բաժին է հասել որպես ֆինանսական գործակալներ հանդես եկող պետական, մասնավոր և մնացյալ աշխարհի հատվածներին:

2012 թվականին «**HF A Պետական հատվածի**»՝ որպես ֆինանսական գործակալի, առողջապահական ծառայությունների մատուցման ֆինանսավորման ամբողջ ծավալը ընթացիկ գներով կազմել է 67 332.1 մլն դրամ, նախորդ տարվա 63200.1 մլն դրամի դիմաց կամ աճը կազմել է 6.5 տոկոս:

«**HF A Պետական հատված**» գործակալի ֆինանսավորման աղբյուր են ծառայել՝ FS 1 Պետական աղբյուրներից 67332.1 մլն դրամ, որը ըստ գործակալների ներառել է՝ HF 1.1.1 Պետական կառավարման կենտրոնական մարմինների գծով 67153.1 մլն դրամ և HF 1.1.3 Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գծով՝ 179.0 մլն դրամ ծախսերը, որոնք համապատասխանաբար կազմել են 99.7 տոկոս և 0.3 տոկոս:

«HF A Պետական հատված» գործակալի ֆինանսավորման աղբյուր հանդես չեն եկել FS 2 Մասնավոր ֆոնդերը և FS 3 Մնացած աշխարհը:

2012 թվականին ՀՀ առողջապահության նախարարության ընդհանուր ֆինանսավորումը կազմել է 62600.5 մլն դրամ, իսկ աճը նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ՝ 3.8%:

2012 թվականին պետական բյուջեից ՀՀ առողջապահության նախարարությանը տրամադրված ֆինանսավորման ծավալը կազմել է պետական հատվածի ամբողջ ֆինանսավորման 93.7%-ը (2011թ.՝ 95.9%, 2010թ.՝ 87.9%, 2009թ.՝ 92.5%, 2008թ.՝ 91.9% 2007թ.՝ 92.6%, 2006թ.՝ 92.1%), ինչը նվազել է նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ 2 տոկոսային կետով (2011թ.՝ աճել է 8 տոկոսային կետով, 2010թ.՝ նվազել է 5 տոկոսային կետով, 2009թ.՝ աճել է 0.6 տոկոսային կետով, 2008թ. նվազել է 0.7 տոկոսային կետով, իսկ 2007թ. նույն ցուցանիշն աճել էր 0.4 տոկոսային կետով):

2012 թվականին պետական բյուջեի միջոցներից և ընդհանրապես «Պետական աղբյուրներ» հատվածի ֆինանսավորման 4.3%-ը կամ 2 909.7 մլն դրամը (2011թ.՝ 1.8% և 1 146.0 մլն դրամ, 2010թ.՝ 4.5% և 2 654.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 4.9% և 2 794.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 4.8% և 2 521.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 4.5% և 2 303.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 4.7% և 1963.5 մլն դրամ) բաժին է ընկել ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությանը: ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության ֆինանսավորումն իրականացվել է բացառապես պետական բյուջեի միջոցների հաշվին, ինչը պետական հատվածի ֆինանսավորման ընդհանուր կառուցվածքում կազմել է 4.3%-ը (2011թ.՝ 1.8%, 2010թ.՝ 4.5%, 2009թ.՝ 4.5%, 2008թ.՝ 4.2%):

2012 թվականին ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությանը տրամադրվել է 941.8 մլն դրամ կամ պետական հատվածի ֆինանսավորման ընդհանուր ծավալի 1.4%-ը (2011թ.՝ 1.7% և 1 043.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 1.5% և 659,7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1.1% և 650.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 0.6% և 361.8 մլն դրամ, որից 360.2 մլն դրամը կազմել են պետական բյուջեի միջոցները, 2006թ.՝ 1.2% և 518.2 մլն դրամ):

2012 թվականին ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարությանը բաժին է ընկել 130 մլն դրամ կամ պետբյուջեից ֆինանսավորման 0.2%-ը (2011թ.՝ 128.4 մլն դրամ և 0.2%, 2010թ.՝ 120 մլն դրամ և 0.2%, 2009թ.՝ 87 մլն դրամ և 0.2%, 2008թ.՝ 97 մլն

դրամ և 0.2%, 2007թ.՝ 82 մլն դրամ և 0.2%, 2006թ.՝ 100 մլն դրամ և 0.2%): Ինչպես նկատելի է ներկայացված թվերից, այս նախարարության ֆինանսավորումն ընդհանուր կառուցվածքում ունի անփոփոխ տեսակարար կշիռ (0.2%):

2012 թվականին ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայության ու ՀՀ ոստիկանության ֆինանսավորումը մնացել է գրեթե անփոփոխ և կազմել է համապատասխանաբար՝ 27.7 մլն դրամ և 73.4 մլն դրամ, ինչը պետական բյուջեի ֆինանսավորման ընդհանուր ծավալի մեջ որևէ փոփոխության չի հանգեցրել, կազմելով համապատասխանաբար՝ 0.04% և 0.1%-ը (2011թ.՝ 27.9 մլն դրամ և 82.3 մլն դրամ կամ 0.05% և 0.1%, 2010թ.՝ 27.9 մլն դրամ և 73.7 մլն դրամ կամ 0.05% և 0.1%, 2009թ.՝ 27.9 մլն դրամ և 73.7 մլն դրամ կամ 0.05% և 0.1%, 2008թ.՝ 26.8 մլն դրամ և 181.9 մլն դրամ կամ 0.05% և 0.3%, 2007թ.՝ 26.8 մլն դրամ և 174.6 մլն դրամ կամ 0.1% և 0.3%, 2006թ.՝ 26.8 մլն դրամ և 81.9 մլն դրամ):

«Պետական հատվածի» *HF 1.1.1.7 TBD* բաղադրիչի մասով պետական աղբյուրներից ընդհանուր ֆինանսավորումը 2012թ. կազմել է 171.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 171.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 159.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 337.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 823.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 826.6 մլն դրամ), որը նախորդ տարիների նման ամբողջությամբ ֆինանսավորվել է պետական բյուջեից:

2) «Մասնավոր հատված» ֆինանսական գործակալի ֆինանսավորումը HF.B.2

«HF.B Ոչ պետական/մասնավոր հատված» հանդես եկած գործակալը ֆինանսավորման FS 1 Պետական աղբյուրներից ստացել է 1 700.0 մլն դրամ, որը իր դասակարգմամբ առաջին անգամ է ընդգրկվել Առողջապահության ազգային հաշիվների կառուցվածքում: 2012 թվականից Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից ներդրվեց պետական ծառայողների, ինչպես նաև պետական աշխատողների որոշ կատեգորիաների համար նախատեսված սոցիալական փաթեթը, որի շրջանակներում շուրջ 120 հազար քաղաքացիներ (ներառելով ընտանիքի անդամների թիվը՝ շահառուների թիվը կազմել է մոտ 150000 մարդ) օգտվեցին բժշկական ապահովագրության ծառայություններից: Սոցիալական փաթեթի գումարը 2012 թվականի համար սահմանվել է տարեկան 132 հազար դրամ, իսկ սոցիալական փաթեթի ծառայություններից օգտվելու

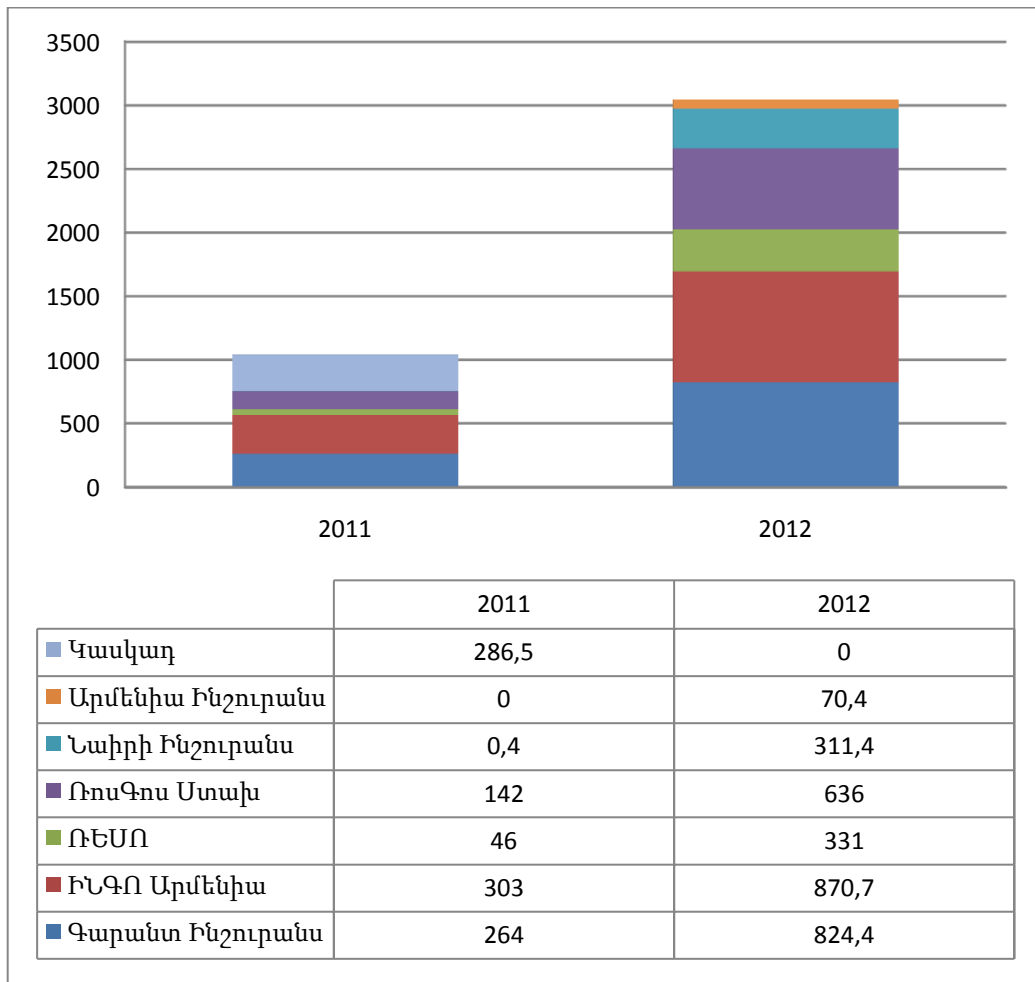
համար ՀՀ 2012 թվականի պետական բյուջեում նախատեսվել էր 18 միլիարդ դրամ, որից փաստացի ծախսվել է 12.165 միլիարդ ՀՀ դրամ: Այդ գումարի հիմնական մասը (10.1 մլրդ. դրամ կամ 83 տոկոսը) ուղղվել է առողջության ապահովագրությանը:

Սոցիալական փաթեթի գծով առողջության ապահովագրության գծով վճարված ապահովագրական հատուցումների ընդհանուր ծավալը կազմել է 3962.1 մլն դրամ (կամ հավաքագրված ապահովագրավճարների ընդհանուր ծավալի շուրջ 40 տոկոսը), սակայն 3962.1 մլն դրամ գումարում ներառված է նաև ապահովագրական ընկերություններին ներկայացված, սակայն դեռևս չկարգավորված պահանջների պահուստը (ՆՉՊՊ) և բժշկական ապահովագրության ոլորտում տեղի ունեցած, սակայն ապահովագրական ընկերություններին դեռևս չներկայացված պահանջների պահուստը (ՏՉՊՊ), ուստի ԱԱՀ մեթոդաբանությանը համապատասխան ԱԱՀ աղյուսակներ են մուտքագրվել միայն «վաստակած ապահովագրավճարի» գումարը: Միաժամանակ նշենք, որ դեռևս ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված չէ ապահովագրական ընկերություններին ներկայացված, սակայն դեռևս չկարգավորված պահանջների պահուստի (ՆՉՊՊ) և բժշկական ապահովագրության ոլորտում տեղի ունեցած, սակայն ապահովագրական ընկերություններին դեռևս չներկայացված պահանջների պահուստի (ՏՉՊՊ) ձևավորման մեթոդաբանությունները, ուստի գնահատել, որ վերոնշյալ գումարը ամբողջությամբ ծախսվել է ՀՀ առողջապահության համակարգում, ճիշտ չէ: Բժշկական ապահովագրության շրջանակներում հատուցումների գումարը գնահատելիս հիմք է ընդունվել ՀՀ կենտրոնական բանկի հաշվետվությունը, ըստ որի, առողջության ապահովագրության գծով վճարված ապահովագրական փաստացի հատուցումների ընդհանուր ծավալը կազմել է՝ 3043.9 մլն դրամ, ընդ որում՝ վերջինս ներառում է ն՝ մասնավոր ապահովագրության, և՛ սոցիալական փաթեթի գծով հատուցումների հանրագումարը:

«HF.B Ոչ պետական մասնավոր հատված» հանդես եկած գործակալը ֆինանսավորման FS 2 Մասնավոր ֆոնդերից ստացել է՝ 99197.8 մլն դրամ, որը իր հերթին ներառել է՝ FS 2.1 Գործատուների/մասնավոր ձեռնարկությունների

միջոցներ՝ 1 343.9 մլն դրամ և FS 2.2. Տնային տնտեսությունների միջոցները՝ 97853.9 մլն դրամ: Գործատուների/մասնավոր ձեռնարկությունների միջոցներ հաշիվը ներառել է կամավոր բժշկական ապահովագրության ծառայություններ իրականացնող ընկերությունների բժշկական ապահովագրության հատուցումների ծավալը: Ստորև ներկայացնում ենք բժշկական ապահովագրության ծառայությունների շրջանակներում հատուցումների գումարը ըստ ընկերությունների:

Գծապատկեր 4. Բժշկական ապահովագրության ծառայությունների շրջանակներում հատուցումների գումարը ըստ ընկերությունների, մլն դրամ

Աղբյուրը՝ Բենքինգ ռեյտինգ ընկերությունների Արմենիա. www.arminfo.info

«HF.B Ոչ պետական մասնավոր հատված» գործակալի ֆինանսավորման աղբյուր հանդես չի եկել FS 3 Մնացած աշխարհը:

Մասնավոր հատվածին, որպես առողջապահության բնագավառի ֆինանսական գործակալի, 2012թ. ֆինանսավորման բոլոր աղբյուրներից տրամադրված ֆինանսավորման ընդհանուր ծավալը կազմել է 99197.8 մլն դրամ և աճը նախորդ տարվա համեմատ՝ 48.0% է (2011թ.՝ 67 044.9 մլն դրամ և 27% նվազում, 2010թ.՝ 91 373.6 մլն դրամ և 14.7% աճ, 2009թ.՝ 79 666.0 մլն դրամ և 9.6% աճ, 2008թ.՝ 72 666.3 մլն դրամ և 4.4% աճ, 2007թ.՝ 69 588.1 մլն դրամ և 3.8% աճ, 2006թ.՝ 67 066 մլն դրամ և 10.7% նվազում):

Ֆինանսավորման ընդհանուր կառուցվածքում 98.7%-ը կամ 97853.9 մլն դրամը (2011թ.՝ 98.4% և 66 002.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 96.2% և 88 201.7 մլն դրամ, 2009թ.՝ 95.1% և 75 794.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 95.9% և 69 680.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 96.4% և 67 106.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 95.5% և 64 024.6 մլն դրամ) կազմել են տնային տնտեսությունների կողմից կատարված ուղղակի վճարումները, որոնց ծավալի աճը նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ կազմել է 53.4% (2011թ.՝ 74.8% , 2010թ.՝ 116.4%, 2009թ.՝ 108.8%, 2008թ.՝ 103.8%):

Մասնավոր ֆոնդերի ընդհանուր ֆինանսական միջոցներից 1 343.9 մլն դրամը կամ ընդամենը մասնավոր հատվածի ստացած ֆինանսավորման 1.3%-ը (2011թ.՝ 1 041.9 մլն դրամ և 1.6%, 2010թ.՝ 620.1 մլն. դրամ և 0.7%, 2009թ.՝ 426.4 և 0.6%, 2008թ.՝ 309.9 մլն դրամ և 0.4%, 2007թ.՝ 173.0 մլն դրամ և 0.2%, 2006թ.՝ 105.1 մլն դրամ) կազմել են մասնավոր ապահովագրական կազմակերպությունների կողմից կատարված վճարումները, ինչը ֆինանսավորվել է «Մասնավոր հատված» ֆինանսավորման աղբյուրներից «Գործատուներ/ մասնավոր կազմակերպություններ» բաղադրիչի միջոցների հաշվին:

Այսպիսով, միայն մասնավոր հատվածի կողմից (առանց արտաքին աշխարհի) իրականացված ֆինանսավորման ծավալը 2012թ. կազմել է 99197.8 մլն դրամ, այսինքն աճել է նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ 48%-ով (2011թ.՝ 67 004.9 մլն դրամ և կրճատումը նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ՝ 24.6%, 2010թ.՝ 88 821.8 մլն դրամ և աճը նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ կազմել է 16.5%, 2009թ.՝ 76 221.4 մլն դրամ և աճը նախորդ տարվա համեմատ՝ 8.9%, 2008թ.՝

69 990.3 մլն դրամ և աճը՝ 4%, 2007թ.՝ 67 279.1 մլն դրամ և աճը՝ 4.9%, 2006թ.՝ 64 129.7 մլն դրամ):

2012 թվականին ևս, ինչպես և նախորդ չորս տարիներին, այս հատվածում արձանագրված կարևոր իրողությունը տնային տնտեսությունների կողմից ուղղակի վճարումների ծավալի փոփոխությունն է:

2006 թվականին, ի տարբերություն նախորդ տարվա, վերջինս կրճատվել էր մոտ 8.5 մլրդ դրամի չափով, 2007թ., 2006թ. համեմատ, ավելացել էր 3 081.5 մլն դրամով, ինչի հետևանքով այս հատվածի ընդհանուր ֆինանսավորման կառուցվածքում դարձյալ աճել էր տնային տնտեսությունների վճարումների տեսակարար կշիռը՝ 95.5%-ից 96.4%: 2008թ. պահպանվել էին արձանագրված միտումները՝ ուղղակի վճարումների ծավալի աճը կազմել էր 3.8%, իսկ տեսակարար կշիռը փոքր-ինչ նվազելով կազմել էր 95.9%: 2009թ., համապատասխանաբար՝ բացարձակ արժեքով ցուցանիշը մեծացել էր 6 114.5 մլն դրամով, աճը կազմել էր 8.8%, իսկ տեսակարար կշիռը՝ 95.1%, 2010թ. տնային տնտեսությունների կողմից կատարված ուղղակի վճարումների ծավալը նախորդ տարվա ցուցանիշը գերազանցել է 12 406.8 մլն դրամով կամ աճը կազմել է 16.4%, իսկ տեսակարար կշիռը աճելով 1.1 տոկոսային կետով՝ կազմել է «մասնավոր հատված» ֆինանսական գործակալի ընդհանուր ֆինանսավորման 96.2%-ը: 2011 թվականին նշանակալի էր տնային տնտեսությունների կողմից կատարված ուղղակի վճարումների ծավալի նվազումը, ինչը չենք արձանագրել 2012 թվականին:

3) «Մնացյալ աշխարհ» հատված ֆինանսական գործակալի ֆինանսավորումը ՀԲ.3

Ֆինանսական գործակալների այս հատվածում ֆինանսավորման ծավալը 2012 թվականին կազմել է 11 538.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 11 157.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 4 969.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2 938.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 4 516.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 4 582.9 մլն դրամ), որն ամբողջովին ֆինանսավորվել է «Մնացյալ աշխարհ» ֆինանսավորման աղբյուրի կողմից: «Մնացյալ աշխարհի» կողմից իրականացված 2 387.6 մլն դրամ կազմող (2011թ.՝ 612.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 551.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 3 444.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 2 675.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2 308.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 2935.5 մլն

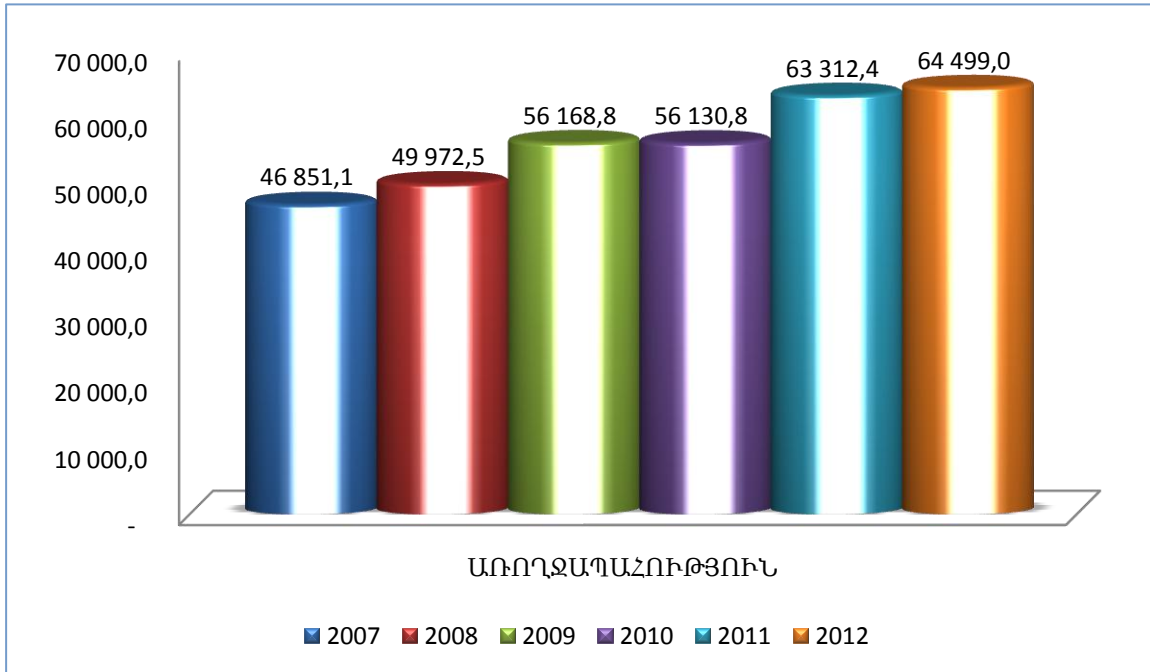
դրամ) ապակենտրոնացված ֆինանսավորումը ամբողջությամբ բաժին է ընկել *HF 3.3 Դոնորների կողմից տրամադրված տեխնիկական աջակցություն և դրամաշնորհներ (բացառությամբ բյուջեի միջոցով/ խողովակներով տրամադրվողների)*՝ (2011թ.՝ 26.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 726.7 մլն դրամ, 2009թ.՝ 735.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 782.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 544.3 մլն դրամ) գործակալին (*HF 3.2 Դոնորների կողմից տրամադրված նվիրատվություններ, նվիրաբերություններ, փոխառություններ (բացառությամբ բյուջեի միջոցով/խողովակներով տրամադրվողների)*) գործակալին 2011թ.՝ 585.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 825.1 մլն. դրամ, 2009թ.՝ 2 709.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 893.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 764.6 մլն դրամ): «Մնացյալ աշխարհի» կողմից իրականացված 9 150.7 մլն դրամ կազմող (2011թ.՝ 10 545.4 մլն դրամ) կենտրոնացված ֆինանսավորումը բաժին է ընկել *HF 3.1 ՀՀ կառավարությանն առընթեր բարեգործական ծրագրերը համակարգող հանձնաժողովի միջոցով իրականացվող ծրագրեր* գործակալին:

«Մնացյալ աշխարհի», որպես ֆինանսավորման աղբյուրի կողմից 2012թ. տրամադրած ընդհանուր ֆինանսական միջոցների ծավալը կազմել է 11 538.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 11 157.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 11 915.9 մլն դրամ, 2009թ. 12 174.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 13 951.8 մլն դրամ 2007թ.՝ 21 154.9 մլն դրամ), իսկ աճը նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ կազմել է 3.4% (2011թ.՝ ֆինանսավորման ծավալը նախորդ տարվա նույն ցուցանիշի նկատմամբ կրճատվել էր 6.4%-ով, 2010թ.՝ 2.1%-ով, 2009թ.՝ 12.7%-ով, 2008թ.՝ 34%-ով, իսկ 2007թ. ցուցանիշի աճը նախորդ տարվա համեմատ կազմել էր 17.3%):

Առողջապահության ոլորտում իրականացվող պետական քաղաքականության արդյունավետության վկայությունն է այն իրողությունը, որ աճում է պետական բյուջեի դերակատարումը առողջապահական համակարգի ֆինանսավորման մեջ: Մասնավորապես, որպես ֆինանսավորման գործակալ հանդես եկած Պետական հատվածի դերակատարումը ընդամենը առողջապահական ծախսերում 2005 թվականի 32.8 տոկոսից 2012 թվականին հասել է 36.8 տոկոսի: Ընդհանուր մոտեցումներով ներկայացնում ենք ՀՀ պետական բյուջեից առողջապահությանն ուղղվող ծախսերի դինամիկան վերջին

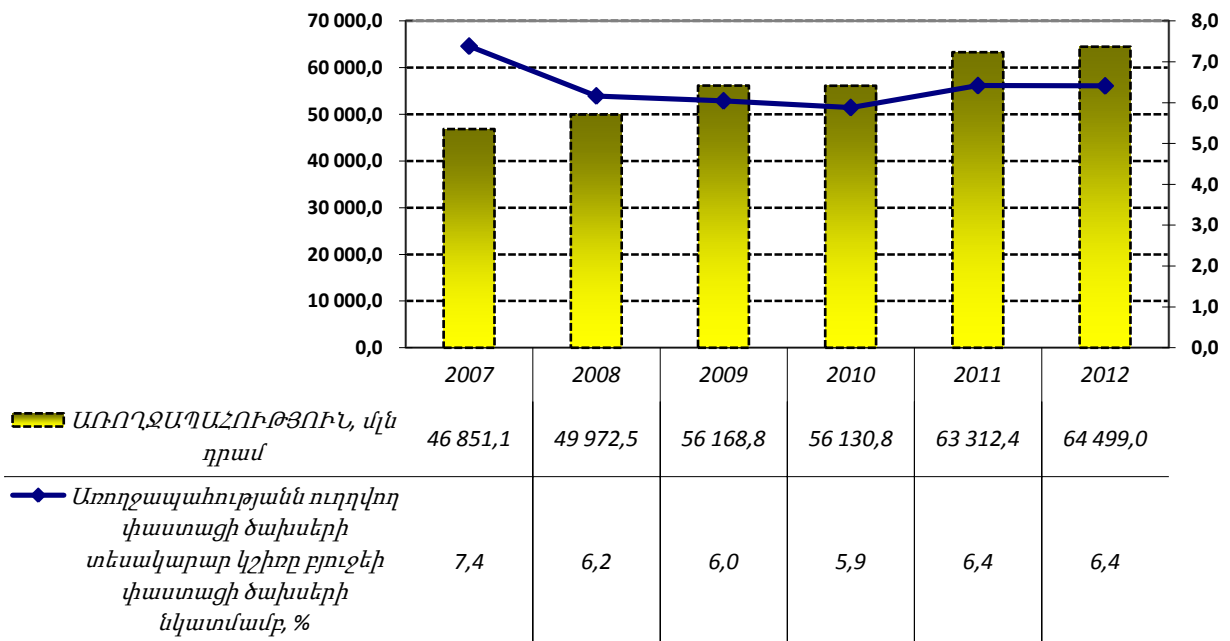
տարիների համար (ստորև ներկայացված են միայն ՀՀ պետական բյուջեից 07 Առողջապահություն բաժնի դասակարգման մեջ ընդգրկված ծախսերը):

Գծապատկեր 5. ՀՀ պետական բյուջեից առողջապահությանն ուղղվող փաստացի ֆինանսավորման դինամիկան, մլն դրամ

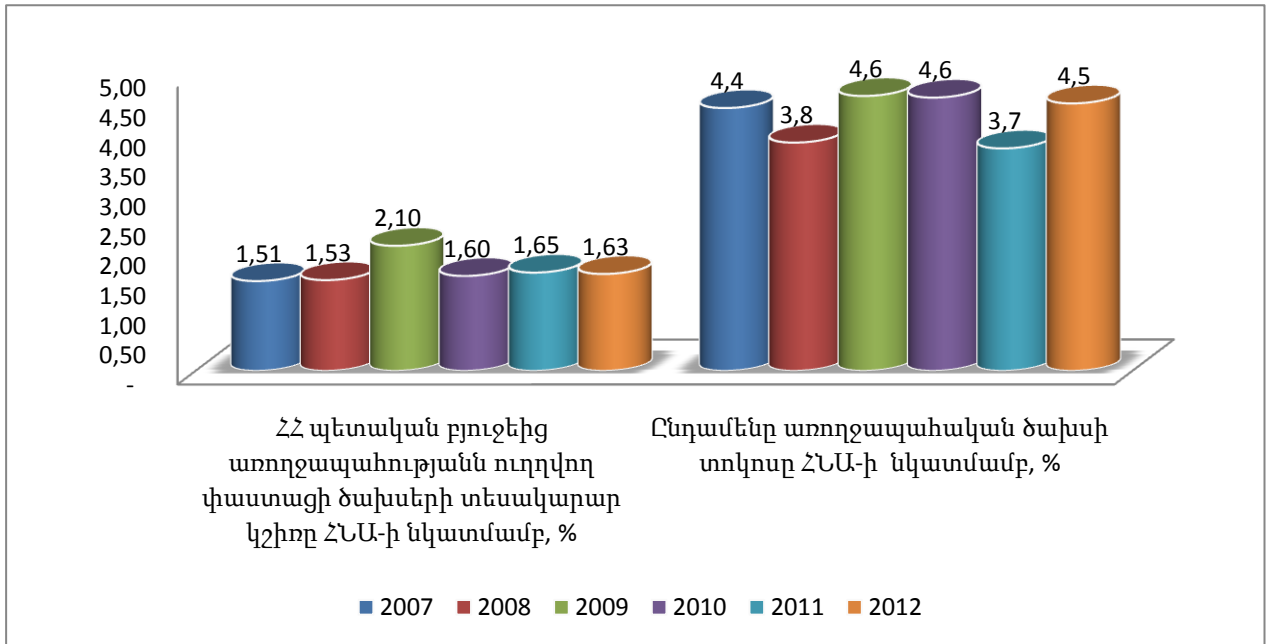
Աղբյուրը՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության ՀՀ պետական բյուջեի կատարման ամենամյա հաշվետվություն:

Գծապատկեր 6. ՀՀ պետական բյուջեից առողջապահությանն ուղղվող փաստացի ֆինանսավորման դինամիկան, մլն դրամ

Աղբյուրը՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության ՀՀ պետական բյուջեի կատարման ամենամյա հաշվետվություն:

Գծապատկեր 7. Ընդամենը առողջապահական ծախսեր - ՀՆԱ և ՀՀ պետական բյուջեից առողջապահական ծախսեր - ՀՆԱ հարաբերակցությունների համեմատությունը, %

Աղբյուր՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության ՀՀ պետական բյուջեի կատարման ամենամյա հաշվետվություն, Պետական վիճակագրական ծառայության պաշտոնական տարեգիրք, ԱԱՀ աղյուսակներ:

Ամփոփելով Առողջապահության ազգային հաշիվների «Ֆինանսական գործակալներ և ֆինանսավորման աղբյուրներ» հաշվի կամ աղյուսակ 1-ի տվյալները՝ արձանագրում ենք հետևյալը.

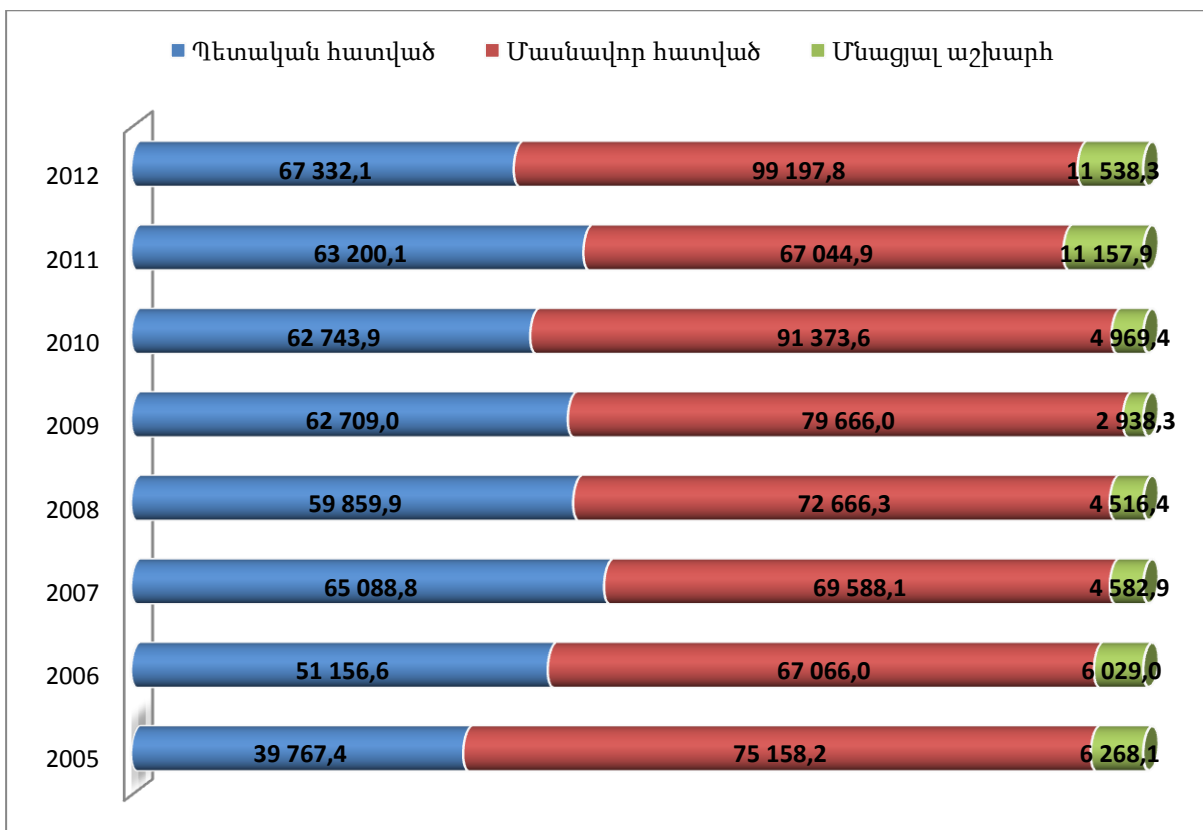
I. 2012թ. Ֆինանսավորման բոլոր աղբյուրների կողմից ֆինանսական գործակալներին տրամադրված ֆինանսական միջոցների ընդհանուր ծավալը կազմել է **178068.2 մլն դրամ** (2011թ.՝ 141 402.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 159 086.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 145 313.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 137 042.6 մլն դրամ 2007թ.՝ 139 259.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 124 251.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 121 193.7 մլն դրամ), որից՝

- 1) Պետական հատված գործակալին ֆինանսավորումը կազմել է 67 332.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 63 200.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 62 743.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 62 709 մլն դրամ, 2008թ.՝ 59 859.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 65 088.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 51 156.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 39 767.4 մլն դրամ),
- 2) Մասնավոր հատվածին՝ 99197.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 67 004.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 91 373.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 79 666 մլն դրամ, 2008թ.՝ 72 666.3 մլն դրամ,

2007թ.՝ 69 588.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 67 066 մլն դրամ, 2005թ.՝ 75 158.2 մլն դրամ),

3) Մնացյալ աշխարհին՝ 11 538.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 11 157.9 մլն դրամ, 2010թ-ին՝ 4 969.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2938.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 4 516.4 մլն դրամ 2007թ.՝ 4 582.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 6 029 մլն դրամ, 2005թ.՝ 6 268.1 մլն դրամ):

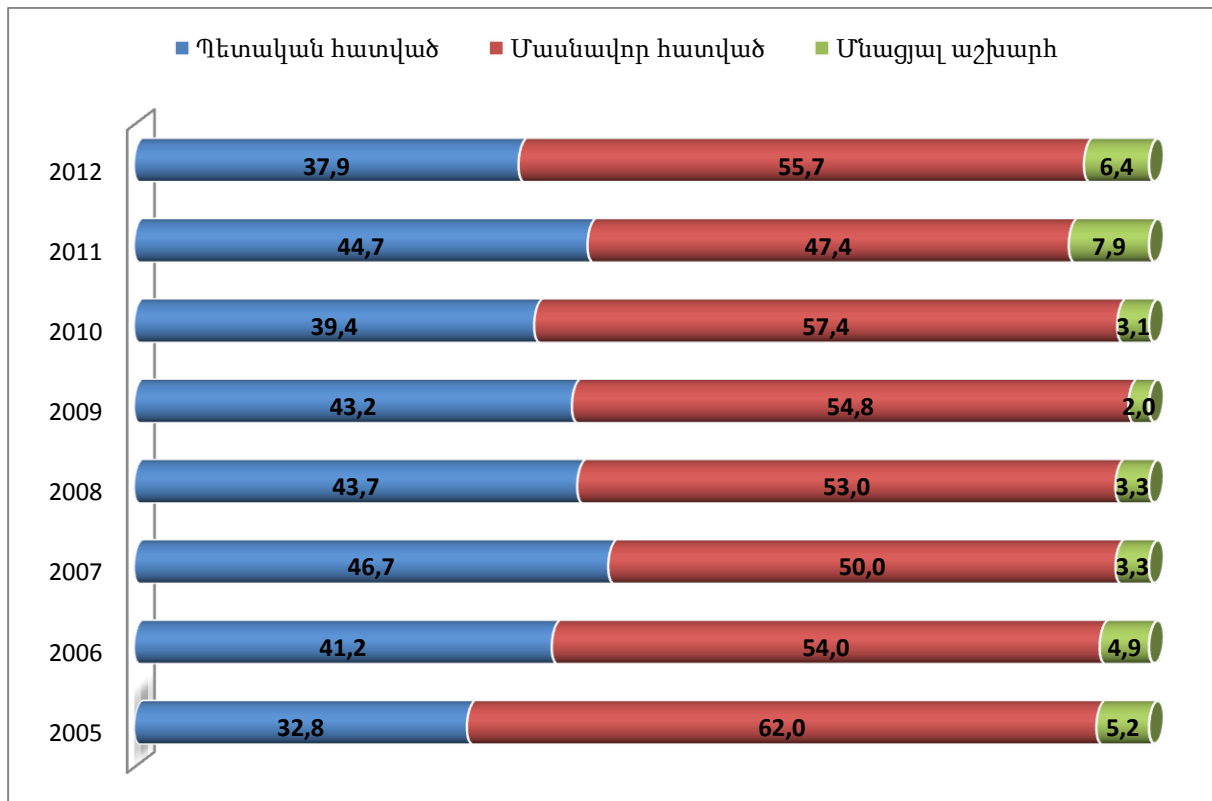
Գծապատկեր 8. Ֆինանսավորման բոլոր աղբյուրների կողմից ֆինանսական գործակալներին տրամադրված ֆինանսական միջոցների ընդհանուր ծավալը ըստ կատեգորիաների և տարիների (մլն դրամ)

Աղբյուրը՝ ԱԱՀ աղյուսակներ:

Ստորև ներկայացված են Ֆինանսավորման բոլոր աղբյուրների կողմից ֆինանսական գործակալներին տրամադրված ֆինանսական միջոցների ընդհանուր դերակատարումները, նաև ըստ կատեգորիաների տեսակարար կշիռների, արտահայտված տոկոսով ամբողջի նկատմամբ:

Գծապատկեր 9. Ֆինանսավորման բոլոր աղբյուրների կողմից ֆինանսական գործակալներին տրամադրված ֆինանսական միջոցների ընդհանուր ծավալում կատեգորիաների տեսակարար կշիռը ըստ տարիների (%)

Աղբյուրը՝ ՄԱՀ աղյուսակներ:

Գծապատկերից պարզ է, որ եթե պետական հատվածում ծախսերի դերակատարումը 2005 թվականի 32.8%-ից աճել է և 2012-ին կազմել 37.9%, ապա մասնավոր հատվածը 2005 թվականի 62.0% -ից նվազել է և 2012-ին կազմել 55.7%, ինչ վերաբերվում է մնացյալ աշխարհին, ապա վերջինս կրել է ոչ էական փոփոխություններ:

Աղյուսակ 2. HF Ֆինանսական գործակալներ Financing agents, մլն դրամ

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
HF.A Պետական հատված Public sector	39,767.4	51,156.6	65,088.8	59,859.9	62,709.0	62,743.9	63,200.1	67,332.1
HF.B Մասնավոր հատված Nonpublic sector	75,158.2	67,066.0	69,588.1	72,666.3	79,666.0	91,373.6	67,044.9	99,197.8
HF.C Մնացյալ աշխարհ Rest of the world	6,268.1	6,029.0	4,582.9	4,516.4	2,938.3	4,969.4	11,157.9	11,538.3
Ընդամենը Total	121,193.7	124,251.6	139,259.8	137,042.6	145,313.3	159,086.9	141,402.9	178,068.2

Աղբյուրը՝ 2012 ԱԱՀ աղյուսակներ:

II. Շարունակենք վերլուծել ԱԱՀ երկրորդ աղյուսակը, ըստ որի՝ Ֆինանսավորման աղբյուրների կողմից տրամադրված ֆինանսական միջոցների ընդհանուր ծավալը 2012թ. կազմել է 178 068.2 մլն դրամ (2011թ.՝ 141 402.9 մլն դրամ , 2010թ-ին՝ 159 086.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 145 313.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 137 042.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 139 259.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 124 251.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 121 193.7 մլն դրամ),

որից.

- 1) Պետական աղբյուրներից/միջոցներից ֆինանսավորում՝ **67 032.1 մլն դրամ** (2011թ.՝ 63 200.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 58 349.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 56 917.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 53 100.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 50 825.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 42 138.4 մլն դրամ, 2005թ.՝ 33 159.3 մլն դրամ),
- 2) Մասնավոր ֆոնդերից/միջոցներից՝ **99197.8 մլն դրամ** (2011թ.՝ 67 044.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 88 821.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 76 221.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 69 990.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 67 279.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 64 129.7 մլն դրամ, 2005թ.՝ 72 684.1 մլն դրամ), որից.
 - գործատուների/մասնավոր ձեռնարկությունների միջոցներ և ֆոնդեր՝ **1 343.9 մլն դրամ** (2011թ.՝ 1 041.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 620.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 426.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 309.9 մլն դրամ 2007թ.՝ 173 մլն դրամ, 2006թ.՝ 105.1 մլն դրամ, 2005թ.՝ 65 մլն դրամ),

- տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումներ՝ 97853.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 66 002.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 88 201.7 մլն դրամ, 2009թ.՝ 75 794.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 69 680.4 մլն դրամ 2007թ.՝ 67 106.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 64 024.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 72 619 մլն դրամ),
- ոչ առևտրային կազմակերպություններ՝ 0, (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 0, 2008թ.՝ 0, 2007թ.՝ 1 764.6 մլն դրամ),
- մասնավոր/պետական մասնակցությամբ ձեռնարկություններ՝ 0, (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 0, 2008թ.՝ 0, 2007թ.՝ 544.3 մլն դրամ),

3) Մնացյալ աշխարհի ֆինանսավորումը կազմել է **11 538.3 մլն դրամ** (2011թ.՝ 11 157.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 11 915.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 12 174.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 13 951.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 21 154.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 17 983.5 մլն դրամ, 2005թ.՝ 15 350 մլն դրամ):

Աղյուսակ 3. Ֆինանսավորման աղբյուրներ, մլն դրամ

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Պետական աղբյուրներ	33,159.3	42,138.4	50,825.7	53,100.5	56,917.4	58,349.2	63,200.1	67,332.1
Մասնավոր ֆոնդեր, այդ թվում՝	72,684.4	64,129.7	67,279.1	69,990.3	76,221.3	88,821.8	67,044.9	99,197.8
Գործատուների/մասնավոր ձեռնարկությունների միջոցներ	65.0	105.1	173.0	309.9	426.4	620.1	1,041.9	1,343.9
Տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարներ	72,619.4	64,024.6	67,106.1	69,680.4	75,794.9	88,201.7	66,002.9	97,853.9
Մնացած աշխարհի ֆինանսավորում	15,350.0	17,983.5	21,155.0	13,951.8	12,174.6	11,915.9	11,157.9	11,538.3
Ընդամենը	121,193.7	124,251.6	139,259.8	137,042.6	145,313.3	159,086.9	141,402.9	178,068.2

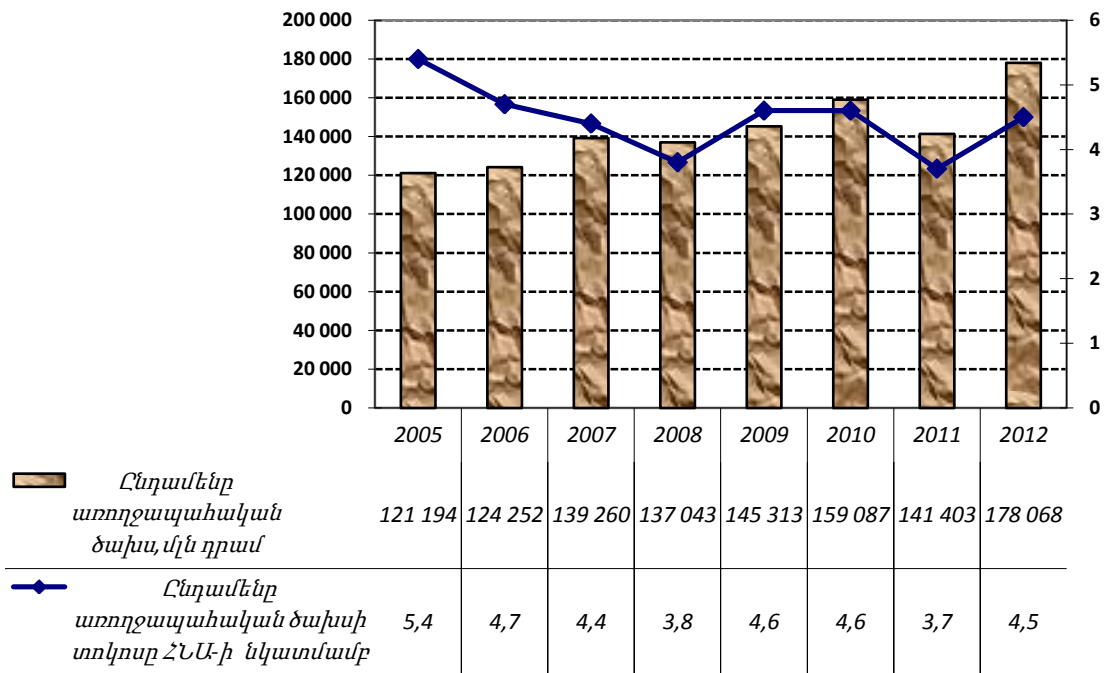
Աղբյուրը՝ 2012 ԱԱՀ աղյուսակներ:

Աղյուսակ 4. Տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարների տոկոսը ընդամենը առողջապահական ծախսերի նկատմամբ, տոկոս

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
59.9	51.5	48.2	50.8	52.2	55.4	46.7	55.0

Աղբյուրը՝ 2012 ԱԱՀ աղյուսակներ:

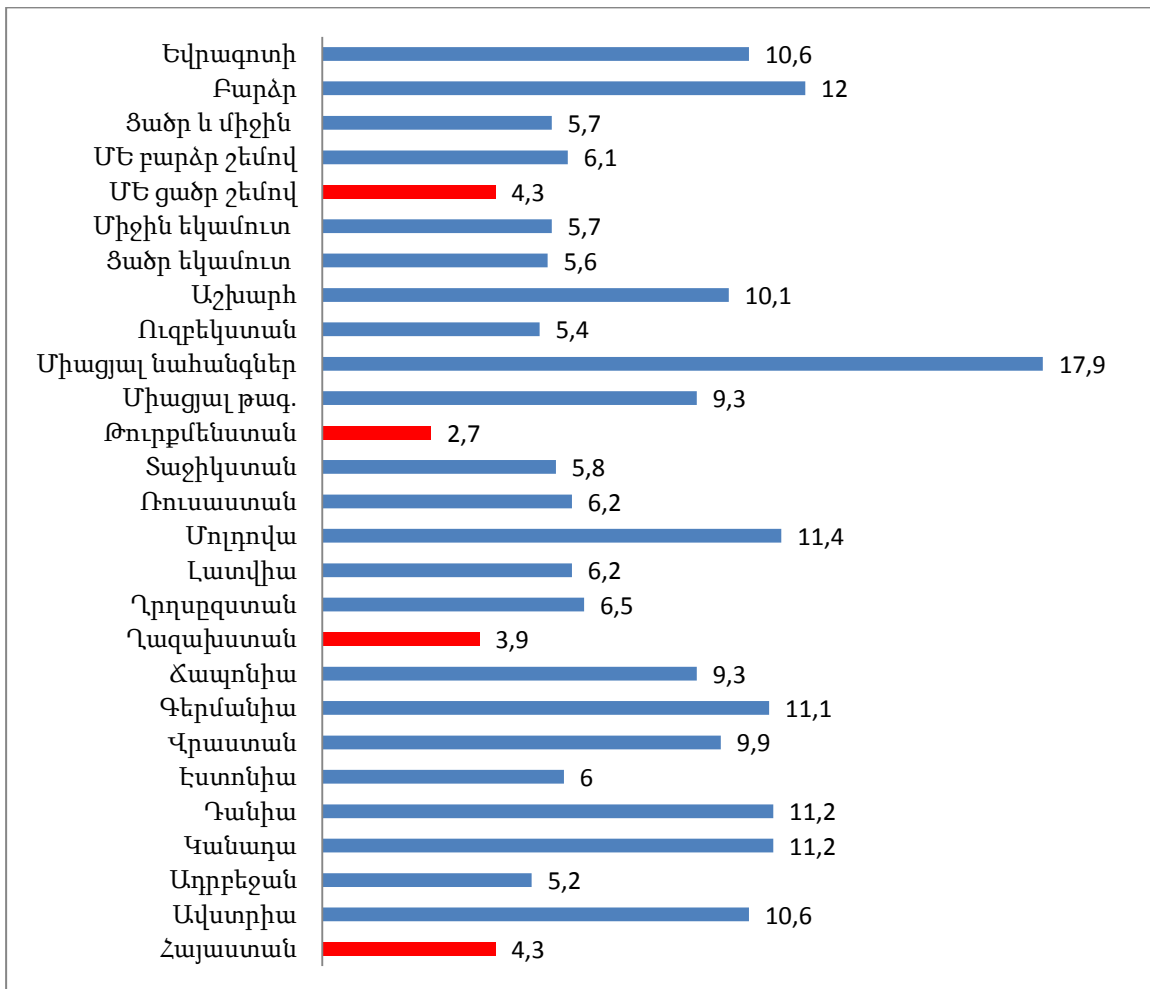
Գծապատկեր 10. Ֆինանսավորման աղբյուրների կողմից տրամադրված ֆինանսական միջոցների ընդհանուր ծավալը, մլն դրամ և ընդամենը առողջապահական ծախսի տոկոսը ՀՆԱ-ի նկատմամբ

Աղբյուրը՝ ԱԱՀ աղյուսակներ, ՀՀ պետական վիճակագրության տարեգիրք:

Առողջապահության ոլորտի ֆինանսավորման հիմնական ցուցանիշներից է հանդիսանում՝ առողջապահությանն ուղղվող ծախսերի տեսակարար կշիռը ՀՆԱ-ի նկատմամբ, որի վերլուծության նպատակով օգտագործել ենք Համաշխարհային բանկի տվյալների շտեմարանում առկա տեղեկատվությունը: Համեմատության համար օգտագործել ենք և՛ բարձր, և՛ միջին, և՛ ցածր եկամուտ ունեցող, ինչպես նաև տարածաշրջանային մեզ հարող երկրների ցուցանիշները: Ակնառու է, որ Հայաստանի ցուցանիշը համապատասխանում է ցածր շեմով միջին եկամուտ ունեցող երկրների տվյալին: Գծապատկերը ներկայացված է ստորև, առանձնացված են այն երկրները, որոնց ցուցանիշը զիջում է մեր երկրին:

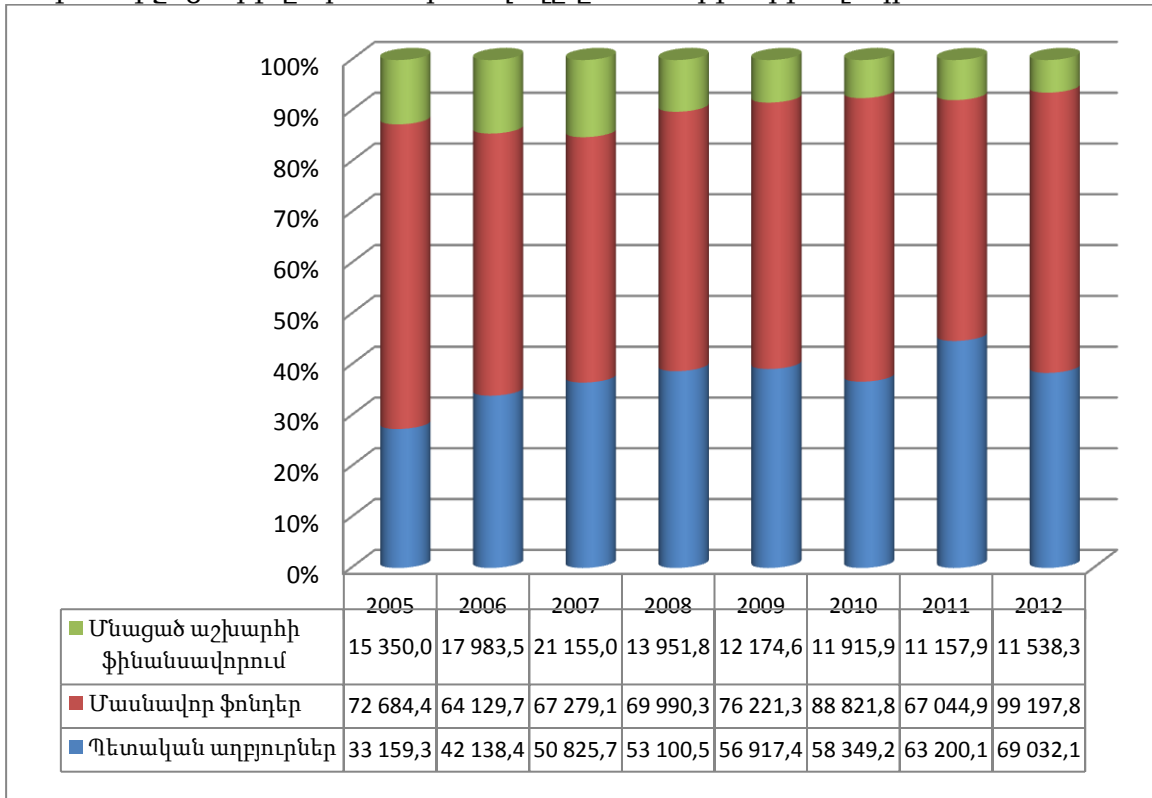
Գծապատկեր 11. Ընդամենը առողջապահական ծախսերի տեսակարար կշիռը ՀՆԱ-ի նկատմամբ ըստ երկրների, տոկոս

Աղբյուրը՝ World Development Indicators 2013, THE WORLD BANK.

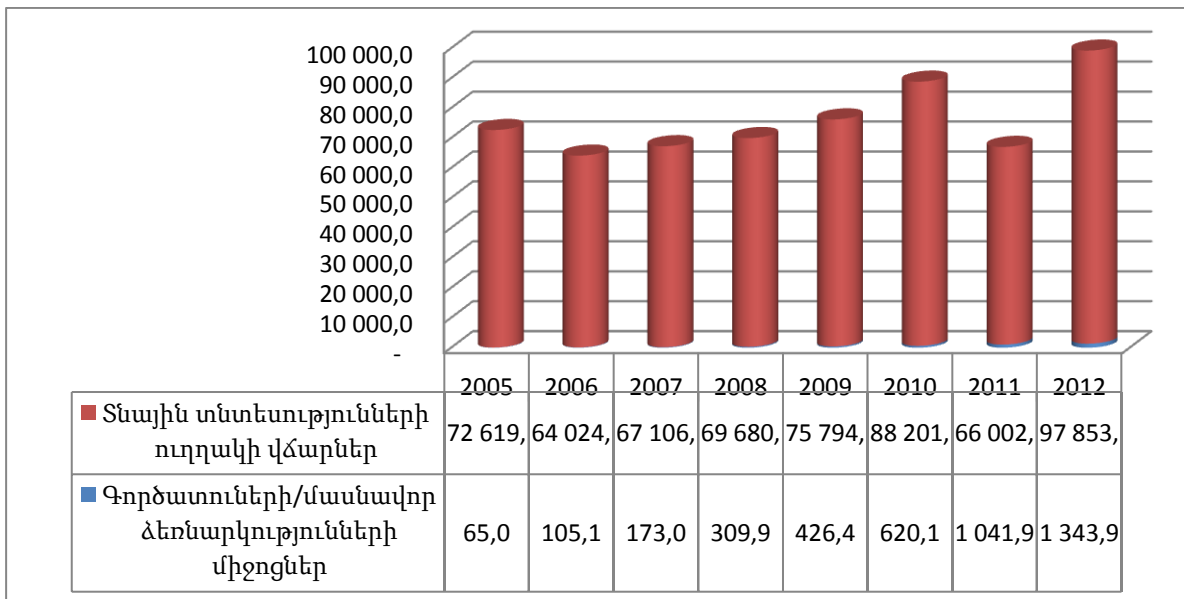
Շարունակենք վերլուծել ԱԱՀ երկրորդ աղյուսակը, ըստ որի Ֆինանսավորման աղբյուրների կողմից տրամադրված ֆինանսական միջոցների ընդհանուր ծավալը ներկայացնենք ըստ հիմնական դերակատարների՝ պետական աղբյուրներ, մասնավոր ֆոնդեր, մնացած աշխարհ: 2005-ից 2012 թվականն ընկած ժամանակահատվածի համար կարող ենք արձանագրել, որ պետական աղբյուրներից ֆինանսավորումը աճել է 108%-ով կամ ավելի քան կրկնապատկվել է, մասնավոր ֆոնդերից ֆինանսավորումը աճել է 41%-ով, իսկ մնացած աշխարհի դերակատարումը նվազել է 24.8%-ով:

Գծապատկեր 12. Ֆինանսավորման աղբյուրների կողմից տրամադրված ֆինանսական միջոցների ընդհանուր ծավալը ըստ տարիների, մլն դրամ

Աղբյուրը՝ ԱԱՀ աղյուսակներ:

Գծապատկեր 13. Տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումների և գործատուների միջոցների հաշվին իրականացված առողջապահական ծախսերը (մասնավոր ծախսերի վերլուծություն), մլն դրամ

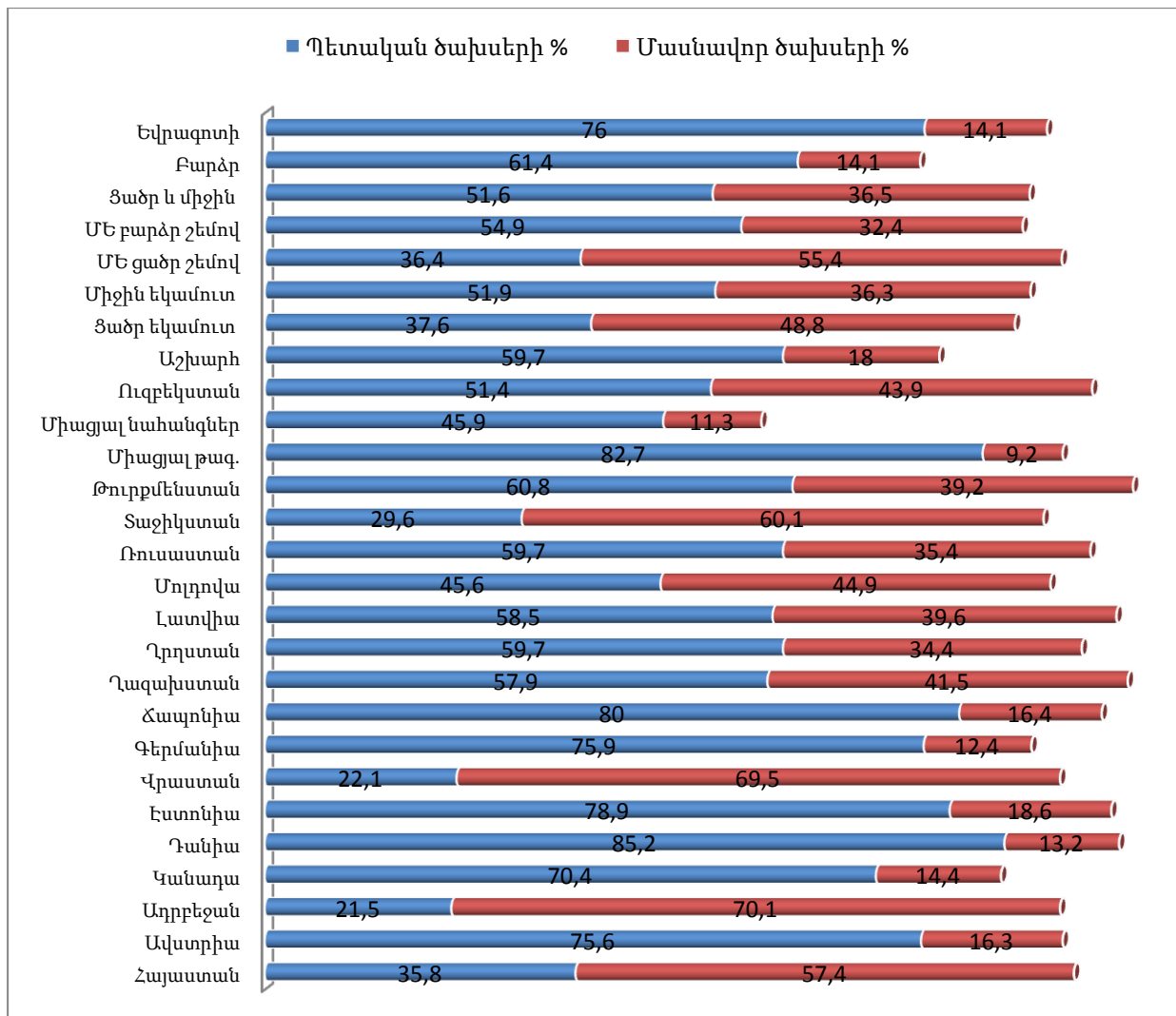

Աղբյուրը՝ ԱԱՀ աղյուսակներ:

Հայաստանի առողջապահության ոլորտի ֆինանսավորման կարևոր բնութագրիչներից մեկը առողջապահության ընդհանուր ծախսերում մասնավոր ծախսերի բարձր տեսակարար կշիռն է, ընդ որում՝ մասնավոր ծախսերի հիմնական մասը կազմում են բնակչության ուղղակի ծախսերը (out-of-pocket expenditures), միաժամանակ նշենք, որ մասնավոր ծախսերի կառուցվածքում բժշկական ապահովագրությունից ստացվող եկամուտները դիտարկվում են առանձին հաշվով՝ որպես գործատուների/մասնավոր ձեռնարկությունների միջոցներ:

Համեմատության նպատակով ստորև ներկայացնում ենք բնակչության ուղղակի առողջապահական ծախսերի վերլուծությունը ըստ ընտրված երկրների:

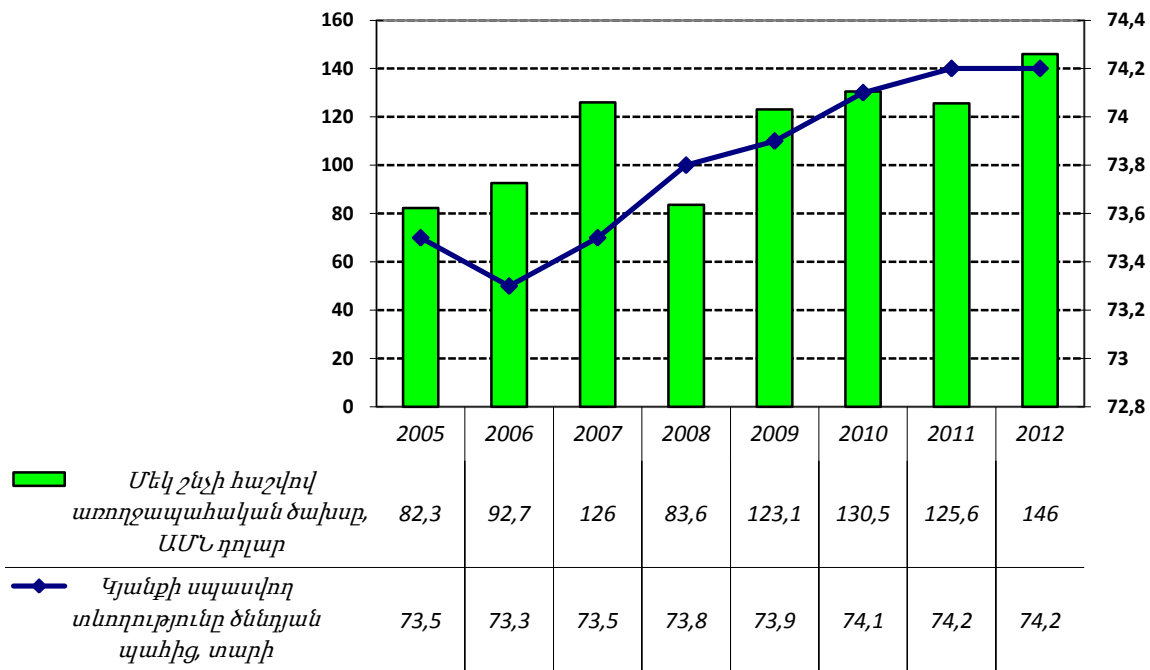
Գծապատկեր 14. Պետական և մասնավոր ծախսերի տեսակարար կշիռը ընդամենը առողջապահության ծախսերում ըստ երկրների, տոկոս

Աղբյուրը՝ ՀԲ տվյալների բազա, 2012թ.

Առողջապահության ոլորտի ֆինանսավորման հաջորդ կարևոր ցուցանիշը մեկ շնչի հաշվով առողջապահական ծախսերի վերլուծությունն է: Առողջապահության ազգային հաշիվների շրջանակներում հաշվարկվել են նաև ըստ մարդաշնչի առողջապահական ծախսերը: Վերջինս կարևոր ցուցանիշ է նաև կյանքի սպասվող տևողության հետ համադրության տեսանկյունից:

Գծապատկեր 15. Մեկ շնչի հաշվով առողջապահական ծախսը, ԱՄՆ դոլարով և կյանքի սպասվող տևողությունը, տարի

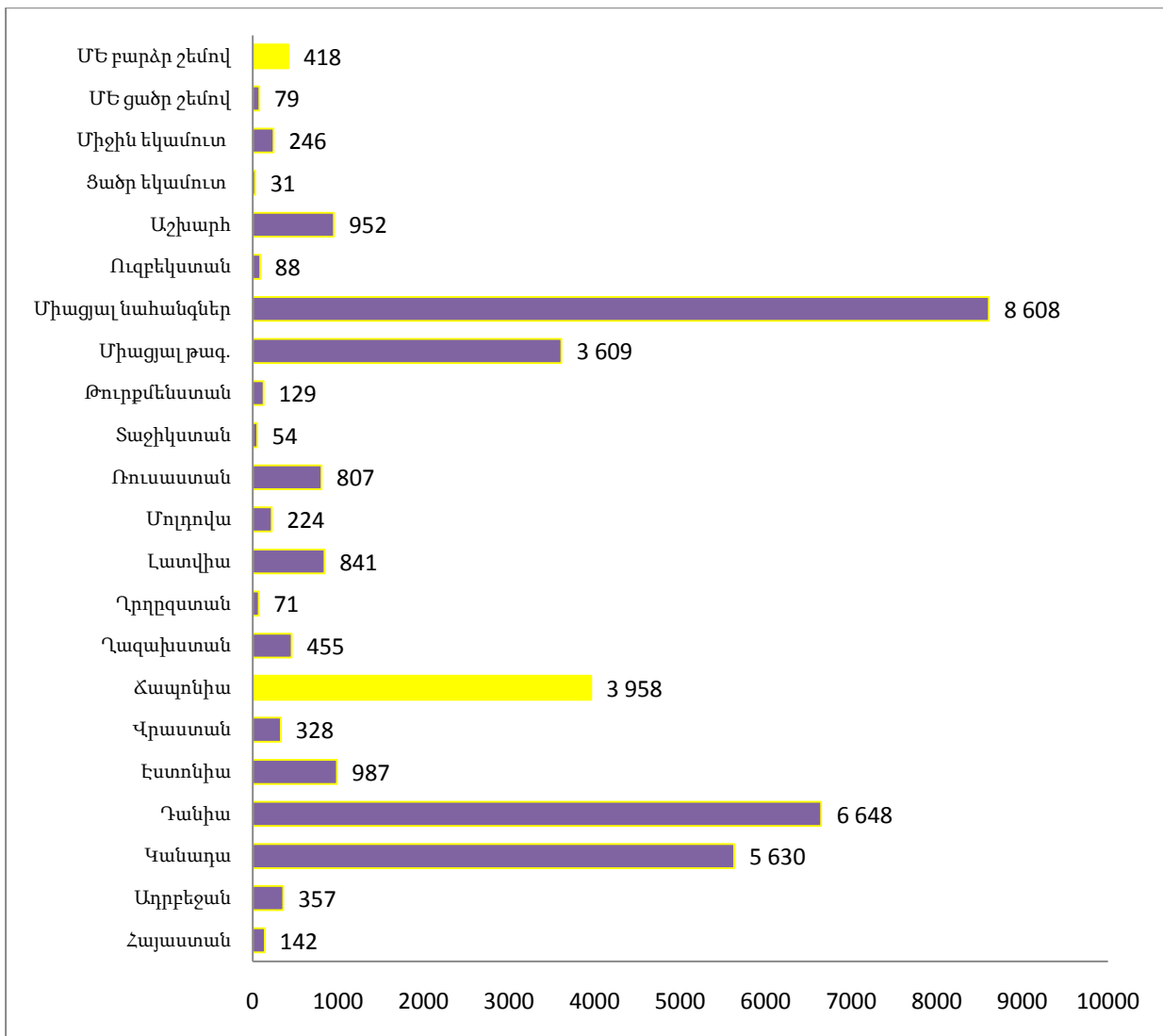

Աղբյուրը՝ ԱԱՀ տվյալներ, ՀՀ պետական վիճակագրական ծառայություն տարեգիրք:

Ներկայում Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը գտնում է, որ գոյություն ունի ուղիղ կախվածություն մեկ շնչի հաշվով առողջապահական ծախսի և կյանքի միջին տևողության միջև: Որպես կանոն, կյանքի միջին տևողությունը աճում է մեկ շնչի հաշվով առողջապահական ծախսի աճին համապատասխան, սակայն ինչ-որ պահից սկսած մեկ շնչի հաշվով առողջապահական ծախսի հետագա աճը կյանքի միջին տևողությունը սկսում է ավելացնել ավելի ու ավելի փոքր չափով: Այս միտումը տնտեսագիտության մեջ հայտնի է նվազող սահմանային օգտակարության օրենք անունով: Օրինակ՝ Ճապոնիայում մեկ շնչի հաշվով առողջապահական ծախսը կազմում է 3958\$,

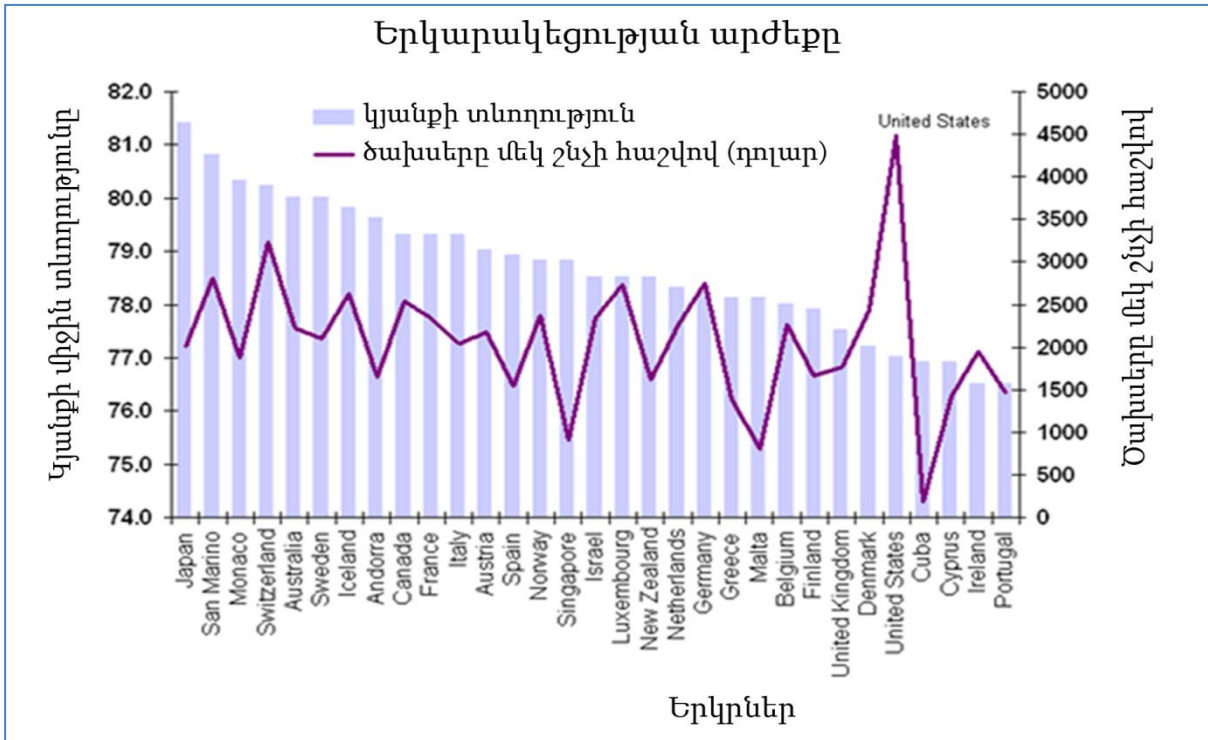
Կանադայում՝ 5630\$, Շվեյցարիայում՝ 9121\$, ԱՄՆ-ում՝ 8608\$, համապատասխանաբար կյանքի միջին տևողությունը կազմում է՝ Ճապոնիայում 83 տարի, Կանադայում՝ 82 տարի, Շվեյցարիայում՝ 83 տարի, ԱՄՆ-ում՝ 79 տարի: Ակնառու է, որ ԱՄՆ-ում ծախսը ավելի քան երկու անգամ ավելի է, քան Ճապոնիայում, սակայն կյանքի միջին տևողությամբ ԱՄՆ-ն զիջում է Ճապոնիային չորս տարով:

Գծապատկեր 16. Մեկ շնչի հաշվով առողջապահական ծախսը ըստ երկրների, ԱՄՆ դոլարով

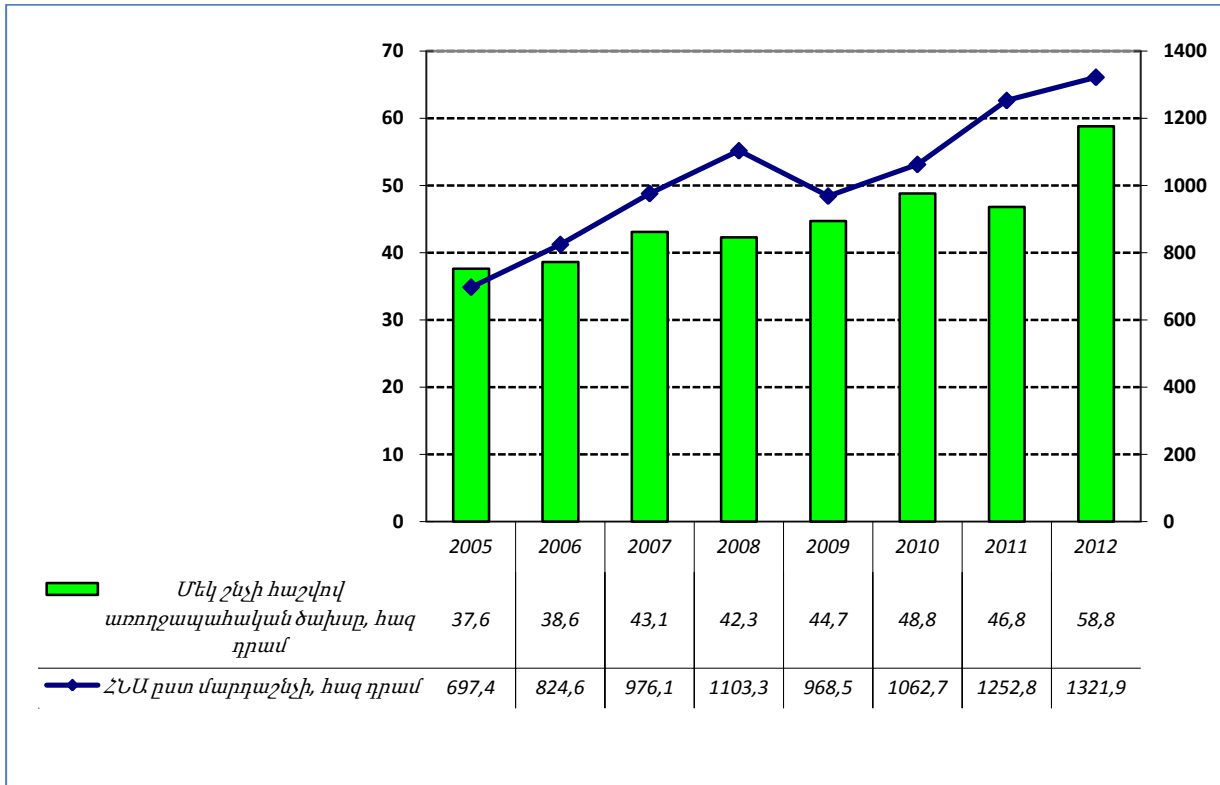

Աղբյուրը՝ ՀԲ տվյալների բազա, 2012թ.

Գծապատկեր 17. Երկարակեցության արժեքը: Մեկ շնչի հաշվով առողջապահական ծախսը ԱՄՆ դոլարով և կյանքի սպասվող տևողությունը, տարի

Գծապատկեր 18. Մեկ շնչի հաշվով առողջապահական ծախսը, հազ դրամ և մեկ շնչի հաշվով ՀՆԱ-ն

4.1.2. Ֆինանսական գործակալներ և Մատակարարներ (ՖԳxՄ) հաշիվ

Առողջապահական ծախսերի հոսքերն ըստ մատակարարների և ֆինանսավորողների ուսումնասիրելու նպատակով հարկ է անդրադառնալ «Ֆինանսական գործակալներ և Մատակարարներ» (ՖԳxՄ) հաշվի աղյուսակին (ԱԱՀ երրորդ աղյուսակ), որոնք պատկերացում են տալիս այն մասին, թե կոնկրետ ծախսը ինստիտուցիոնալ ո՞ր մարմնի կամ հատվածի կողմից է ֆինանսավորվել և այդ ծախսի դիմաց ո՞ր մատակարարն է առողջապահական ծառայություն մատուցել:

1. Հիվանդանոցների խումբ HP.1

Համաձայն «Ֆինանսական գործակալներ և Մատակարարներ» հաշվի տվյալների, հիվանդանոցների (HP.1 խումբ) կողմից մատուցված առողջապահական ծառայությունների ծավալը կազմել է 70489.9 մլն դրամ, իսկ աճը նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ կազմել է 29.1 % (2011թ.՝ 54 618.2 մլն դրամ և նվազումը նախորդ տարվա համեմատ՝ 9.6 %, 2010թ.՝ 60 450.1 մլն դրամ և աճը՝ 2.4%, 2009թ.՝ 59 060.9 մլն դրամ և նվազումը՝ 10.8 %, 2008թ.՝ 66 245.8 մլն դրամ և աճը՝ 7.4%, 2007թ.՝ 61 659.9 մլն դրամ և աճը՝ 9.9%, 2006թ.՝ 56 125.2 մլն դրամ):

Առողջապահական ծառայությունների մատակարարների հատվածում «Հիվանդանոցների» խմբի տեսակարար կշիռը կազմել է ամբողջ ծառայությունների ծավալի 39.6%-ը (2011թ.՝ 38.6%, 2010թ.՝ 37.9%, 2009թ.՝ 40.6%, 2008թ.՝ 48.3% 2007թ.՝ 44.3%):

Նշված ծառայությունների դիմաց կատարված վճարումների 44.5 %-ը կամ 31 312.2 մլն դրամը կատարվել է տնային տնտեսությունների կողմից (2011թ.՝ 31.1% և 16 961.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 46% և 28 320.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 55.6% և 32 818.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 58.6% և 38 832.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 58.8% և 36 239.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 68.4% և 38 406.7 մլն դրամ, 2005թ.՝ 74.4% և 49 530 մլն դրամ, 2004թ.՝ 79.3% և 49 750 մլն դրամ): Ուշադրության է արժանի այն փաստը, որ ծախսերի ընդհանուր կառուցվածքում 2012թ. տնային տնտեսությունների կողմից կատարվող ուղղակի վճարումների ունեցած տեսակարար կշռի աճման միտում է նկատվում 84.6%-ով կամ 14 350.5 մլն դրամով (2011թ. կրճատվել է 40.1%-ով կամ 11 358.8 մլն դրամով,

2010թ. կրճատվել է 13.7%-ով կամ 4 498 մլն դրամով, 2009թ.՝ 15.5%-ով կամ 6 014.4 մլն դրամով) և պայմանավորված է եղել մյուս բաղադրիչների, մասնավորապես՝ պետական հատվածի ֆինանսավորման ծավալների աճով: Ընդհանուր առմամբ, հիվանդանոցների խմբի կողմից մատակարարված ծառայությունների ֆինանսավորման կառուցվածքն ըստ ֆինանսավորող հատվածների և գործակալների հետևյալ տեսքն ունի.

Պետական հատվածի կողմից տրամադրված ֆինանսական միջոցները կազմել են 32 899 մլն դրամ կամ ամբողջ ֆինանսավորման 46.7%-ը (2011թ.՝ 35 991.5 մլն դրամ կամ 65.9%-ը, 2010թ.՝ 30 663.8 մլն դրամ և 50.7%, 2009թ.՝ 26 236.3 մլն դրամ և 44.4%, 2008թ.՝ 26 093.4 մլն դրամ և 39.4%, 2007թ.՝ 24 345.4 մլն դրամ և 39.5%, 2006թ.՝ 17 036.1 մլն դրամ և 30.4%, 2005թ.՝ 15 652 մլն դրամ և 23.5%), իսկ աճի տեմպը նախորդ տարվա համեմատ՝ 91.4% (2011թ.՝ 17.4%, 2010թ.՝ 16.8 %, 2009թ.՝ 7.2%):

Այս հատվածի ֆինանսավորման կառուցվածքն ըստ գործակալների հետևյալ տեսքն ունի՝ 99.5%-ը կամ 32 718.5 մլն դրամը (2011թ.՝ 99.5% կամ 35 810.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 99.3% և 30 476.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 98% և 25 706.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 96% և 25 059.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 95.9% և 23 357.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 96.5% և 16 448.8 մլն դրամ, 2005թ.՝ 99.5% և 15 572 մլն դրամ) կազմել են ՀՀ առողջապահության նախարարության և 0.5% կամ 180.5 մլն դրամը (2010թ.՝ 0.7% և 187.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 0.7% և 182.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 0.9% և 234.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 0.7% և 153.3 մլն դրամ, 2006թ.՝ 0.7% և 125.1 մլն դրամ, 2005թ.՝ 5% և 80.5 մլն դրամ)՝ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից հատկացված պետական միջոցները: Ինչպես և նախորդ երկու տարիներին, պետական կառավարման մյուս մարմինների կողմից (որպես ֆինանսական գործակալների) ֆինանսավորում չի իրականացվել: 2009թ.՝ 183.3 մլն դրամի կամ ընդամենը այս հատվածի ֆինանսավորման 0.7%-ը իրականացվել էր *HF 1.1.1.7 TDB* բաղադրիչի կողմից (2008թ.՝ 667.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 785.1 մլն դրամ), ՀՀ ոստիկանության կողմից իրականացված ֆինանսավորումը, ի տարբերություն նախորդ տարվա, 2009թ. բաժին էր հասել այլ մատակարարի (2008թ.՝ 80 մլն դրամ), ինչն արձանագրվել էր նաև տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից կատարված ֆինանսավորման դեպքում՝ (2008թ.՝ 47.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 49.3 մլն

դրամ): 2009թ. մատակարարների խմբում «Հիվանդանոցներին» ֆինանսավորում էր իրականացվել նաև տարածքային կառավարման մարմինների կողմից 163.8 մլն դրամի չափով (2008թ.՝ 3.9 մլն դրամ):

Պետական հատվածի կողմից 2012թ. իրականացված 32 899 մլն դրամի (2011թ.՝ 35 991.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 30 663.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 26236.3 դրամ, 2008թ.՝ 26 093.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 24 345.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 17036.1 մլն դրամ, 2005թ.՝ 15 652 մլն դրամ) ֆինանսավորումն ըստ «Հիվանդանոցներ» խմբի բաղադրիչների հետևյալ տեսքն ունի.

1.1. Բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներ՝ 60%-ը կամ 19 726.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 63.2%-ը կամ 22 745.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 59.4% և 18 224.9 մլն դրամ 2009թ.՝ 56.8% և 14 911.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 62% և 16 170 մլն դրամ, 2007թ.՝ 67% և 16 322.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 61.9% և 10 552.3 մլն դրամ, 2005թ.՝ 59.8% և 9 362 մլն դրամ), որը ամբողջությամբ (2011թ.՝ 99.3%-ը կամ 18 107.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 96.9% և 14 454.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 95%, 2007թ.՝ 93.5%) տրամադրվել է ՀՀ առողջապահության նախարարության խողովակներով (2011թ. ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից տրամադրվել է՝ 102.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 117.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 109.6 մլն դրամը): Պետական կառավարման մյուս մարմինների կողմից բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներ մատակարարների ենթախմբին ֆինանսավորում չի տրամադրվել (2009թ.՝ 183.3 մլն դրամ՝ TBD բաղադրիչի և 163.8 մլն դրամ՝ պետական կառավարման մարզային մարմինների կողմից): ՀՀ առողջապահության նախարարության խողովակներով տրամադրված դրամական միջոցներից 13954.9 մլն դրամը (2011թ.՝ 15610 մլն դրամ, 2010թ.՝ 15 966.2 մլն դրամ) բաժին է հասել պետական բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներին, իսկ 5771.9 մլն դրամը (2011թ.՝ 7135.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2141.4 մլն դրամ) մասնավոր բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներին: 2011թ.-ին ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության միջոցով 102.4 մլն դրամի ֆինանսական միջոցներ տրամադրվել է մասնավոր բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներին (2010թ.՝ 117.4 մլն դրամ):

1.2. Հոգեբուժական հիվանդանոցներ և նարկոլոգիական դիսպանսերներ՝ 2 385.6մլն դրամ և 7.3% (ընդհանուր ֆինանսավորումը 2010թ.՝ 2 067.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2 179.4 մլն դրամ և 8.3%, 2008թ.՝ 1 860.9 մլն դրամ և 7.1%, 2007թ.՝ 6.6 % և

1598.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 8.1% և 1376.2 դրամ, 2005թ.՝ 9% և 1413 մլն դրամ), որն իրականացվել է ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից՝ 2 205.0 մլն դրամ, (2011թ.՝ 2313.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1997.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2106.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1796.3 մլն դրամ) և ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից՝ 180.5 մլն դրամ (2011թ.՝ 78.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 70.0 մլն դրամ, 2009թ.՝ 73.2 մլն դրամ 2008թ.՝ 64.6 մլն դրամ):

1.3. Մասնագիտացված հիվանդանոցներ՝ 31% և 10 195,8 մլն դրամի (2011թ.՝ 29.3% և 10 541.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 32.6% և 10002.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 34.3% և 8 986 մլն դրամ, 2008թ.՝ 30% և 7 824.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 25.1% և 6 099.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 28.1% և 4776 մլն դրամ, 2005թ.՝ 29.5% և 4 606 մլն դրամ) ֆինանսավորումն իրականացվել է բացառապես ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից (2008թ.՝ 7 671.5 մլն դրամ, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության 73.4 մլն դրամ և 80 մլն դրամի չափով ՀՀ ոստիկանության կողմից):

Ըստ ենթամատակարարների, պետական ֆինանսավորումը բաժին է ընկել հետևյալ մասնագիտացված հիվանդանոցներին.

1.3.1 տուբերկուլյոզի /պալարախտի/ բուժման հիվանդանոցներ (ներառյալ ամբուլատոր պոլիկլինիկական ստորաբաժանումներ)՝ 1 246.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 2464.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 493.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 051 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 450.3 մլն դրամ),

1.3.2 ուռուցքաբանական հիվանդանոցներ (ներառյալ ամբուլատոր պոլիկլինիկական ստորաբաժանումներ)՝ 1 667.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 1658.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 660.7 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1346.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 236.1 մլն դրամ),

1.3.3 ծննդատներ (ներառյալ ամբուլատոր պոլիկլինիկական ստորաբաժանումներ)՝ 4 458.2 մլն դրամ (2011թ.՝ 3126.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 3483.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 3 121.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 828.6 մլն դրամ),

1.3.4 ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի բուժօգնություն իրականացնողներ՝ 248 (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 84.6 մլն դրամ, 2009թ., 2008թ.՝ 84.6 մլն դրամ),

1.3.5 այլ հիվանդանոցներ (ներառյալ ամբուլատոր պոլիկլինիկական ստորաբաժանումներ)՝ 2 575.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 3 292.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 3 216.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 3 382.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 3 225.3 մլն դրամ),

1.4. Առողջարաններ/սանատորիաների ֆինանսավորումը պետական հատվածի կողմից կազմել է 590.9 մլն դրամ կամ ընդամենը ֆինանսավորման 1.8%-ը (2011թ.՝ 209.6 մլն դրամ կ 0.6%, 2010թ.՝ 368.1 մլն դրամ կ 1.2%, 2009թ.՝ 159.7 մլն դրամ կ 0.6%, 2008թ.՝ 237.6 մլն դրամ կ 0.9%, 2007թ.՝ 325.4 մլն դրամ կ 1.3%, 2006թ.՝ 335.5 մլն դրամ կ 1.9%, 2005թ.՝ 272.3 մլն դրամ կ 1.7%) և ամբողջությամբ իրականացվել է ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից:

Մասնավոր հատվածի կողմից «Հիվանդանոցներ» մատակարարին տրամադրած ֆինանսական միջոցների ծավալը 2012թ. կազմել է 32655.4 մլն դրամ կամ ընդամենը ֆինանսավորման 46.4%-ը (2011թ.՝ 18 003.7 մլն դրամ կ 33%, 2010թ.՝ 29 227.5 մլն դրամ կ 48.3%, 2009թ.՝ 32 818.5 մլն դրամ կ 55.6%, 2008թ.՝ 40 011.6 մլն դրամ կ 60.4%, 2007թ.՝ 37 129.8 մլն դրամ կ 60.2%, 2006թ.՝ 38 828.2 մլն դրամ կ 69.1%, 2005թ.՝ 50 412 մլն դրամ կ 75.7%), որից տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումներին բաժին է ընկել այս հատվածի ֆինանսավորման 88.7%-ը կամ 27557.3 մլն դրամը (2011թ.՝ 94.2% կ 16 961.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 96.9% կ 28 320.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 97.8% կ 32 083.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 97.1% կ 38 832.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 97.6% կ 36 239.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 98.9% կ 38 406.7 մլն դրամ, 2005թ.՝ 98.3% կ 49 530 մլն դրամ): 2009թ. տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումների տեսակարար կշիռն աճել էր 0.7 տոկոսային կետով, թեև բացարձակ արտահայտությամբ ֆինանսավորման ծավալը նախորդ տարվա համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ կրճատվել էր 6 749.7 մլն դրամով կամ 17.4%-ով (աճը կազմել է 82.6%):

Ոչ առևտրային կազմակերպությունների կողմից իրականացվել է ֆինանսավորում՝ 60.5 մլն դրամի չափով (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 205.9 մլն դրամ կ 7%, 2009թ.՝ 500.8 մլն դրամ կ 1.5%, 2008թ.՝ 776.6 մլն դրամ կ 1.9%, 2007թ.՝ 346.3 մլն դրամ կ 0.9%, 2006թ.՝ 0.5% կ 186 մլն դրամ, 2005թ.՝ 0.02% կ 13.7 մլն դրամ): Այս բաղադրիչի մասով ֆինանսավորման ծավալը 2010թ. կրճատվել էր գրեթե նույն չափով, ինչ նախորդ տարի՝ 294.9 մլն դրամ կամ 58.9%-ով (2009թ. արձանագրվել էր

Ֆինանսավորման ծավալի կրճատում 35.5%-ով կամ 275.8 մլն դրամով, իսկ 2008թ. ցուցանիշի աճը նախորդ տարվա նկատմամբ կազմել էր մոտ 2.2 անգամ, 2007թ.՝ 186.2%:

Մասնավոր/պետական մասնակցությամբ ձեռնարկությունների կողմից 2012թ. ֆինանսավորում չի իրականացվել (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 81.7 մլն դրամ և 0.2%, 2009թ.՝ 234.5 մլն դրամ և 0.7%, 2008թ.՝ 402.1 մլն դրամ և 1%, 2007թ.՝ 544.3 մլն դրամ և 1.5%, 2006թ.՝ 0.6% և 235.5 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1.3% և 868.2 մլն դրամ): Ֆինանսական գործակալների մասնավոր հատվածի այս ենթաբաղադրիչի մասով 2010թ. արձանագրվել էր ֆինանսավորման ծավալների զգալի կրճատում՝ մոտ 65.2%-ով: Հատկանշական է, որ ֆինանսատնտեսական ճգնաժամով պայմանավորված այս բաղադրիչի մասով ֆինանսավորման ծավալների կտրուկ՝ 41.4%-ով, կրճատում արձանագրվել էր նաև 2009թ.:

2012թ. տեղեկատվություն է հավաքագրվել նաև մասնավոր ապահովագրական կազմակերպությունների (HF 2.2) կողմից իրականացված 2973.5 մլն դրամի չափով ֆինանսավորման ծավալների մասով (2011թ.՝ 1 041.9 մլն դրամ):

Տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումների ընդհանուր ծավալի 78.2%-ը կամ 24 494.8 մլն դրամը (2011թ.՝ 81.7%-ը կամ 13 861.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 81.7% և 23 144.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 87.7% և 28 151 մլն դրամ, 2008թ.՝ 96.6% և 35 969.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 90.3% և 32 720.6 մլն դրամ) բաժին է ընկել «Բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներ» ենթախմբին, որից 15 921.6 մլն դրամը (2011թ.՝ 11 327.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 18 913.7 մլն դրամ, 2009թ.՝ 23 781 մլն դրամ, 2008թ.՝ 33 862.6 մլն դրամ)՝ պետական բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներին և 8 573.2 մլն դրամը (2011թ.՝ 2 533.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 4230.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 4370 մլն դրամ)՝ մասնավոր բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներին: Տնային տնտեսությունների կողմից 4 757.4 մլն դրամի ֆինանսավորումը տրամադրվել է «Մասնագիտացված հիվանդանոցներ» ենթախմբին, որից 2643.9 մլն դրամը՝ ենթախմբի ուռուցքաբանական հիվանդանոցներ մատակարարին, իսկ 2 113.5 մլն դրամի չափով (2011թ.՝ 1 268.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 118.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 919.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 553.1 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2 692.1 մլն դրամ) վճարումներ են կատարվել «Մասնագիտացված

հիվանդանոցներ» ենթախմբի Ծննդատներ (ներառյալ ամբուլատոր-պոլիկլինիկական ստորաբաժանումներ) բաղադրիչի կողմից մատուցված ծառայությունների դիմաց: 2012թ. տնային տնտեսությունների կողմից 782.7 մլն դրամ վճարվել է Մասնագիտացված հիվանդանոցների մատակարար ենթախմբից «ոչ ալոպատիկական /այլաբուժական/ բժշկության հիվանդանոցների» ծառայությունների դիմաց (2011թ.՝ 520,1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1488.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 226.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 524.7 մլն դրամ):

2012թ. բնակչությունն իր միջոցներից 1 277.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 491.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 821.3 մլն դրամ, 2009թ.՝ 785.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 081.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 826.5 մլն դրամ) վճարել է առողջարաններ/սանատորիաների կողմից մատուցված ծառայությունների դիմաց:

Մնացյալ աշխարհի ֆինանսավորումը 2012 թ. կազմել է 4 935.5 մլն դրամ կամ մատակարարների «Հիվանդանոցներ» խմբի ֆինանսավորման 6.6%-ը (2011թ.՝ 623.1 մլն դրամ կ 1.1%, 2010թ.՝ 558.8 մլն դրամ կ 0.9%, 2009թ.՝ 6.1 մլն դրամ կ 0.01%, 2008թ.՝ 140.8 մլն դրամ կ 0.2%, 2007թ.՝ 0.3% կ 184.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 0.5% կ 260.9 մլն դրամ, 2005թ.՝ 0.8% կ 494.9 մլն դրամ):

Հաշվի առնելով այն իրողությունը, որ առողջապահության ազգային հաշիվների համակարգում ֆինանսական միջոցների հոսքը ըստ հաջորդական տրամաբանության սկսվում է ֆինանսավորման աղբյուրներից և գործակալների միջոցով փոխանցվում մատակարարներին, ապա ֆինանսական միջոցների բաշխումը «Ֆինանսական գործակալներ և մատակարարներ» հաշվում առավել ամբողջական կարելի է ներկայացնել ըստ մատակարարների ֆինանսավորման, որը հետևյալ տեսքն ունի.

***Հիվանդանոցների խմբին** որպես մատակարարների ֆինանսական բոլոր գործակալների կողմից 2012թ. տրված 74 244.8 մլն դրամի (2011թ.՝ 54 618.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 60 450.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 59 060.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 66 245.8 մլն դրամ 2007թ.՝ 61 659.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 56 125.2 մլն դրամ, 2005թ.՝ 66 560 մլն դրամ) ընդհանուր ֆինանսավորման կառուցվածքն ըստ ծառայությունների մատակարարների ներկայացված է ստորև..*

1.1. բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներ՝ 52 215.9 մլն դրամ կամ ընդամենը «Հիվանդանոցներ» խմբի ֆինանսավորման 70.3%-ը (2011թ.՝ 37 066.2 մլն դրամ և 67.9%, 2010թ.՝ 41 908.8 մլն դրամ և 69.3%, 2009թ.՝ 43 358.4 մլն դրամ և 73.4%, 2008թ.՝ 52 584.7 մլն դրամ և 79.4%, 2007թ.՝ 49 520 մլն դրամ և 80.3%, 2006թ.՝ 45 953.5 մլն դրամ և 81.9%, 2005թ.՝ 56 762 մլն դրամ և 85.3%),

1.2. հոգեբուժական հիվանդանոցներ և նարկոլոգիական դիսպանսերներ՝ 2 385.6 մլն դրամ կամ ընդամենը ֆինանսավորման 3.2%-ը (2011թ.՝ 2 392.1 մլն դրամ և 4.4%, 2010թ.՝ 2 067.9 մլն դրամ և 3.4%, 2009թ.՝ 2 212.6 մլն դրամ և 3.7%, 2008թ.՝ 1 862.4 մլն դրամ և 2.8% 2007թ.՝ 1 598.4 մլն դրամ և 2.6%, 2006թ.՝ 1 376.2 մլն դրամ և 2.5%, 2005թ.՝ 1 413 մլն դրամ և 2.1%): Այս մատակարարի մասով, ի տարբերություն 2011թ. արձանագրվել է ֆինանսավորման ծավալների 99.7% աճ (2011թ.՝ 115.6%): 2010թ. նախորդ տարվա համեմատ կրճատվել էին թե՛ ֆինանսավորման բացարձակ մեծությունը 6.5%-ով, թե՛ ֆինանսավորման կառուցվածքում ունեցած տեսակարար կշիռը 0.7 տոկոսային կետով: 2007-2009թթ. շարունակաբար արձանագրվել է աճ ինչպես ֆինանսավորման բացարձակ մեծության, այնպես էլ ֆինանսավորման կառուցվածքում տեսակարար կշռի մասով, համապատասխանաբար, 2009թ.՝ 118.8% և 0.9 տոկոսային կետ, 2008թ.՝ 116.5% և 0.3 տոկոսային կետ, 2007թ.՝ 116.1% և 0.1 տոկոսային կետ:

1.3. մասնագիտացված հիվանդանոցներ՝ 16 992.4 մլն դրամ կամ ընդամենը ֆինանսավորման 22.9%-ը (2011թ.՝ 12 896.3 մլն դրամ և 23.6%, 2010թ.՝ 13 795.5 մլն դրամ և 22.8%, 2009թ.՝ 11 317.9 մլն դրամ և 19.2%, 2008թ.՝ 10 192.7 մլն դրամ և 15.4% 2007թ.՝ 9 389.9 մլն դրամ և 15.2%, 2006թ.՝ 7 744.8 մլն դրամ և 13.8%, 2005թ.՝ 7 366 մլն դրամ և 11.1%): Ի տարբերություն մատակարարների նախորդ ենթախմբի, մասնագիտացված հիվանդանոցների ֆինանսավորման աճի տեմպերը նախորդ տարվա համեմատ աճել են 31.8%-ով:

1.4. ոչ ալոպատիկ /այլաբուժական/ հիվանդանոցների մասով իրականացվել է 782.7 մլն դրամի ֆինանսավորում կամ ընդամենը հիվանդանոցներ խմբի ֆինանսավորման 1.1%-ը, (2011թ.՝ 520.1 մլն դրամ և 1%, 2010թ.՝ 868.4 մլն դրամ և

1.4%, 2009թ.՝ 1 226.5 մլն դրամ և 2.1%, 2008թ.՝ 524.7 մլն դրամ և 0.8%, 2006-2007թթ. ֆինանսավորում չի արձանագրվել, 2005թ.՝ 0.3% և 232.6 մլն դրամ):

1.5. առողջարաններ/սանատորիաներ՝ ֆինանսական բոլոր գործակալների կողմից իրականացվել է 1 868.3 մլն դրամ ֆինանսավորում կամ ընդամենը ֆինանսավորման 2.5%-ը (2011թ.՝ 701.5 մլն դրամ և 1.3%, 2010թ.՝ 1 189.4 մլն դրամ և 2%, 2009թ.՝ 945.5 մլն դրամ և 1.6%, 2008թ.՝ 1 081.3 մլն դրամ և 1.6%, 2007թ.՝ 1 151.6 մլն դրամ և 1.9%, 2006թ.՝ 1 050.9 մլն դրամ և 1.8%, 2005թ.՝ 786.6 մլն դրամ և 1.2%):

1.1 Բազմապրոֆիլ հիվանդանոցների ենթախումբ HP.1

Բնակչությանը հիվանդանոցների կողմից մատուցված առողջապահական ծառայությունների կառուցվածքում 70.3%-ը կամ 52 215.9 մլն դրամի չափով (2011թ.՝ 67.9% կամ 37 066.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 69.3% և 41 908.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 73.4% և 43 358.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 79.4%-ը և 52 584.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 88.5% և 49 520 մլն դրամ, 2006թ.՝ 81.9% և 45 953.5 մլն դրամ,) մատուցվել է «Բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներ» (HP1.1) ենթախմբի կողմից, որից պետական բազմապրոֆիլ հիվանդանոցների կողմից մատուցված ծառայությունների ծավալը կազմել է 32 805.0 մլն դրամ (2011թ.՝ 27 288.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 35 407.3 մլն դրամ, 2009թ.՝ 33 942.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 45 952.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 43 809.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 41 940.6 մլն դրամ) և մասնավոր բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներինը՝ 19 410.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 9 778.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 6 501.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 9 416.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 6 632.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 5 710.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 4012.8 մլն դրամ):

Մատակարարների «Հիվանդանոցներ» խմբի կողմից մատուցված ծառայությունների ֆինանսավորման բաշխվածությունն ըստ ֆինանսավորող գործակալների հետևյալ տեսքն ունի.

2012թ. ֆինանսավորման ընդհանուր ծավալի 49%-ը կամ 36 410.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 33% և 18 003.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 48.3% և 29 227.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 65.6% և 28 447.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 69.1% և 36 337.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 66.8% և 33 092.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 77% և 35 385.4 մլն դրամ) տրամադրվել է մասնավոր հատվածի, այդ թվում՝ տնային տնտեսությունների կողմից՝ 31 312.2 մլն դրամի չափով (2011թ.՝ 16 961.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 28 320.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 28 151 մլն դրամ, 2008թ.՝

35 969.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 32 720.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 35 052.4 մլն դրամ), որոնց ուղղակի վճարումները կազմել են այս հատվածի ծախսերի մոտ 86%-ը (2011թ.՝ 94.2%, 2010թ.՝ 94.1%, 2009թ.՝ 97.8%, 2008թ.՝ 99%, 2007թ.՝ 98.9%, 2006թ.՝ 99.1%):

«Հիվանդանոցներ» մատակարարի ֆինանսավորման ընդհանուր կառուցվածքում «Պետական հատված» գործակալի կողմից տրված դրամական միջոցները կազմել են 44.3%-ը կամ 32 899.0 մլն դրամ (2011թ.՝ 65.9%-ը և 35 991.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 50.7% և 30 663.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 34.4% և 14 911.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 30.7% և 16 170 մլն դրամ, 2007թ.՝ 32.9% և 15 334.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ մոտ 23% և 9 965 մլն դրամ), որի հիմնական մասը՝ 99.4%-ը կամ 32 718.5 մլն դրամը (2011թ.՝ 99.5% և 35 810.2 մլն դրամ 2010թ.՝ 99.4% և 30 476.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 96.9% և 14 454.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 94.9%, 2007թ.՝ 93.9%, 2006թ.՝ 94.4%), իրականացվել է ՀՀ առողջապահության նախարարության, իսկ մնացյալ 180.5 մլն դրամի ֆինանսավորումը՝ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից (2011թ.՝ 181.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 187.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 0.6% և 96.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 0.9% և 153.3 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1.2% և 125.1 մլն դրամ): 2009թ. ֆինանսավորման 1.2%-ը կամ 183.3 մլն դրամը (2008թ.՝ 4.1 % և 667.5 մլն դրամը 2007թ.՝ 4.8% և 785.1 մլն դրամ) իրականացվել էր *HF 1.1.1.7 TBD* բաղադրիչի, 163.8 մլն դրամ (2008թ.՝ 3.9 մլն դրամ)՝ պետական կառավարման մարզային մարմինների կողմից: 2009 և 2011թթ. տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից ֆինանսավորում չի իրականացվել (2008թ.՝ 47.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 49.3 մլն դրամ):

ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից մատակարարների այս խմբի համար կատարված ֆինանսավորման 60.3%-ը կամ 19 726.8 մլն դրամը բաժին է ընկել բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներին, որից 13 954.9 մլն դրամը կամ 70.7%-ը՝ պետական հիվանդանոցներին (2011թ.՝ 15 610.5 մլն դրամ և 68.6%, 2010թ.՝ 15 966.2 մլն դրամ և 88.2%, 2009թ.՝ 66.3% և 9 583.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 71.9% և 11 036.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 78.6% և 12 060.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 60.5% և 6 027.7 մլն դրամ), իսկ 29.3%-ը կամ 5 771.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 31.4% և 7 135.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 141.4 մլն դրամ և 11%, 2009թ.՝ 4,871.2 մլն դրամ և 33.7%, 2008թ.՝ 28.1% և 4 318.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 21.4% և 3 274.3 մլն դրամ, 2006թ.՝ 3 937.3 մլն դրամ)՝ բազմապրոֆիլ

մասնավոր հիվանդանոցներին: 2012թ. ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից «Հիվանդանոցներ» խմբի մյուս բաղադրիչների ֆինանսավորումը կազմել է՝

HP1.2 Հոգեբուժական հիվանդանոցներ և նարկոլոգիական դիսպանսերներ՝ 205 մլն դրամ,

HP1.3 Մասնագիտացված (բացի հոգեբուժական և նարկոլոգիական) հիվանդանոցներ՝ 10 195.8 մլն դրամ, որից

- HP1.3.1 Տուբեկուլյոզի (պալարախտի) բուժման հիվանդանոցներ՝ 1 246.3 մլն դրամ,
- HP1.3.2 Ուռուցքաբանական հիվանդանոցներ՝ 1 667.3 մլն դրամ,
- HP1.3.3 Ծննդատներ՝ 4 458.2 մլն դրամ,
- HP1.3.4 ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի բուժօգնություն իրականացնողներ՝ 248.0 մլն դրամ,
- HP1.3.9 Այլ հիվանդանոցներ՝ 2 575.9 մլն դրամ,

HP1.5 Առողջարաններ՝ 590.9 մլն դրամ:

ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից 2012թ. իրականացվել է 180.5 մլն դրամի (2011թ.՝ 181.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 187.4 մլն դրամ) ֆինանսավորում, որն ամբողջությամբ բաժին է հասել հոգեբուժական հիվանդանոցներին և նարկոլոգիական դիսպանսերներին (2011թ.՝ 78.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 70 մլն դրամ, իսկ բազմապրոֆիլ մասնավոր հիվանդանոցներին՝ 2011թ.՝ 102.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 117.4 մլն դրամ): 2009թ. ֆինանսավորում չէր իրականացվել, իսկ 2008թ. իրականացված ֆինանսավորման ծավալը՝ 96.8 մլն դրամ (2007թ.՝ 153.3 մլն դրամ), ամբողջովին բաժին էր ընկել բազմապրոֆիլ մասնավոր հիվանդանոցներին: 2006թ. իրականացված 125.1 մլն դրամի ֆինանսավորումը բաշխվել էր հոգուտ մասնավոր հիվանդանոցների (49.6 մլն դրամ՝ պետական, 75.5 մլն դրամ՝ մասնավոր):

1.2 Հոգևորական հիվանդանոցների և նարկոլոգիական դիսպանսերների ենթախումբ HP.1.2

Հիվանդանոցների այս ենթախումբում 2012թ. մատուցված ծառայությունների ընդհանուր ծավալը կազմել է 2 385.6 մլն դրամ կամ ընդամենը ֆինանսավորման 3.2%-ը (2011թ.՝ 2 392.1 մլն դրամ և 4.4%, 2010թ.՝ 2 067.9 մլն դրամ և 3.4%, 2009թ.՝ 2 212.6 մլն դրամ և 3.7%, 2008թ.՝ 1 862.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 598.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 376.2 մլն դրամ): Մատուցված ծառայությունների ողջ ֆինանսավորումն իրականացվել է պետական հատվածի կողմից (ՀՀ առողջապահության, աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություններ), իսկ 2009թ. ֆինանսավորման 98.5%-ը կամ 2 179.6 մլն դրամը իրականացվել էր պետական հատվածի (ՀՀ առողջապահության նախարարության) կողմից, իսկ 33.0 մլն դրամը կամ 1.5%-ը՝ մասնավոր հատվածի «Ոչ առևտրային կազմակերպություններ և «Մասնավոր/պետական մասնակցությամբ/ ձեռնարկություններ» ենթագործակալների կողմից:

1.3 Մասնագիտացված հիվանդանոցների ենթախումբ HP.1.3

Հիվանդանոցների այս ենթախումբում 2012թ. մատուցված ծառայությունների ծավալը կազմել է 16 992.4 մլն դրամ կամ ընդամենը ֆինանսավորման 22.9%-ը (2011թ.՝ 12 896.3 մլն դրամ և 23.6%, 2010թ.՝ 13 795.5 մլն դրամ և 22.8%, 2009թ.՝ 11 317.9 մլն դրամ և 19.2%, 2008թ.՝ 10 192.7 մլն դրամ 2007թ.՝ 9 389.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 7 744.7 մլն դրամ), որից 10 195.8 մլն դրամը կամ 60%-ը ֆինանսավորվել է պետական հատվածի կողմից (ՀՀ առողջապահության նախարարություն) (2011թ.՝ 10 541.5 մլն դրամ և 81.7%, 2010թ.՝ 10 002.9 մլն դրամ և 72.5%, 2009թ.՝ 8 986 մլն դրամ և 79.4%, 2008թ.՝ 76.8% և 7 824.9 մլն դրամը 2007թ.՝ 65% և 6 099.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 61.7% և 4 776.0 մլն. դրամ):

Մասնավոր հատվածի կողմից ֆինանսավորումը կազմել է այս ենթախմբի ծառայությունների ֆինանսավորման ընդհանուր ծավալի 30%-ը կամ 5 089.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 16.2% և 2 088.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 26% և 3 590.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 20.6% և 2 331.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 23.2% և 2 361.7 մլն դրամը 2007թ.՝ 34.2% և 3 210.5 մլն դրամ): Մասնավոր հատվածի ֆինանսավորման ծավալի 93.5%-ը կազմել են

տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումները՝ 4 757.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 100%, 2010թ.՝ 97.1% և 3 486.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 82.3% և 1 919.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 65.8% և 1 553.1 մլն դրամ, 2007թ.՝ 83.9% և 2 692.1 մլն դրամ), իսկ 6.5%-ը կամ 332.4 մլն դրամը՝ Մասնավոր ձեռնարկատերերի կողմից տրամադրվող ապահովագրական ծրագրերը: 2010թ. ոչ առևտրային կազմակերպությունների վճարումները կազմել են 2.1% կամ 74.3 մլն դրամ (2009թ.՝ 14.1% և 329.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 32.9% և 776.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 257.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 31.5 մլն դրամ), իսկ մասնավոր /պետական մասնակցությամբ/ կազմակերպությունների ֆինանսավորումը՝ 0.8% կամ 29.6 մլն դրամ (2009թ.՝ 3.6% և 76.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1.3% և 32 մլն դրամը 2007թ.՝ 261.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 57 մլն դրամ):

Մնացյալ աշխարհի տրամադրած ֆինանսական միջոցները 2012թ.-ին կազմել են 1 706.8 մլն դրամ: 2010թ. ֆինանսավորումը կազմել էր 202.2 մլն դրամ, որից 148.9 մլն դրամը դոնորների կողմից տրամադրված նվիրատվությունների և փոխառությունների տեսքով, իսկ 53.3 մլն դրամը, որպես դոնորների կողմից տրամադրված տեխնիկական աջակցություն (2009թ.՝ 6.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 6.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 80.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 240.7 մլն դրամ): 2006թ. մասնավոր հատվածի ընդհանուր ֆինանսավորման կառուցվածքում 34.1% կամ 2639.5 մլն դրամ կազմած վճարումները իրականացվել էին տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումների հաշվին:

Մասնագիտացված հիվանդանոցների խմբում ներառված են հիվանդանոցների հետևյալ ենթախմբերը.

ա/ Տուբերկուլյոզի (պալարախտի) բուժման հիվանդանոցներ (HP.1.3.1) – մատուցված ծառայությունների ծավալը 2012թ. կազմել է 1 280.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 2 466 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 497.0 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 051 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 450.3 մլն դրամ 2007թ.՝ 996.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 901.5 մլն դրամ), որը ֆինանսավորվել է պետական հատվածի կողմից 1 246.3 մլն դրամի չափով (ՀՀ առողջապահության նախարարություն) և մնացյալ աշխարհի կողմից 33.8 մլն դրամի չափով:

բ/ Ուռուցքաբանական հիվանդանոցներ (HP.1.3.2) – մատուցված ծառայությունների ծավալը 2012թ. կազմել է 5 123.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 2 572.4 մլն

դրամ, 2010թ.՝ 3085.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1417.9 մլն դրամ և աճը՝ 13.3%, 2008թ.՝ 1 251.1 մլն դրամ 2007թ.՝ 1 674.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 036.2 մլն դրամ), որից 1 667.3 մլն դրամը ֆինանսավորվել է ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից (2011թ.՝ 1 658.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1660.7 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 346.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 236.1 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 495.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1034.9 մլն դրամ), տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումները կազմել են 2 643.9 մլն դրամ:

զ/ Ծննդատներ (HP.1.3.3) – մատուցված ընդհանուր ծառայությունների ծավալը կազմել է 6 836.6 մլն դրամ (2011թ.՝ 4 486.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 5 682.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 5 044.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 3 383.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 3 953.3 մլն դրամ, 2006թ.՝ 3 616.7 մլն դրամ):

Ուշագրավ է, որ եթե մինչև 2007թ. ներառյալ ֆինանսավորման ընդհանուր կառուցվածքում գերակշռում էին տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումները՝ 2 692.1 մլն դրամ կամ 68.1% (2006թ.՝ 2 639.5 մլն դրամ և 73%, 2005թ.՝ 1680.6 մլն դրամ և 52.8%), ապա 2008թ. տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումների ծավալը նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ կրճատվեց 42.3%-ով և կազմեց մատակարարների այս ենթախմբի ընդհանուր ֆինանսավորման 45.9%-ը: 2009թ. տնային տնտեսությունների կողմից ուղղակի վճարումների ծավալը եղել է 1 919.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 118.6 մլն դրամ, իսկ 2011թ.՝ 1 268.9 մլն դրամ:

ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից 2012թ. իրականացված ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 10 195.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 3 216.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 3486.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 3121.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1828.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1260.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 977.2 մլն դրամ):

«Մնացյալ աշխարհի» կողմից 2012թ. իրականացված ֆինանսավորումը դոնորների կողմից տրամադրված տեխնիկական աջակցության և դրամաշնորհների տեսքով և ՀՀ կառավարությանն առընթեր բարեգործական ծրագրերը համակարգող հանձնաժողովի միջոցով իրականացվող ծրագրերով կազմել է 117.2 մլն դրամ:

դ/ ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի հիվանդանոցային բուժօգնություն (HP.1.3.4)
մատակարարի մասով 288.3 մլն դրամի չափով ֆինանսավորում է իրականացվել

(2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 148.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 84.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 84.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 84.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 63 մլն դրամ):

ե/ Այլ հիվանդանոցների (*HP.1.3.9*) կողմից բնակչությանը մատուցված ծառայությունների ծավալը 2012թ. կազմել է 3 463.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 3 371.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 3 382.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 3 719.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 4 023.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2 681 մլն դրամ, 2006թ.՝ 2127 մլն դրամ): Ֆինանսավորման ընդհանուր ծավալից 2 575.9 մլն դրամը (2011թ.՝ 3 292.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 3 216.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 3 382.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 3 225.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2 338.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1920.2 մլն դրամ) կազմել է պետական հատվածի ֆինանսավորումը ՀՀ առողջապահության նախարարության խողովակներով և մասնավոր հատվածից ֆինանսավորում չի իրականացվել (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 56.3 մլն դրամ, 2009թ.՝ 331.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 793.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 339.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 87.1 մլն դրամ):

«Մնացյալ աշխարհը» 2012թ. հիվանդանոցների այս խմբի կողմից մատուցված ծառայությունները ֆինանսավորել է 888 մլն դրամի չափով (2011թ.՝ 78.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 109.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 6.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 4.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 120 մլն դրամ):

1.4. Ոչ այրապատիկ /այլարուժական/ հիվանդանոցների խումբ HP.1.4 2012թ. մատակարարների այս ենթախմբի կողմից մատուցվել է 782.7 մլն դրամի (2011թ.՝ 520.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 868.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1226.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 524.7 մլն դրամ) ծառայություն, որն ամբողջովին ֆինանսավորվել է մասնավոր հատվածի կողմից: Ուշարժան է, որ եթե այս մատակարարին տրամադրված ֆինանսավորման ծավալը 2009թ. նախորդ տարվա համեմատ աճել էր մոտ 2.3 անգամ, ապա 2012թ. աճել է 1.5 անգամ: 2006 և 2007թթ. այս մատակարարի մասով որևէ ֆինանսավորում չէր արձանագրվել:

1.5. Առողջարանների/սանատորիաների ենթախումբ HP.1.5 մատուցված ծառայությունների ծավալը 2012թ. կազմել է 1868.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 701.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1189.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 945.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 081.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 156.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 050.9 մլն դրամ): Ընդհանուր ֆինանսավորման

կառուցվածքում 1 277.4 մլն դրամը կազմել են տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումները, 590.9 մլն դրամը կազմել է ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից տրամադրված ֆինանսավորումը, իսկ «Մնացյալ աշխարհի» կողմից ֆինանսավորում չի իրականացվել:

2. Բուժքույրական և ըստ բնակության վայրի խնամատար կազմակերպությունների խումբ HP.2

Մատակարարների այս խմբի մասով 1 832.3 մլն դրամի չափով ֆինանսավորում է իրականացվել, որը ֆինանսավորվել է ՀՀ առողջապահության նախարարության և ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից, համապատասխանաբար՝ 90 մլն դրամ և 1 742.3 մլն դրամ, և բաշխվել է հետևյալ ենթամատակարարներին՝ 1 742.3 մլն դրամի չափով «Ծերանոցներ» ենթամատակարարին և 90 մլն դրամ՝ «Ըստ բնակության վայրի խնամք տրամադրող այլ հաստատություններին»: 2010թ. ֆինանսավորումը կազմել է 1376.7 մլն դրամ, որը ֆինանսավորվել է ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից և բաշխվել է հետևյալ ենթամատակարարներին՝ HP.2 «Մտավոր հապաղում ունեցողների համար նախատեսված հաստատություններին» 16.5 մլն դրամի չափով և «Ծերանոցներ» ենթամատակարարին՝ 1 360.2 մլն դրամի չափով: 2009թ. բացառապես «Ծերանոցներ» ենթախմբի կողմից բնակչությանը մատուցվել է 1 323.8 մլն դրամի (2008թ.՝ 1 351.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 217.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 035.1 մլն դրամ) առողջապահական ծառայություններ, որն ամբողջությամբ ֆինանսավորվել է պետական հատվածի կողմից (ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն):

3. Ամբուլատոր բժշկական ծառայություններ մատուցողների խումբ HP.3

Խմբում ներառված են հետևյալ ենթախմբերն ըստ տարատեսակների. բժիշկների կաբինետներ, ատամնաբուժական կաբինետներ, առողջապահական այլ մասնագետների կաբինետներ, պոլիկլինիկաներ, բժշկական և ախտորոշիչ կենտրոններ, տնային պայմաններում բժշկական օգնություն մատուցողներ, ամբուլատոր ծառայություններ մատուցող այլ մատակարարներ: Խմբերից յուրաքանչյուրն իր հերթին բաժանվում է այլ ենթախմբերի:

Առողջապահական ծառայությունների մատակարարների այս խմբում 2012թ. բնակչությանը մատուցված ծառայությունների ընդհանուր ծավալը կազմել է 48 836.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 31 066.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 37 883.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 32804.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 32 625.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 30 005.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 30190.7 մլն դրամ), որի ֆիզիկական ծավալի աճը նախորդ տարվա համեմատ կազմել է 57.2% (2009թ.՝ 0.5%, 2008թ.՝ 8.7%):

Մատակարարների կողմից իրականացված ծառայությունների ֆինանսավորումն իրականացվել է բոլոր հատվածների կողմից:

Պետական հատվածի ֆինանսավորումը կազմել է 18 838.5 մլն դրամ կամ ընդամենը մատակարարների այս խմբի ֆինանսավորման 38.6%-ը (2011թ.՝ 21 016.4 մլն դրամ և 67.7%, 2010թ.՝ 20 071.7 մլն դրամ և 53%, 2009թ.՝ 52.5% և 17 216.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 59.8% և 19 510.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 60.8% և 18 244.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 61.9% և 18675.3 մլն դրամ): Հատկանշական է, որ 2009թ. պետական ֆինանսավորման ծավալը կրճատվել էր նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ 11.7%-ով, իսկ 2008թ. նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ ֆինանսավորման ծավալի աճը կազմել էր 6.9%:

Պետական հատվածի մասով մեծացել է ընդհանուր ֆինանսավորման ծավալը, ինչպես նաև էական փոփոխություններ են տեղի ունեցել թե՛ ֆինանսավորման ծավալների, թե՛ ֆինանսավորող գործակալներից յուրաքանչյուրի ունեցած տեսակարար կշիռների և թե՛ հենց գործակալների երեք հատվածների կառուցվածքներում առանձին բաղադրիչների մասով ֆինանսավորման տեսակարար կշիռների փոփոխությունների առումով: 2012թ. ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից տրված դրամական միջոցների

ծավալը կազմել է 18357.1 մլն դրամ՝ կազմելով պետական հատվածի ֆինանսավորման 37.5%-ը (2011թ.՝ 20 706.4 մլն դրամ և 98.5%, 2010թ.՝ 19 405.9 մլն դրամ և 96.7%): 2009թ. արձանագրվել էր հակառակ պատկերը՝ ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից իրականացված ֆինանսավորումը կազմել էր 16 962.9 մլն դրամ՝ նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ կրճատվելով 11.8%-ով, սակայն, միևնույն ժամանակ, այս հատվածի ֆինանսավորման ծավալների ընդհանուր կրճատման ֆոնին, կառուցվածքում պահպանել էր գերակշռող դիրքը՝ 98.5%:

2008թ. պահպանվել էր նախորդ տարիների միտումը՝ մեծացել էր ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից իրականացված ֆինանսավորման ծավալը, կազմելով՝ 19 229.1 մլն դրամ կամ պետական հատվածի ընդամենը ֆինանսավորման 98.5%-ը (2007թ.՝ 98.2% և 17 919.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 99.1% և 18503.2 մլն դրամ):

ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից 2012թ. տրամադրված ֆինանսավորումը մատակարարների այս խմբի ծախսերի ընդհանուր կառուցվածքում կազմել է 29.1%-ը (2011թ.՝ 66.7%, 2010թ.՝ 51.2%, 2009թ.՝ 51.7%, 2008թ.՝ 58.9%, 2007թ.՝ 59.7%, 2006թ.՝ 61.3%):

2012թ. պետական հատվածի ֆինանսավորման կառուցվածքում մյուս բաղադրիչների կողմից տրամադրված միջոցների ծավալների դինամիկ պատկերը հետևյալն է.

HF 1.1.1.5 ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն՝ 130 մլն դրամ կամ ընդամենի 0.7%-ը (2011թ.՝ 128.4 մլն դրամ և 0.6%, 2010թ.՝ 120 մլն դրամ և 0.3%, 2009թ.՝ 87 մլն դրամ և 1.5 %, 2008թ.՝ 97 մլն դրամ և 1.5%, 2007թ.՝ 82 մլն դրամ և 1.8 %, 2006թ.՝ 100 մլն դրամ և 0.9 %):

HF 1.1.1.9 ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայություն՝ 27.7 մլն դրամ կամ ընդամենի 0.2%-ը (2011թ.՝ 27.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 27.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 27.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 26.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 108.7 մլն դրամ),

HF 1.1.1.10 ՀՀ ոստիկանություն՝ 73.4 մլն դրամ կամ ընդամենի 0.4%-ը (2011թ.՝ 82.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 73.7 մլն դրամ, 2009թ.՝ 73.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 101.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 92.7 մլն դրամ),

HF 1.1.1.7 այլ պետական ֆինանսավորումը, HF 1.1.1.7 TBD՝ 71.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 71.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 159.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 64.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 55.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 41.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 35.7 մլն դրամ:

Մասնավոր հատվածի կողմից իրականացված ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 26519.5 մլն դրամ կամ ընդամենը ֆինանսավորման 54.3%-ը (2011թ.՝ 9 944.6 մլն դրամ կ 32.0%, 2010թ.՝ 16 988.5 մլն դրամ կ 46.1%, 2009թ.՝ 15 463.8 մլն դրամ կ 44.8%, 2008թ.՝ 12 295 մլն դրամ կ 37.7%, 2007թ.՝ 11 058.7 մլն դրամ կ 36.8%, 2006թ.՝ 9 310.6 մլն դրամ կ 30.8%):

Մասնավոր հատվածի կողմից իրականացված ֆինանսավորման 96.4%-ը կամ 25 558.2 մլն դրամը կազմել են տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումները (2011թ.՝ 9 944.6 մլն դրամ կ 100%, 2010թ.՝ 16 604.2 մլն դրամ կ 97.7%, 2009թ.՝ 96.7% կ 14 958.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 96.5% կ 11 861.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 93.6% կ 10 346.3 մլն դրամ), 262.2 մլն դրամը՝ մասնավոր ապահովագրական կազմակերպությունների վճարները, 699.1 մլն դրամը՝ մասնավոր ձեռնարկատերերի կողմից տրամադրվող ապահովագրական ծրագրերի վճարները: 2010թ. Ոչ առևտրային կազմակերպությունների կողմից իրականացված ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 275.1 մլն դրամ (2009թ.՝ 477.3 մլն դրամ կ 3.1%, 2008թ.՝ 433.1 մլն դրամ, 2007թ.՝ 712.3 մլն դրամ), իսկ 109.5 մլն դրամը տրամադրվել է մասնավոր /պետական մասնակցությամբ կազմակերպությունների կողմից (2009թ.՝ 27.7 մլն դրամ):

Արտաքին հատվածի կամ մնացյալ աշխարհի կողմից իրականացված ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 3 478.8 մլն դրամ կամ ընդամենի 7.1%-ը (2011թ.՝ 105.1 մլն դրամ կ 0.3%-ը, 2010թ.՝ 749.1 մլն դրամ կ 2%, 2009թ.՝ 124.6 մլն դրամ կ 0.2%, 2008թ.՝ 819.5 մլն դրամ կ 2.5%, 2007թ.՝ 702.9 մլն դրամ կ 2.4%, 2006թ.՝ 2 204.8 մլն դրամ կ 7.3%):

2006թ. մնացյալ աշխարհի ֆինանսավորման բացարձակ արժեքը նվազել էր՝ կազմելով 2204.8 մլն դրամ, ինչը զուգակցված մյուս բաղադրիչների ֆինանսավորման ծավալների աճով, պայմանավորել էր տեսակարար կշռի էական կրճատում՝ 7.3%: 2007թ. շարունակվել էր «Մնացյալ աշխարհ» հատվածի կողմից

Ֆինանսավորման ծավալների կրճատման միտումը և կազմել էր 702.9 մլն դրամ, իսկ տեսակարար կշիռը ֆինանսավորման կառուցվածքում՝ 2.4%: 2008թ. ֆինանսական այս գործակալի մասով արձանագրվել են հակառակ միտումներ. ֆինանսավորման ծավալը նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ աճել է 16.6%-ով և կազմել 819.5 մլն դրամ, ինչն ապահովել էր ընդհանուր կառուցվածքի 2.5%-ը:

«Ամբուլատոր բժշկական ծառայություններ» մատակարարների հիմնական ենթախմբերի կողմից մատուցված ծառայությունների և համապատասխան ֆինանսավորման պատկերը ներկայացված է ստորև:

2012թ. պետական հատվածի ենթագործակալների կողմից իրականացված ֆինանսավորումը ըստ մատակարարների բաշխվել է հետևյալ համամասնություններով.

HP.3.1 Բժիշկների կաբինետներ

2012թ. բժիշկների կաբինետների կողմից մատուցված ծառայությունների ծավալը կազմել է 5 070.3 մլն դրամ կամ ընդամենը ֆինանսավորման 10.4%-ը (2011թ.՝ 4 521.5 մլն դրամ և 14.6%, 2010թ.՝ 5223.2 մլն դրամ և 13,8%, 2009թ.՝ 3 588.9 մլն դրամ և 10.9%, 2008թ.՝ 4 527.5 մլն դրամ և 13.9 %, 2007թ.՝ 4 575 մլն դրամ և 15.2%, 2006թ.՝ 6 572.2 մլն դրամ):

Պետական հատված գործակալի ֆինանսավորումը կազմել է 4 480 մլն դրամ և իրականացվել է ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից (2011թ.՝ 4 196.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 4 269.3 մլն դրամ, 2009թ.՝ 3 557.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 3 971.1 մլն դրամ, 2007թ.՝ 3 723.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 4 989 մլն դրամ):

Մասնավոր հատվածի կողմից 2012թ. իրականացվել է 579.1 մլն դրամի ֆինանսավորում տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումների տեսքով: Մասնավոր հատվածի կողմից կատարված վճարումների ծավալի տեսակարար կշիռը ընդամենը ֆինանսավորման կառուցվածքում կազմել է 1.2%-ը (2011թ.՝ 321.9 մլն դրամ և 7.1%, 2010թ.՝ 678.8 մլն դրամ և 13%, 2009թ.՝ ֆինանսավորում չի իրականացվել, 2008թ.՝ 0.5% և 22.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 12.7 % կամ 580.3 մլն դրամ, 2006թ.՝ 5.6% և 378.1 մլն դրամ): 2008թ. մասնավոր հատվածի ֆինանսավորումն իրականացվել էր միայն ոչ առևտրային կազմակերպությունների կողմից: 2007թ. ֆինանսավորման կառուցվածքը փոքր-ինչ այլ էր. տնային տնտեսությունների

ուղղակի վճարներ՝ 558.9 մլն դրամ (2006թ.՝ 377.1 մլն դրամ, 2005թ.՝ 394.8 մլն դրամ), ոչ առևտրային կազմակերպությունների ֆինանսավորում՝ 21.3 մլն դրամ (2006թ.՝ 0.8 մլն դրամ, 2005թ.՝ 67.6 մլն դրամ):

Արտաքին աշխարհի կողմից տեխնիկական աջակցության և դրամաշնորհային ծրագրերի տեսքով օգնությունը կազմել է ընդամենը ֆինանսավորման 0.02%-ը կամ 10.6 մլն դրամ (2011թ.՝ 0.1% և 3.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 5.3% և 275.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 0.9% և 31.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 11.8% և 533.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 5.9% և 271 մլն դրամ, 2006թ.՝ 23.3% և 1 205.4 մլն դրամ):

HP.3.2 Ատամնաբուժական կաբինետներ

2012թ. մատուցված ծառայությունների ծավալը կազմել է 18 050.6 մլն դրամ կամ ընդամենը ծառայությունների ծավալի 37%-ը (2011թ.՝ 3 550.8 մլն դրամ և 11.4%, 2010թ.՝ 5 884.8 մլն դրամ և 15.5%, 2009թ.՝ 5 658.4 մլն դրամ և 17.2%, 5 573.8 մլն դրամ և 17.1%, 2007թ.՝ 4 510.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 3 155.1 մլն դրամ), որը ֆինանսավորվել է համապատասխանաբար.

Պետական հատվածի կողմից՝ 713.9 մլն դրամ կամ ընդամենի 4%-ը (2011թ.՝ 710.2 մլն դրամ և 20%, 2010թ.՝ 863.3 մլն դրամ և 14.7%, 2009թ.՝ 714.3 մլն դրամ և 13.2%, 2008թ.՝ 671.1 մլն դրամ, 2007թ.՝ 675.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 668.3 մլն դրամ):

Մասնավոր հատվածի կողմից՝ 16 897 մլն դրամ կամ ընդամենի 93.6%-ը, որը կազմել են տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումները (2011թ.՝ 2 840.6 մլն դրամ և 80%, 2010թ.՝ 4 837.3 մլն դրամ և 81.4%, 2009թ.՝ 4 409.6 մլն դրամ և 86.8%, 2008թ.՝ 4 502.1 մլն դրամ, 2007թ.՝ 3 429.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 2 414.3 մլն դրամ): 2010թ. ոչ առևտրային կազմակերպությունների ֆինանսավորումը կազմել է 67.6 մլն դրամ (2009թ.՝ 371.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 371.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 275.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 13.2 մլն դրամ և մասնավոր/պետական մասնակցությամբ կազմակերպությունների ֆինանսավորումը՝ 26.9 մլն դրամ):

Մնացյալ աշխարհի կողմից՝ ֆինանսավորումը կազմել է 439.7 մլն դրամ (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 184.1 մլն դրամ 2009թ.՝ 34.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 28.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 39 մլն դրամ, 2006թ.՝ 59.3 մլն դրամ, 2005թ.՝ 4.3 մլն դրամ):

HP.3.3 Առողջապահական այլ մասնագետների կարիներտներ

2012թ. այս մատակարարի մասով ֆինանսավորում չի իրականացվել: 2010թ. մատուցված ծառայությունների և իրականացված ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 139.2 մլն դրամ, որից 105.9 մլն դրամը ֆինանսավորվել է մասնավոր հատվածի ոչ առևտրային կազմակերպություններ ենթագործակալի կողմից, իսկ 32.3 մլն դրամը՝ մնացած աշխարհի կողմից տրամադրված տեխնիկական աջակցության տեսքով (2009թ.՝ 29.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 31.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 331.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 843.4 մլն դրամ): 2007թ. 302 մլն դրամը (2006թ.՝ 277.6 մլն դրամ) ՀՀ առողջապահության նախարարության, իսկ 29.9 մլն դրամը՝ մնացյալ աշխարհի ֆինանսավորումն էր:

HP.3.4 Պոլիկլինիկաներ

2012թ. մատուցված ծառայությունների ընդհանուր ծավալը և դրա դիմաց կատարված ֆինանսավորումը կազմել է 15 840.7 մլն դրամ (2011թ.՝ 17 306.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 18 810.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 18 328.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 17 705.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 15 987.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 15467.4 մլն դրամ), ինչը կազմել է մատակարարների այս խմբի ընդամենը ֆինանսավորման 32.4%-ը (2011թ.՝ 55.7%, 2010թ.՝ 49.6 %, 2009թ.՝ 55.9%, 2008թ.՝ 54.3%, 2007թ.՝ 53.3%): Ֆինանսավորման ծավալի աճը նախորդ տարվա համեմատ կազմել է 91.5% (2011թ.՝ 92%, 2010թ.՝ 102.6%, 2009թ.՝ 103.5%):

Այս ենթամատակարարի կողմից մատուցված ծառայությունները ֆինանսավորվել է գործակալների երեք հատվածների կողմից, մասնավորապես՝ *պետական ֆինանսավորումը*՝ 11 315.7 մլն դրամ կամ ընդամենը ֆինանսավորման 71.4%-ը (2011թ.՝ 14 241.4 մլն դրամ և 82.3%, 2010թ.՝ 13 372.7 մլն դրամ և 71.1%, 2009թ.՝ 11 805.7 մլն դրամ և 64.4%, 2008թ.՝ 13 668.3 մլն դրամ և 77.2%, 2007թ.՝ 12 600.6 մլն դրամ և 78.8%, 2006թ.՝ 11 754.8 մլն դրամ), ինչը ամբողջությամբ տրամադրվել է ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից:

Մասնավոր հատվածի կողմից ֆինանսավորումը կազմել է 2 556.6 մլն դրամ կամ ընդամենը այս ենթամատակարարի ֆինանսավորման 16.7%-ը, իսկ ծավալը

նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ կրճատվել է 85.2%-ով (2011թ.՝ 41.8%-ով, 2010թ.՝ 20.3%-ով), այն դեպքում, երբ 2009թ. աճը կազմել էր 61.7% :

«Մնացյալ աշխարհի» կողմից 2012թ. իրականացված ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 1 968.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 64.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 282.3 մլն դրամ, 2009թ.՝ 50.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 35.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 98.3 մլն դրամ, 2006թ.՝ 374.4 մլն դրամ):

Մատակարարների այս խմբի կողմից մատուցված ծառայությունների դիմաց կատարված ֆինանսավորման 93.7%-ը կամ 14 846 մլն դրամ (2011թ.՝ 99.9% և 17 297.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 99.9% և 18 797.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 99.5% և 18 225.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 99.6% և 17 635.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 98.3% և 15 717.7 մլն դրամ) բաժին է ընկել «Բոլոր այլ բազմապրոֆիլ ամբուլատոր և համատեղ մատուցվող ծառայությունների կենտրոններ» ենթամատակարարին, որից 7 843.1 մլն դրամը կամ ֆինանսավորման 49.5%-ը (2011թ.՝ 7 931.6 մլն դրամ և 45.9%, 2010թ.՝ 10 010.8 մլն դրամ և 53.3%, 2009թ.՝ 11 540.5 մլն դրամ և 63.3%, 2008թ.՝ 10 125.2 մլն դրամ և 57.4%, 2007թ.՝ 9 280.8 մլն դրամ և 59%)՝ «Առանձին իրավաբանական անձ հանդիսացող պոլիկլինիկաներ» մատակարարին, իսկ մնացած 7 002.9 մլն դրամը կամ ֆինանսավորման 44.2%-ը՝ «Բժշկական կենտրոնների կազմում գործող պոլիկլինիկաներին» (2011թ.՝ 9 365.5 մլն դրամ և 54.1%, 2010թ.՝ 8 787.1 մլն դրամ և 46.7%, 2009թ.՝ 6 685.2 մլն դրամ և 36.7%):

HP.3.5 Բժշկական և ախտորոշիչ կենտրոններ

Այս ենթախմբի մատակարարների կողմից 2012թ. մատուցված ծառայությունների և դրա դիմաց իրականացված ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 6 889.2 մլն դրամ կամ մատակարարների այս խմբի ընդամենը ֆինանսավորման 14.1%-ը (2011թ.՝ 2 646.9 մլն դրամ և 15.3%, 2010թ.՝ 4 529.8 մլն դրամ և 12%, 2009թ.՝ 2 063.5 մլն դրամ և 6.3%, 2008թ.՝ 2 093.9 մլն դրամ և 6.4%, 2007թ.՝ 2 594.6 մլն դրամ և 8.6%, 2006թ.՝ 1379.6 մլն դրամ): Ծառայությունների ֆինանսավորումը գլխավորապես իրականացվել է մասնավոր հատվածից տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումների հաշվին՝ 5 516 մլն դրամ (2011թ.՝ 2

569.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 4 290.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2 055.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 2 590.5 մլն դրամ): 2012թ. պետական հատվածի ֆինանսավորումը ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից կազմել է 474.4 մլն դրամ և «մնացյալ աշխարհ» հատվածից՝ 589.3 մլն դրամ:

HP.3.6 Տնային պայմաններում բժշկական օգնություն և ծառայություններ մատուցողներ

2012թ., ինչպես և նախորդ տարի, այս մատակարարի մասով ֆինանսավորում չի իրականացվել: 2010թ. իրականացված ֆինանսավորումը համարժեք ծառայությունների դիմաց կազմել է 10.6 մլն դրամ, որն ամբողջությամբ տրամադրվել է մասնավոր հատվածի ոչ առևտրային կազմակերպություններ ֆինանսական գործակալի կողմից: 2008-2009թթ. ստացված տեղեկատվության համաձայն ֆինանսավորում չի իրականացվել, իսկ 2007թ. մատուցված ծառայությունների ծավալը կազմել է 5.1 մլն դրամ և ֆինանսավորվել է մասնավոր հատվածի ոչ առևտրային կազմակերպություններ գործակալի կողմից:

HP.3.9 Ամբուլատոր ծառայություններ մատուցող այլ մատակարարներ

2012թ. մատուցված ընդհանուր ծառայությունների ծավալը կազմել է 2 986.1 մլն դրամ կամ այս խմբի ողջ ֆինանսավորման 6.1%-ը (2011թ.՝ 3 040.1 մլն դրամ և 9.8%, 2010թ.՝ 3 433.9 մլն դրամ և 9.1%, 2009թ.՝ 3 135.6 մլն դրամ և 9.5%, 2008թ.՝ 2 693.1 մլն դրամ և 8.2%, 2007թ.՝ 2 000.9 մլն դրամ և 6.7%, 2006թ.՝ 2 773.5 մլն դրամ): Ֆինանսավորումն իրականացվել է գործակալների երեք հատվածների կողմից հետևյալ բաշխվածությամբ.

Պետական ֆինանսավորում՝ 1 828.5 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 828.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 407.3 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 138.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 006.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ մոտ 942 մլն դրամ, 2006թ.՝ 949.2 մլն դրամ), որն ամբողջությամբ ֆինանսավորվել է ՀՀ Առողջապահության նախարարության կողմից (2011թ.՝ 1 700.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 221 մլն դրամ, 2009թ.՝ 987.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 889.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 859.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 813.5 մլն դրամ), որից էլ 1 643.3 մլն դրամը՝ շտապ բժշկական օգնության ծառայությունների դիմաց (2011թ.՝ 1 402 մլն դրամ, 2010թ.՝ 966.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 787.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 681 մլն դրամ, 2007թ.՝ 688.9 մլն դրամ, 2006թ.՝

657.8 մլն դրամ) և 211.3 մլն դրամը՝ արյան և այլ օրգանների բանկերի ծառայություններ մատուցող մատակարարների մասով (2011թ.՝ 211.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 200 մլն դրամ, 2009թ.՝ 199.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 193.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 170.9 մլն դրամ, 2006 թ.՝ 147.2 մլն դրամ): 2011թ.-ին ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից 86.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 86.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 54.8 մլն դրամ) վճարվել էր «Բոլոր մնացած ամբուլատոր ծառայությունների դիմաց»:

Նույն մատակարարի կողմից մատուցված ծառայությունների դիմաց 2012թ. TBD բաղադրիչի կողմից ֆինանսավորում չի իրականացվել (2011թ.՝ 128.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 186.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 151.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 132 մլն դրամ, 2007թ.՝ 82 մլն դրամ, 2006թ.՝ 100 մլն դրամ):

Մասնավոր հատվածի ֆինանսավորումը 2012թ.՝ կազմել է 660.6 մլն դրամ կամ ընդամենի 22.1%-ը (2011թ.՝ 1 211.6 մլն դրամ և 39.9%, 2010թ.՝ 2 023.9 մլն դրամ և 58.9%, 2009թ.՝ 1 996.7 մլն դրամ և 63.7%, 2008թ.՝ 1 487.7 մլն դրամ և 55.2%, 2007թ.՝ 768.6 մլն դրամ և 38.4%, 2006թ.՝ 1824.3 մլն դրամ), որից 638.6 մլն դրամի չափով ֆինանսավորում իրականացվել է տնային տնտեսությունների կողմից, 22 մլն դրամ՝ մասնավոր ձեռնարկատերերի կողմից տրամադրվող ապահովագրական ծրագրերով: 2010թ. տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումների ծավալը կազմել է 2 023 մլն դրամ, ոչ առևտրային կազմակերպությունների միջոցները՝ 0.9 մլն դրամ և 0.3 մլն դրամ տրամադրվել է մասնավոր/պետական մասնակցությամբ կազմակերպությունների կողմից:

«Մնացյալ աշխարհի» կողմից 2012թ. 470.9 մլն դրամի չափով ֆինանսավորում է իրականացվել (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 2.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 0, 2008թ.՝ 198.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 290.4 մլն դրամ):

4. Դեղագործական և բժշկական նշանակության ապրանքների մանրաձախ առևտուր իրականացնող և այլ մատակարարների խումբ HP.4

2012թ. դեղերի մանրաձախ առևտրի կազմակերպությունների կողմից իրացված դեղագործական և բժշկական նշանակության ապրանքների ծավալը կազմել է 42602.6 մլն դրամ (2011թ.՝ 39 096.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 43 277.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 28 752.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 18 985.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 20 520.6 մլն դրամ,

2006թ.՝ 17 571.4 մլն դրամ), որից 40 983.5 մլն դրամի չափով ֆինանսավորվել է տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումների հաշվին, իսկ 364.6 մլն դրամ՝ մասնավոր ձեռնարկատերերի կողմից տրամադրվող ապահովագրական ծրագրերով: 2008թ. այս մատակարարի մասով 108.7 մլն դրամը կազմել էր պետական հատվածի ֆինանսավորումը Պաշտպանության նախարարության և Ազգային անվտանգության ծառայության միջոցներով:

Հարկ է նշել, որ ԱԱՀ բոլոր ցուցանիշներից 2012թ. ծավալային առումով առավել շեշտակի աճ արձանագրվել է Դեղագործական և բժշկական նշանակության ապրանքների մանրածախ առևտրի ծավալում, որի աճը նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ կազմել է 9% (2011թ.՝ նվազել է 9.6%, 2010թ.՝ աճել է 50.6%, 2009թ.՝ 51.4%):

5. Հասարակական առողջության ծրագրերի իրականացում և կառավարում HP.5

Առողջապահական ծառայությունների մատակարարների այս խմբում 2012թ. մատուցված ծառայությունների ծավալը կազմել է 5 923.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 4 402.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 11 517.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 5 084.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 3 453.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 3 904.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 2 944.2 մլն դրամ):

Մատակարարված ծառայությունների բաշխումն ըստ խմբի բաղադրիչների հետևյալ տեսքն ունի.

- 2 534.3 մլն դրամը տրամադրվել է հիվանդությունների վերահսկման նպատակով (2011թ.՝ 128.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 658.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 604.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 481.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1638.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 661.7 մլն դրամ), որից 1 083.1 մլն դրամը բաժին է ընկել ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի կանխարգելմանն ու վերահսկմանը (2011թ.՝ 112.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 637.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 112.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 81.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 241.4 մլն դրամ),
- 1 882.9 մլն դրամը կազմել է սանիտարահամաճարակային հսկողության ծառայությունների ֆինանսավորումը (2011թ.՝ 2 639.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 714.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 3 275.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 2 474.0 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1632.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1700.3 մլն դրամ),

- 1 506.0 մլն դրամը կազմել է «այլ կազմակերպությունների» կողմից մատուցված ծառայությունների դիմաց ֆինանսավորումը (2011թ.՝ 1 634.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 8 144.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 204.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 498.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 633 մլն դրամ, 2006թ.՝ 582.3 մլն դրամ):

2012թ. մատակարարների այս խմբի ֆինանսավորումն ըստ գործակալների իրականացվել է հետևյալ համամասնություններով.

- Պետական հատվածի կողմից իրականացված ֆինանսավորումը կազմել է 3 764.8 մլն դրամ կամ ընդամենի 63.6%-ը, որից 3 664.9 մլն դրամը տրամադրվել է ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից (2011թ.՝ 2 516.7 մլն դրամ և 57.2%, 2010թ.՝ 6 204.6 մլն դրամ և 53.4%, 2009թ.՝ 3 388.6 մլն դրամ և 66.6%, 2008թ.՝ 2 694.3 մլն դրամ և 78%, 2007թ.՝ 3 194.5 մլն դրամ և 81.8%, 2006թ.՝ 2 066.8 մլն դրամ և 70.2%), իսկ 100 մլն դրամը՝ HF 1.1.1.7 TBD կողմից:

- Մասնավոր հատվածի կողմից ֆինանսավորում չի իրականացվել: 2010թ. վճարված դրամական միջոցների ծավալը կազմել է 1 802.5 մլն դրամ կամ ընդամենը ֆինանսավորման 15.6%-ը (2009թ.՝ 31.4 % և 1 598.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 16.5% և 568.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 12.5% և 487.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 17.9% և 526.4 մլն դրամ):

-«Մնացյալ աշխարհ» գործակալի կողմից իրականացված ողջ ֆինանսավորումը կազմել է 36.4% և 2 158.5 մլն դրամ (2011թ.՝ 42.8% և 1 885.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 30.5% և 3 510.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1.9% և 97.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 5.5% և 191 մլն դրամ, 2007թ.՝ 5.7% և 222.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 11.9% և 351 մլն դրամ):

6. Առողջապահության կառավարում և ապահովագրություն HP.6

Համաձայն աղյուսակի տվյալների, առողջապահության կառավարման ընդհանուր ծախսը 2012թ. կազմել է 4 976.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 629.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 067.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 7 839.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 8 332.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 15 474.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 10 893.5 մլն դրամ), որից առողջապահության պետական կառավարման ծախսերը (ՀՀ առողջապահության նախարարություն) կազմել են 4 614.6 մլն դրամ (2009թ.՝ 94.6% և 7 413.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 94.8% և 7 896.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 95.4% և 14 767.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 10154.8 մլն դրամ):

Մասնավոր հատվածի կողմից ֆինանսավորում չի իրականացվել: 2010թ. իրականացված ֆինանսավորումը կազմել է 72 մլն դրամ, որից 51.5 մլն դրամը ոչ առևտրային կազմակերպությունների, իսկ 20.5 մլն դրամը մասնավոր/պետական մասնակցությամբ կազմակերպությունների կողմից: 2009թ. 426.4 մլն դրամի ֆինանսավորում իրականացվել էր մասնավոր ապահովագրական ընկերությունների կողմից (2008թ.՝ 309.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 173 մլն դրամ, 2006թ.՝ 105.1 մլն դրամ):

Մնացյալ աշխարհի կողմից տրամադրված ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 362.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 8 475 մլն դրամ, 2010թ.՝ 140.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 123.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 125.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 534 մլն դրամ, 2006թ.՝ 633.6 մլն դրամ):

8. Առողջապահության հետ կապված ծառայություններ մատուցող

կազմակերպությունների խումբ HP.8

Մատուցված ծառայությունների ծավալը 2012թ. կազմել է 3 346.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 052.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 488.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 3 101.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 2 075.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 477.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 831.8 մլն դրամ), որը ֆինանսավորվել է պետական հատվածի կողմից՝ 2 804.2 մլն դրամ կամ ընդամենի 83.8%-ը (2011թ.՝ 1 043.6 մլն դրամ կամ 99.2%, 2010թ.՝ 2 471.2 մլն դրամ կամ 99.3%, 2009թ.՝ 2 420.7 մլն դրամ կամ 78.1%, 2008թ.՝ 1 113.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 735.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 666.4 մլն դրամ), իսկ «Մնացյալ աշխարհի» կողմից՝ 541.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 8.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 11.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 111 մլն դրամ, 2008թ.՝ 466 մլն դրամ, 2007թ.՝ 522.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 129.7 մլն դրամ): 2010թ. մասնավոր հատվածի կողմից՝ 5.7 մլն դրամ կամ ընդամենի 0.2%-ը (2009թ.՝ 569.8 մլն դրամ կամ 18.4%, 2008թ.՝ 495.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 218.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 35.7 մլն դրամ, 2005թ.՝ 755.5 մլն դրամ):

9. Մնացյալ աշխարհ HP.9

Մատուցված ծառայությունների և ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 60.6 մլն դրամ (2011թ.՝ 964.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 26.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 4 772.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 782.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2 752.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 859.4 մլն դրամ), որն

ամբողջովին կազմել է «Մնացյալ աշխարհ» հատվածի մասնաբաժինը (2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 176.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 630.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 892.5 մլն դրամ):

10. Ըստ տեսակի չդասակարգված HP.nsk

2012թ. ֆինանսավորում չի իրականացվել (2011թ.՝ 60.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 2 551.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 2 166.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2 246.8 մլն դրամ): 2009թ. պետական հատվածի ֆինանսավորումը կազմել էր 237.6 մլն դրամ (2008թ.՝ 24 մլն դրամ, 2007թ.՝ 723.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 610.5 մլն դրամ, իսկ 2 287.5 մլն դրամը տրամադրվել էր մնացյալ աշխարհի կողմից (2009թ.՝ 2 277.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 2 142.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 523.3 մլն դրամ, 2006թ.՝ 2 393.2 մլն դրամ, 2005թ.՝ 2 016.3 մլն դրամ): 2009թ. 36.2 մլն դրամի ֆինանսավորում էր իրականացվել մասնավոր հատվածի ոչ առևտրային կազմակերպությունների կողմից:

Ամփոփելով Առողջապահության ազգային հաշիվների «Ֆինանսական գործակալներ և մատակարարներ» հաշվի տվյալները արձանագրում ենք հետևյալը.

1. Ֆինանսական գործակալների ֆինանսավորումը 2012թ. կազմել է **178068.2 մլն դրամ** (2011թ.՝ 141 402.9 մլն դրամ, 2010թ-ին՝ 159 086.9 մլն. դրամ, 2009թ.՝ 145 313.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 137 042.6 մլն դրամ 2007թ.՝ 139 259.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 124 251.6 մլն դրամ), որից.

1.1 Պետական հատված՝ **67 332.1 մլն դրամ** (2011թ.՝ 63 200.1 մլն դրամ, 2010թ-ին՝ 62 743.9 մլն. դրամ, 2009թ.՝ 62 709 մլն դրամ, 2008թ.՝ 59 859.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 65 088.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 51 156.6 մլն դրամ),

1.2 Մասնավոր հատված՝ **99197.8 մլն դրամ** (2011թ.՝ 67 044.9 մլն դրամ, 2010թ-ին՝ 91 373.6 մլն դրամ. 2009թ.՝ 79 666 մլն դրամ, 2008թ.՝ 72 666.3 մլն դրամ 2007թ.՝ 69 588.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 67 066 մլն դրամ),

1.3 Մնացյալ աշխարհ՝ **11 538.3 մլն դրամ** (2011թ.՝ 11 157.9 մլն դրամ, 2010թ-ին՝ 4 969.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2938.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 4 516.4 մլն դրամ 2007թ.՝ 4 582.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 6 029 մլն դրամ, 2005թ.՝ 6 268.1 մլն դրամ):

2. Մատակարարների կողմից մատուցված ծառայությունների ընդհանուր ծավալը 2012թ. կազմել է **178068.2 մլն դրամ** (2011թ.՝ 141 402.9 մլն դրամ, 2010թ-ին՝ 159 086.9 մլն. դրամ, 2009թ.՝ 145 313.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 137 042.6 մլն դրամ 2007թ.՝ 139 259.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 124 251.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 121 193.7 մլն դրամ), որից.

2.1 **Հիվանդանոցների խումբ՝ 70489.9 մլն դրամ** (2011թ.՝ 54 618.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 60 450.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 59 060.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 66 245.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 61 659.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 56 125.2 մլն դրամ, 2005թ.՝ 66 559.9 մլն դրամ), որից.

- *բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներ՝ 52 215.9 մլն դրամ* (2011թ.՝ 37 066.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 41 908.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 43 358.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 52 584.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 49 520 մլն դրամ, 2006թ.՝ 45953.5 մլն դրամ, 2005թ.՝ 56 762.1 մլն դրամ),
- *հոգեբուժական հիվանդանոցներ և նարկոլոգիական դիսպանսերներ՝ 2 385.6մլն դրամ* (2011թ.՝ 2 392.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 067.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2 212.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 862.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 598.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 376.2 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1 412.7 մլն դրամ),
- *մասնագիտացված հիվանդանոցներ՝ 16 992.4 մլն դրամ* (2011թ.՝ 12 896.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 13 795.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 11 317.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 10 192.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 9 389.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 7 744.7 մլն դրամ, 2005թ.՝ 7 365.9 մլն դրամ),
- *ոչ ալոպատիկ հիվանդանոցներ՝ 782.7 մլն դրամ* (2011թ.՝ 520.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 868.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 226.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 524.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 0, 2006թ.՝ 0, 2005թ.՝ 232.6 մլն դրամ),
- *առողջարաններ/սանատորիաներ՝ 1 868.3 մլն դրամ* (2011թ.՝ 701.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 189.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 945.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 081.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 151.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 050.9 մլն դրամ, 2005թ.՝ 786.6 մլն դրամ):

- 2.2 Բուժքույրական երկարաժամկետ խնամքի ծառայություններ՝ 1 832.3 մլն դրամ, (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 1 376.7 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 345.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 351.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 217.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1035.1 մլն դրամ, 2005թ.՝ 830.7 մլն դրամ),
- 2.3 Ամբուլատոր բժշկական ծառայություններ մատակարարների խումբ՝ 48 836.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 31 066.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 37 883.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 32 804.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 32 625.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 30 005.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 30 190.7 մլն դրամ, 2005թ.՝ 22 951.2 մլն դրամ),
- 2.4 Դեղագործական և բժշկական նշանակության ապրանքների մատակարարների խումբ՝ 42602.6 մլն դրամ (2011թ.՝ 39 096.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 43 277.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 28 752.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 18 985.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 20 520.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 17 571.4 մլն դրամ, 2005թ.՝ 15 063.4 մլն դրամ),
- 2.5 Հասարակական առողջության ծրագրերի իրականացում՝ 5 923.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 4 402.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 11 517.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 5 084.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 3 453.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 3 904.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 2 944.2 մլն դրամ, 2005թ.՝ 2 513.3 մլն դրամ),
- 2.6 Առողջապահության կառավարում և ապահովագրություն՝ 4 976.7 մլն դրամ (2011թ.՝ 10 104.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 067.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 7 839.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 8 332.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 15 474.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 10893.5 մլն դրամ, 2005թ.՝ 7 721.1 մլն դրամ),
- 2.7 Առողջապահության բնագավառի բոլոր այլ կառավարողներ՝ 0 (2011թ.՝ 37.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 0, 2008թ.՝ 23.6 մլն դրամ),
- 2.8 Առողջապահության հետ կապված ծառայություններ մատակարարների խումբ՝ 3 346 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 052.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 488.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 3 101.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 2 075.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 477.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 831.8 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1 459. 8 մլն դրամ),
- 2.9 Մնացյալ աշխարհ՝ 60.6 մլն դրամ (2011թ.՝ 964.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 26.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 4 772.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 782.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2 752. 6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 859.4 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1 281.3 մլն դրամ),

2.10 Ըստ տեսակների չդասակարգված մատակարարներ՝ 0 (2011թ.՝ 60.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 2 551.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 2 166.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2 246.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 3 800.2 մլն դրամ, 2005թ.՝ 2 812.8 մլն դրամ):

4.1.3. Ֆինանսական գործակալներ և Ֆունկցիաներ (ՖԳԽՖ) հաշիվ

1. Բժշկական օգնության ծառայությունների խումբ HC.1

Համաձայն Ֆինանսական գործակալներ և Ֆունկցիաներ հաշվի տվյալների, բժշկական օգնության գործառույթների մասով մատուցված ծառայությունների ընդհանուր արժեքը 2012թ. կազմել է 88317.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 61 563.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 70 475.3 մլն դրամ, 2009թ.՝ 73 524.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 77 967.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 70 872.8 մլն դրամ), ինչը նախորդ տարվա նույն ցուցանիշի նկատմամբ աճել է 51.7%-ով (2011թ.՝ ֆինանսավորման ծավալը կրճատվել էր 12.6%-ով, 2010թ.՝ 4.1%-ով, 2009թ.՝ 5.7%-ով): Հատկանշական է, որ գործառույթների այս խմբի մասով ֆինանսավորումը կրում է որոշակի ցիկլային բնույթ՝ 2008թ. արձանագրվել էր աճ 10%, 2007թ.՝ 1.7%, իսկ 2006թ. ֆինանսավորման ծավալը կազմել էր 69 717.5 մլն դրամ, որը նախորդ տարվա համեմատ նվազել էր 10%-ով, 2005թ.՝ 77 421.7 մլն դրամ, որն աճել էր 2004թ.՝ 71 695.8 մլն դրամ ֆինանսավորման համեմատ:

2012թ. բժշկական օգնության ծառայությունների ֆինանսավորման 46.5%-ը կամ 41 028.5 մլն դրամը (2011թ.՝ 62.4 % և 38 406.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 47.4% և 33 393.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 44.6% և 32 815.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 41.2% և 32 108.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 37.8% և 26 790.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 35.3% և 24 590.7 մլն դրամ), իրականացվել է *պետական հատվածի* կողմից:

Մասնավոր հատված գործակալի կողմից իրականացված ֆինանսավորման ծավալը կազմել է ընդամենի 52.4%-ը կամ 46250.7 մլն դրամ (2011թ.՝ 36.5% և 22 458.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 51.9% և 36 616.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 55.3% և 40 643.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 58.5% և 45 625.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 61.5% և 43 566.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 63.9% և 44 538.7 մլն դրամ), ֆինանսավորման չափը աճել է նախորդ տարվա նույն

ցուցանիշի համեմատ 2.3 անգամ (2011թ. կրճատվել էր 38.7%-ով, 2010թ.՝ 9.9%-ով, 2009թ. կրճատվել է 6.7%-ով, 2008թ. աճը կազմել էր 4.7%):

Մասնավոր հատվածի ֆինանսավորումը բաշխվել է հետևյալ կերպ. տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումներ՝ 44906.8 մլն դրամ կամ գործակալների այս խմբի ֆինանսավորման 91.7%-ը (2011թ.՝ 21 416.3 մլն դրամ կ 95.4%, 2010թ.՝ 35 758.1 մլն դրամ կ 97.6%, 2009թ.՝ 39 858.6 մլն դրամ կ 98.1%, 2008թ.՝ 44 946.8 մլն դրամ կ 98.5%, 2007թ.՝ 42 993.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 44244.7 մլն դրամ), ոչ պետական/մասնավոր ապահովագրական կազմակերպությունների միջոցներ՝ 1343.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 042.0 մլն դրամ, 2010թ.՝ 620.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 426.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 309.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 173 մլն դրամ, 2006թ.՝ 105 մլն դրամ), ոչ առևտրային կազմակերպությունների միջոցներ՝ 60.5 (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 170.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 358.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 367.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 399.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 189 մլն դրամ) և մասնավոր ձեռնարկությունների միջոցներ՝ 0 (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 67.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 0, 2008թ.՝ 1.4 մլն դրամ):

«Մնացյալ աշխարհի» կողմից տրամադրված միջոցները կազմել են «Բժշկական օգնության ծառայությունների» ընդհանուր ֆինանսավորման 1.1%-ը կամ 1 038.7 մլն դրամ (2011թ.՝ 1.1% կ 698.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 0.6% կ 464.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 0.1%-ը կամ 66.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 0.3% կ 233.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 0.7% կ 516.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 0.8 % կ 587.6 մլն դրամ), որի ծավալը 2009թ. կրճատման ֆոնին 2012թ. աճել է մոտ 15.7 անգամ:

Եթե մինչև 2008թ. գործառույթների այս խմբի ֆինանսավորման կառուցվածքում շարունակաբար ավելանում էին պետական և մասնավոր հատվածների ֆինանսավորման ծավալները և կրճատվում մնացյալ աշխարհի կողմից տրամադրվող միջոցների ծավալները, ընդ որում, եթե նախորդ տարիներին պետական հատվածի ֆինանսավորման ծավալների աճի շնորհիվ էր կրճատվում նաև մասնավոր վճարումների ծավալները, իսկ 2008թ. մասնավոր հատված գործակալի մոտ ևս արձանագրվել էր զգալի աճ, ապա 2009թ. արդեն վերականգնվել էր նախկին միտումը՝ ավելացել էին պետական հատվածի և

կրճատվել մասնավոր հատվածի ու մնացյալ աշխարհի ֆինանսավորման ծավալները:

«Բժշկական օգնության ծառայություններ» գործառույթների խմբի ներսում ֆինանսավորման 66%-ը կամ 61 642.4 մլն դրամը կազմել է HC1.1 **Ստացիոնար պայմաններում իրականացվող բուժօգնության դիմաց վճարը** (2011թ.՝ 66.8% և 41 096.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 65.9% և 46 425.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 69.5%-ը կամ 51 070.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 72.3% և 56 391.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 73% և 51 712 մլն դրամ, 2006թ.՝ 73.6% և 51 306.8 մլն դրամ, 2005թ.՝ 79.8% և 61 784.4 մլն դրամ):

Ըստ ֆինանսական գործակալների՝ ֆինանսավորման ծավալը տարանջատվել է հետևյալ կերպ.

- պետական ֆինանսավորումը՝ ընդամենի 48.3%-ը կամ 29 793.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 64.1% և 26 344.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 46.5% և 21 583 մլն դրամ, 2009թ.՝ 44.3% և 22 613.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 36.3% և 20 442.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 30.9% և 16 000.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 26.4% և 13 546.7 մլն դրամ),

- մասնավոր հատվածի ֆինանսավորումը՝ ընդամենի 50.6%-ը կամ 31 163.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 35.7% և 14 652.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 52.9% և 24 593 մլն դրամ, 2009թ.՝ 55.7% և 28 457 մլն դրամ, 2008թ.՝ 58.5% և 35 948.4 մլն դրամը 2007թ.՝ 69% և 35 677.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 73.4% և 37 639.3 մլն դրամ),

- «Մնացյալ աշխարհի» կողմից ֆինանսավորումը՝ 1.1%-ը կամ 685.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 0.5% և 249.7 մլն դրամ, 2009թ. և 2008թ.՝ 0, 2007թ.՝ 34.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 120.6 մլն դրամ):

«Պետական հատված» գործակալների խմբի կողմից ըստ «Բժշկական օգնության ծառայություններ» գործառույթների ֆինանսավորման 98.6%-ը տրամադրվել է ՀՀ առողջապահության նախարարության միջոցով, որը բաշխվել է հետևյալ համամասնություններով.

- HC1 Բժշկական օգնության ծառայություններ՝ 40 467.6 մլն դրամ, որից.
- HC1.1 Ստացիոնար պայմաններում իրականացվող բուժօգնություն՝ 29 613.4 մլն դրամ, որից.

HC1.1.1 «մասնագիտացված բուժօգնություն»՝ 11964.4 մլն դրամ, որից հոգեբուժական և նարկոլոգիական ծառայությունների դիմաց՝ 1

906.9 մլն դրամ, հակատուբերկուլյոզային ծառայությունների դիմաց՝ 1644.0 մլն դրամ, ուռուցքաբանական ծառայությունների դիմաց՝ 1142.8 մլն դրամ, ծննդոգնության ծառայությունների դիմաց՝ 6 596.3 մլն դրամ և ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի ծառայությունների դիմաց՝ 674.5 մլն դրամ:

HC1.1.2 «Այլ ստացիոնար բուժօգնություն»՝ 17 648.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 15 043.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 10471.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 12 243.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 12 819.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 10 304.2 մլն դրամ):

HC 1.2 «Ցերեկային ստացիոնարում իրականացվող բուժօգնություն»՝ 0 դրամ:

HC1.3 «Ամբուլատոր բուժօգնություն»՝ 10 854.2 մլն դրամ, որից առաջնային բուժօգնություն/բժշկական և ախտորոշիչ հիմնական ծառայություններ՝ 7 195.2 մլն դրամ, ատամնաբուժական ամբուլատոր բուժօգնություն՝ 840.0 մլն դրամ, բոլոր այլ մասնագիտացված բժշկական ծառայություններ՝ 2 819.1 մլն դրամ, բոլոր այլ տեսակի ամբուլատոր բուժօգնություն՝ 0 մլն դրամ:

HC1 Բժշկական օգնության ծառայությունների դիմաց տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումների ծավալը կազմել է 43562.9 մլն դրամ, ոչ պետական ապահովագրական կազմակերպությունների վճարը՝ 2 438.8 մլն դրամ, ոչ առևտրային կազմակերպությունների վճարը՝ 60.5 մլն դրամ, մասնավոր ձեռնարկատերերի կողմից տրամադրվող ապահովագրական ծրագրերի ֆինանսավորումը՝ 2 438.8 մլն դրամ:

Տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումներն ըստ գործառույթների բաշխվել է հետևյալ համամասնություններով.

- HC1 Բժշկական օգնության ծառայություններ՝ 45 603.1 մլն դրամ, որից.
- HC1.1 Ստացիոնար պայմաններում իրականացվող բուժօգնության՝ 26 065.3 մլն դրամ, որից.

HC1.1.1 «Մասնագիտացված բուժօգնություն»՝ 5285.7 մլն դրամ, որից ուռուցքաբանական ծառայությունների դիմաց՝ 2643.9 մլն դրամ, ծննդոգնության ծառայությունների դիմաց՝ 2 641.8:

HC1.1.2 «Այլ ստացիոնար բուժօգնություն»՝ 20 779.7 մլն դրամ (2011թ.՝ 13 288.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 17 887.7 մլն դրամ, 2009թ.՝ 20 546.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 26 843.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 32 812 մլն դրամ):

HC1.3 «Ամբուլատոր բուժօգնություն»՝ 19 537.8 մլն դրամ, որից առաջնային բուժօգնություն/բժշկական և ախտորոշիչ հիմնական ծառայություններ՝ 2 781.3 մլն դրամ, ատամնաբուժական ամբուլատոր բուժօգնություն՝ 16434.9 մլն դրամ, բոլոր այլ մասնագիտացված բժշկական ծառայություններ՝ 154.1 մլն դրամ, բոլոր այլ տեսակի ամբուլատոր բուժօգնություն՝ 167.6 մլն դրամ:

HC1.4 Տնային պայմաններում իրականացվող բուժօգնության ծառայություններ՝ 0 դրամ:

«Մնացյալ աշխարհ» գործակալների խմբի կողմից ըստ HC1 «Բժշկական օգնության ծառայություններ» գործառույթների ֆինանսավորումը կազմել է 1 038.7 մլն դրամ:

Բոլոր գործակալների կողմից ըստ «HC1 Բժշկական օգնության ծառայություններ» գործառույթների ֆինանսավորումը բաշխվել է հետևյալ համամասնություններով.

- HC1 Բժշկական օգնության ծառայություններ՝ 93 398.1 մլն դրամ, որից.
- HC1.1 Ստացիոնար պայմաններում իրականացվող բուժօգնության՝ 61 642.4 մլն դրամ, որից.
- HC1.1.1 «Մասնագիտացված բուժօգնություն»՝ 18 254.2 մլն դրամ (2011թ.՝ 12 705 մլն դրամ, 2010թ.՝ 18 066.5 մլն դրամ, 2009թ. 17 854.2 մլն դրամ), որից հոգեբուժական և նարկոլոգիական ծառայությունների դիմաց՝ 2087.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 856 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1689.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1764.5 մլն դրամ), հակատուբերկուլյոզային ծառայությունների դիմաց՝ 1 673.2 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 298.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2681 մլն դրամ, 2009թ. 1588.7 մլն դրամ), ուռուցքաբանական ծառայությունների դիմաց՝ 4 028.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 1904.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 520 մլն դրամ, 2009թ. 713.5 մլն դրամ), ծննդօգնության ծառայությունների

դիմաց՝ 9 389.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 7 461 մլն դրամ, 2010թ.՝ 7 228.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 7148.7 մլն դրամ) և ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի ծառայությունների դիմաց՝ 1 075.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 185.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 218.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 84.6 մլն դրամ):

-HC1.1.2 «Այլ ստացիոնար բուժօգնություն»՝ 43 388.2 մլն դրամ:

- HC 1.2 «Ցերեկային ստացիոնարում իրականացվող բուժօգնություն»՝ 111.0 մլն դրամ:

- HC1.3 «Ամբուլատոր բուժօգնություն»՝ 31644.7 մլն դրամ, որից առաջնային բուժօգնություն/բժշկական և ախտորոշիչ հիմնական ծառայություններ՝ 10231.7 մլն դրամ, ատամնաբուժական ամբուլատոր բուժօգնություն՝ 17693.2 մլն դրամ, բոլոր այլ մասնագիտացված բժշկական ծառայություններ՝ 3347.2 մլն դրամ, բոլոր այլ տեսակի ամբուլատոր բուժօգնություն՝ 372.6 մլն դրամ:

HC1.4 Տնային պայմաններում իրականացվող բուժօգնության ծառայություններ՝ 0:

2. Վերականգնողական օգնության ծառայությունների խումբ HC.2

Այս խմբի գործառույթների իրականացման արդյունքում մատուցված ծառայությունների ծավալը 2012թ. կազմել է 2 266.4 մլն դրամ կամ բոլոր գործառույթների ծավալի 2.4%-ը (2011թ.՝ 1 234.6 մլն դրամ և 2%, 2010թ.՝ 1 728 մլն դրամ և 1.1% , 2009թ.՝ 1 471.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 541.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 755.8 մլն դրամ և 1.3%, 2006թ.՝ 1 614 մլն դրամ և 1.1%), որի 42.8%-ը կամ 969.5 մլն դրամը (2011թ.՝ 60.2% և 742.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 52.5% և 906.7 մլն դրամ, 2009թ.՝ 46.1% և 678.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 49% և 755.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 52.9% և 929.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 56.9% և 918.5 մլն դրամ), ֆինանսավորվել է պետական հատվածի կողմից, ամբողջությամբ ՀՀ առողջապահության նախարարության միջոցներից՝ 969.5 մլն դրամ (2011թ.՝ 561.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 772.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 569 մլն դրամ, 2008թ.՝ 569.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 776.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 793.5 մլն դրամ): Ի տարբերություն նախորդ տարիների, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից ֆինանսավորում չի իրականացվել (2011թ.՝ 181.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 133.9

մլն դրամ, 2009թ.՝ 109.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 186.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 153.3 մլն դրամ, 2006թ.՝ 125 մլն դրամ):

Մասնավոր հատվածի կողմից ֆինանսավորումը կազմել է 1 277.4 մլն դրամ կամ ընդամենի 56.4%-ը, որն ամբողջությամբ ֆինանսավորվել է տնային տնտեսությունների կողմից (2011թ.՝ 491.9 մլն դրամ կ 39.8%, 2010թ.՝ 821.3 մլն դրամ կ 47.5%, 2009թ.՝ 792.5 մլն դրամ կ 53.9%, որից տնային տնտեսությունների կողմից կատարված ուղղակի վճարումները՝ 785.8 մլն դրամ կամ ընդամենի 53.4%-ը, 2008թ.՝ 51% կ 785.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 47.1% կ 826.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 43.1% կ 714.8 մլն դրամ): 2009թ. ոչ առևտրային կազմակերպությունների կողմից իրականացված ֆինանսավորումը կազմել էր 6.7 մլն դրամ:

Տնային տնտեսությունների վճարումների ողջ ծավալը բաժին է ընկել «Ստացիոնար վերականգնողական օգնություն» ենթագործառույթին:

ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից իրականացված ֆինանսավորումն ըստ գործառույթների այս խմբի բաղադրիչների ամբողջությամբ բաժին է ընկել Ստացիոնար վերականգնողական բուժօգնությանը՝ 969.5 մլն դրամ (2011թ.՝ 561.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 755.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 529.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 529.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 753.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 774.2 մլն դրամ): 2010թ. ֆինանսավորում էր տրվել նաև ցերեկային ստացիոնարում իրականացվող վերականգնողական բուժօգնությանը՝ 17.3 մլն դրամ (2009թ.՝ 39.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 39.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 22.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 19.4 մլն դրամ):

3. Բուժքույրական երկարաժամկետ խնամքի ծառայություններ HC.3

2012թ. այս ծառայությունների մասով ֆինանսավորում չի իրականացվել: 2010թ. ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 11.8 մլն դրամ, որից 4.4 մլն դրամը տրամադրվել է ՀՀ առողջապահության կողմից, 2.5 մլն դրամը մասնավոր հատվածի կողմից (ոչ առևտրային կազմակերպություններ՝ 1.8 մլն դրամ կ մասնավոր/պետական մասնակցությամբ կազմակերպություններ՝ 0.7 մլն դրամ), 4.9 մլն դրամը, դրամաշնորհների և տեխնիկական օժանդակության տեսքով՝ արտաքին աշխարհի կողմից: 2009թ. գործառույթների այս խմբի մասով կատարված ֆինանսավորումը կազմել էր 296 մլն դրամ, որից ՀՀ աշխատանքի և

սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից կատարվել են 274.4 մլն դրամի չափով վճարումներ՝ «Ցերեկային ստացիոնարի պայմաններում իրականացվող բուժքույրական երկարաժամկետ խնամքի ծառայությունների» դիմաց (2009թ.՝ 2008թ.՝ 51.3 մլն դրամ) և մնացյալ աշխարհի կողմից կատարված ֆինանսավորումը 21.5 մլն դրամի չափով «Ստացիոնար պայմաններում իրականացվող բուժքույրական երկարաժամկետ խնամքի ծառայությունների» դիմաց: 2007թ. մասնավոր հատվածի ոչ առևտրային կազմակերպություններ գործակալի կողմից 5.1 մլն դրամի չափով վճարումներ էր կատարվել՝ «Տնային պայմաններում իրականացվող բուժքույրական երկարաժամկետ խնամքի ծառայությունների» դիմաց: 2006թ. գործառույթների այս բաղադրիչի մասով թե՛ մատուցված ծառայությունների և թե՛ ֆինանսավորման վերաբերյալ տեղեկատվություն չի արձանագրվել:

4. Բուժօգնության օժանդակ ծառայություններ HC.4

Այս գործառույթային խմբում մատուցված ծառայությունների ծավալը 2012թ. կազմել է 18 125.2 մլն դրամ (2011թ.՝ 10 483.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 11 946.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 9 949.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 8 919.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 6 201.8 մլն դրամ և աճը նախորդ տարվա համեմատ գրեթե կրկնակի, 2006թ.՝ 3 102 մլն դրամ):

Գործառույթները ֆինանսավորվել են *պետական հատվածի* կողմից՝ 8 266.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 6 388.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 5 122 մլն դրամ, 2009թ.՝ 4 926.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 5 022.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 3 427.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 450 մլն դրամ), *մասնավոր հատվածի* կողմից՝ 9 079.5 մլն դրամ (2011թ.՝ 4 084.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 6 821.3 մլն դրամ, 2009թ.՝ 5 015.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 3 873.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2 773.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1652.1 մլն դրամ) և *մնացյալ աշխարհի* կողմից՝ 779.7 մլն դրամ (2011թ.՝ 10.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 7.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 23.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1.6 մլն դրամ):

Գործառույթների այս խմբի ենթաբաղադրիչների ֆինանսավորումը բաշխվել է հետևյալ կերպ.

- 4.1 *Կլինիկական լաբորատորիաների* կողմից իրականացված գործառույթների դիմաց ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 3 603.8 մլն դրամ

(2011թ.՝ 1 316.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2198.3 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1420.3 մլն դրամ), որից 3 521.8 մլն դրամը կամ 97.7%-ը իրականացվել է տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումների հաշվին:

- 4.2 *Ախտորոշիչ ծառայությունների* ամբողջական ֆինանսավորումը կազմել է 7 487.2 մլն դրամ կամ 41.3% (2011թ.՝ 5056.5 մլն դրամ կամ 48.2%, 2010թ.՝ 6177.4 մլն դրամ կամ 51.7%, 2009թ.՝ 4989.7 մլն դրամ կամ 50.2%, 2008թ.՝ 4 574.4 մլն դրամ կամ 51.3%, 2007թ.՝ 4 515.9 մլն դրամ կամ 72.8%):

Այս ենթագործառույթի մասով իրականացված ամբողջական ֆինանսավորման ծավալից 3 047.5 մլն դրամ տրամադրվել է պետական հատվածի կողմից (2011թ.՝ 3 207.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 3086.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 65.2% կամ 3 251.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 65.3% կամ 2 987.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 42.6% կամ 1 923.8 մլն դրամ), մասնավոր հատվածի ֆինանսավորումը կազմել է 4 439.8 մլն դրամ, որն ամբողջովին կազմել են տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումները (2011թ.՝ 1 848.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 50% կամ 3086.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 34.7% կամ 1 730.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 34.2% կամ 1 563.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 57.4% կամ 2 590.5 մլն դրամ): Արտաքին աշխարհի կողմից ֆինանսավորում չի իրականացվել (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 6.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 7.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 23.3 մլն դրամ):

- 4.3 *Պացիենտների շտապ բուժօգնություն և տեղափոխում գործառույթների* ֆինանսավորում՝ 3 533.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 3 368.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 122.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2 113.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 909.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 515 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 4167.5 մլն դրամ), որից 3 259.9 մլն դրամը (2011թ.՝ 2 969 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1456 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1475.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 482.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 332.3 մլն դրամ) կազմել է պետական ֆինանսավորումը, իսկ 273.2 մլն դրամ մասնավոր ֆինանսավորման 251.2 մլն դրամը (2011թ.՝ 399.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 666.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 637.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 426.8 մլն դրամ)՝ տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումները:

-4.9 *Բոլոր այլ լրացուցիչ ծառայությունների* ֆինանսավորումը կազմել է 3 501.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 742.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1448.3 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1425.9 մլն

դրամ, 2008թ.՝ 1 088 մլն դրամ, 2007թ.՝ 170.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 147 մլն դրամ), որից պետական ֆինանսավորում՝ 1 938.7 մլն դրամ (2011թ.՝ 211.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 579.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 199.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 552.3 մլն դրամ), տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումներ՝ 782.7 մլն դրամ (2011թ.՝ 520.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 868.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1226.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 524.7 մլն դրամ), արտաքին աշխարհի կողմից ֆինանսավորում՝ 779.7 մլն դրամ:

5. Ամբուլատոր պացիենտներին բաշխվող բժշկական այրանքներ HC.5

Այս խմբում ներառված գործառույթների մասով 2012թ. մատուցված ծառայությունների ծավալը կազմել է 54 598.5 մլն դրամ կամ բոլոր գործառույթների մասով իրականացված ֆինանսավորման 58.5%-ը (2011թ.՝ 52 857.1 մլն դրամ և 37.4%, 2010թ.՝ 58 191.1 մլն դրամ և 36.6%, 2009թ.՝ 33 129.1 մլն դրամ և 22.8%-ը, 2008թ.՝ 24 131.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 24 784.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 20 935.8 մլն դրամ), և աճը նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ 3.3% (2011թ.՝ նվազում 9.2%, 2010թ.՝ աճ 75.6%, 2009թ.՝ աճ 37.3%): 2008թ. գործառույթների այս խմբի մասով արձանագրվել էր ֆինանսավորման ծավալի կրճատում 2.6%-ով (2007թ.-ին նախորդ տարվա համեմատ աճը 18.8%):

Ըստ գործակալների, մատուցված ծառայությունների ողջ ծավալի ֆինանսավորման բաշխվածությունը հետևյալ տեսքն ունի.

Պետական հատվածի կողմից ֆինանսավորվել է՝ 7 077.3 մլն դրամի չափով կամ ընդամենը այս խմբի ֆինանսավորման 13%-ը (2011թ.՝ 6 244.8 մլն դրամ և 11.8%, 2010թ.՝ 9 220.2 մլն դրամ և 15.8%, 2009թ.՝ 4 376 մլն դրամ և 13.2%, 2008թ.՝ 5 066.7 մլն դրամ և 21%, 2007թ.՝ 4 226.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 3 464.7 մլն դրամ): Պետական հատվածում ՀՀ առողջապահության նախարարության ֆինանսավորումը կազմել է 5989.4 մլն դրամ կամ պետական ֆինանսավորման 84.6%-ը (2011թ.՝ 5 169.8 մլն դրամ և 84.3%, 2010թ.՝ 8 028.2 մլն դրամ և 87%, 2009թ.՝ 3 286.8 մլն դրամ և 75.1%, 2008թ.՝ 4 090.7 մլն դրամ և 80.7%, 2007թ.՝ 3 184.7 մլն դրամ և 75.4%, 2006թ.՝ 2471 մլն դրամ և 73%), ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությանը՝ 986.9 մլն դրամ կամ 13.9%-ը (2011թ.՝ 964.8 մլն դրամ և 15.7%, 2010թ.՝ 1 090.4 մլն դրամ և 13.5 %, 2009թ.՝ 987.6 մլն դրամ և 22.6%, 2008թ.՝ 867.3 մլն

դրամ և 17.1%, 2007թ.՝ 933 մլն դրամ և 24.6%, 2006թ.՝ 803 մլն դրամ և 23.7%, 2005թ.՝ 550.4 մլն դրամ և 17.3%): ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայության և ՀՀ ոստիկանության կողմից իրականացված ֆինանսավորումը կազմել է, համապատասխանաբար՝ 27.7 մլն դրամ և 73.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 27.9 մլն դրամ և 82.2 մլն դրամ, 2010-2009թթ.՝ 27.9 մլն դրամ և 73.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 26.8 և 81.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 26.8 և 81.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 27 և 82 մլն դրամ):

Պետական ֆինանսավորումն իրականացվել է գործառույթների այս խմբի «Դեղորայք և ոչ երկարատև օգտագործման այլ ապրանքներ» խմբի «Դեղատոմսով բաց թողնվող դեղորայք» գործառույթի մասով՝ 5220.3 մլն դրամ, «Թերապևտիկ հարմարանքներ և բժշկական նշանակության երկարատև օգտագործման այլ ապրանքներ» բաղադրիչի մասով՝ 1857.1 մլն դրամ, որից «Օրթոպեդիկ հարմարանքներ և այլ պրոթեզներ» ենթաբաղադրիչ՝ 87.4 մլն դրամ, «Լսողական հարմարանքներ»՝ 110.2 մլն դրամ, «Բժշկական տեխնիկական հարմարանքներ»՝ 996.9 մլն դրամ, «Բոլոր այլ բժշկական ապրանքներ»՝ 662.6 մլն դրամ:

Մասնավոր հատվածի ֆինանսավորումը կազմել է 41 348.1 մլն դրամ, որն ամբողջովին ֆինանսավորվել է տնային տնտեսությունների ենթախմբի կողմից (2011թ.՝ 39 096.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 45 208.9 մլն դրամ 2009թ.՝ 28 752.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 19 007 մլն դրամ, 2007թ.՝ 20 558.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 17 471.1 մլն դրամ):

Մնացած աշխարհի կողմից իրականացվել է 6 173.0 մլն դրամի (2011թ.՝ 7 515.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 3762 մլն դրամ, 2009թ.՝ 0.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 57.6 մլն դրամ) ֆինանսավորում:

6. Հիվանդությունների կանխարգելում և հասարակական առողջապահության ծառայություններ ՀԿ.6

Այս խմբում ներառված գործառույթների մասով մատուցված ծառայությունների ծավալը 2012թ. կազմել է 6 079.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 5 608.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 5 738 մլն դրամ, 2009թ.՝ 6 762.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 6 007.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 4 350.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 5 713.7 մլն դրամ), որը ֆինանսավորվել է պետական հատվածի կողմից՝ 3 806.2 մլն դրամ կամ ընդամենը ֆինանսավորման

62.6%-ը (2011թ.՝ 4 301.4 մլն դրամ և 76.7%, 2010թ.՝ 4 212.6 մլն դրամ և 73.4%, 2009թ.՝ 4 175.7 մլն դրամ և 61.7%, 2008թ.՝ 4 150.7 մլն դրամ և 69.1%, 2007թ.՝ 4 007.1 մլն դրամ և 92.1%, 2006թ.՝ 3571.2 մլն դրամ և 64.5%), որից ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից իրականացված ֆինանսավորումը՝ 3 706.2 մլն դրամ (2011թ.՝ 4 073.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 4 092.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 4 088.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 3 953.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 3 925.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 3 346.5 մլն դրամ, իսկ ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարության կողմից իրականացված ֆինանսավորումը 2011թ.՝ 128.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 120 մլն դրամ, 2009թ.՝ 87 մլն դրամ, 2008թ.՝ 97 մլն դրամ, 2007թ.՝ 82 մլն դրամ, 2006թ.՝ 100 մլն դրամ), TBD ֆինանսավորումը՝ 100 մլն դրամ:

Մասնավոր հատվածի կողմից ֆինանսավորվել է 20.4% կամ 1 242.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 16.3% և 913.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 26.6% և 1 525.4 մլն դրամ), որն ամբողջությամբ ֆինանսավորվել է տնային տնտեսությունների կողմից: 2009թ. ֆինանսավորումը կազմել էր 2 356.1 մլն դրամ կամ ընդամենի 34.8%, որից 1 382.3 մլն դրամը կազմել են տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումները, իսկ 973.8 մլն դրամը՝ ոչ առևտրային կազմակերպությունների կողմից տրամադրված ֆինանսական միջոցները: Մասնավոր հատվածի կողմից 2008թ. այս խմբի գործառույթների մասով իրականացված ֆինանսավորումը կազմել է 1 105.6 մլն դրամ, որից 1 099.2 մլն դրամը տնային տնտեսությունների ուղղակի վճարումների հաշվին և 6.4 մլն դրամը ոչ առևտրային կազմակերպությունների միջոցների հաշվին: 2007թ. մասնավոր հատվածի կողմից ֆինանսավորում կամ որևէ վճարում չի իրականացվել:

«Մնացյալ աշխարհի» կողմից 2012թ. գործառույթների այս խմբի մասով իրականացվել է 17% կամ 1 031.1 մլն դրամի ֆինանսավորում (2011թ.՝ 7% և 393.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 3.5% և 231 մլն դրամ, 2008թ.՝ 12.5% և 751.1 մլն դրամ, 2007թ.՝ 7.9% և 343.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 2 091 մլն դրամ):

Գործառույթների ֆինանսավորման ու մատուցված ծառայությունների բաշխումն ըստ ենթաբաղադրիչների հետևյալ պատկերն է ներկայացնում.

6.1 Մոր և մանկան առողջություն – ՀՀ առողջապահության նախարարություն՝ 1 254.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 237.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 105.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 040.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 946.1 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 110.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 966.5 մլն դրամ), մասնավոր հատվածից տնային տնտեսություններ (կատարված վճարումների ողջ ծավալը)՝ 1 242.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 913.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 525.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 382.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 105.6 մլն դրամ) և «Մնացած աշխարհ»՝ 252 մլն դրամ (2011թ.՝ 57.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 0 դրամ, 2009թ.՝ 42 մլն դրամ, 2008թ.՝ 207.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 0, 2006թ.՝ 1650.5 մլն դրամ):

6.2 Բժշկական ծառայություններ դպրոցներում – ՀՀ առողջապահության նախարարություն՝ 450.6 մլն դրամ (2011թ.՝ 419 մլն դրամ, 2010թ.՝ 410.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 393.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 481.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 466.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 437.4 մլն դրամ), Մնացած աշխարհ՝ 17.3 մլն դրամ:

6.3 Տարափոխիկ հիվանդությունների կանխարգելում – ՀՀ առողջապահության նախարարություն՝ 884.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 2 416.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 576.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2 655 մլն դրամ, 2008թ.՝ 2 526.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2 248 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 942.6 մլն դրամ) և «Մնացած աշխարհ»՝ 559.2 մլն դրամ (2011թ.՝ 335.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 132.7 մլն դրամ, 2009թ.՝ 114.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 11.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 178.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 401 մլն դրամ):

6.4 Ոչ տարափոխիկ հիվանդությունների կանխարգելում – ՀՀ առողջապահության նախարարություն՝ ֆինանսավորում չի իրականացվել (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 0, 2008թ.՝ 0, 2007թ.՝ 100 մլն դրամ) և «Մնացած աշխարհ»՝ 2008թ.՝ 11.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 8.4 մլն դրամ):

6.5 Առողջության պահպանումը արտադրությունում՝ 0 (ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարություն 2011թ.՝ 128.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 120 մլն դրամ, 2009թ.՝ 87 մլն դրամ, 2008թ.՝ 97 մլն դրամ, 2007թ.՝ 82 մլն դրամ, 2006թ.՝ 100 մլն դրամ):

6.9 Հասարակական առողջապահության մնացած բոլոր այլ ծառայություններ – պետական այլ ֆինանսավորում՝ 1 070.9 մլն դրամ (2011թ.՝ 99.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 0 դրամ), TBD՝ 100 մլն դրամ, «Մնացած աշխարհ»՝ 8.6 մլն դրամ (2009թ.՝ 74.8 մլն դրամ):

7. Առողջապահության և բժշկական ասպահովագրության կառավարում HC.7

Այս խմբում ներառված գործառույթների մասով մատուցված ծառայությունների ծավալն ու համապատասխան ֆինանսավորումը կազմել է 1 806.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 2 958.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 293.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 225.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 271.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 500.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1784.6 մլն դրամ), որի ընդհանուր ծավալի գերակշիռ մասը՝ 80%-ը կամ 1 444.3 մլն դրամը (2011թ.՝ 85.6% և 2 532.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 89.2% և 2 047.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 99% և 1 213.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 91% և 1 156.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 62.1% և 932 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1139.8 մլն դրամ), ֆինանսավորվել է պետական հատվածի (ՀՀ առողջապահության նախարարություն) կողմից և ուղղվել է «Առողջապահության ընդհանուր պետական կառավարում» գործառույթին:

Մասնավոր հատված գործակալի կողմից ֆինանսավորում չի իրականացվել: 2010թ. ոչ առևտրային կազմակերպությունների կողմից 58.8 մլն դրամ և մասնավոր ձեռնարկությունների կողմից 23.8 մլն դրամ իրականացված ֆինանսավորումը կազմել է 83.6 մլն դրամ և ուղղվել «Առողջապահության ընդհանուր պետական կառավարում» գործառույթին:

2012թ.՝ 362.1 մլն դրամը (2011թ.՝ 426.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 162.7 մլն դրամ և 7.1%, 2009թ.՝ 11.9 մլն դրամ և 1%, 2008թ.՝ 114.9 մլն դրամ և 9%, 2007թ.՝ 568.2 մլն դրամ և 37.9%, 2006թ.՝ 644.8 մլն դրամ), ֆինանսավորվել է «Մնացյալ աշխարհի» կողմից՝ նույն գործառույթի մասով:

8. Ըստ տեսակի չդասակարգված առողջապահական այլ ծախսեր HC.nsk

Այս խմբում ներառված գործառույթների մասով մատուցված ծառայությունների մասով ֆինանսավորում չի իրականացվել: 2010թ. ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 1360.2 մլն դրամ (2009թ.՝ 415.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 635.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1234.3 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1478.6 մլն դրամ), որը ֆինանսավորվել է պետական հատվածի ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից: 2009թ. ֆինանսավորման հիմնական մասը կատարվել էր ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից՝ 379.5 մլն դրամ (2008թ.՝ 284

մլն դրամ և ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից՝ 1 351.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 035.1 մլն դրամ): 2006թ.-ին պետական հատվածի ֆինանսավորումը կազմել էր 1 035.1 մլն դրամ, իսկ մասնավոր հատվածինը՝ 443.5 մլն դրամ:

9. Առողջապահության հետ կապված գործառույթներ HC.R.1-5

Առողջապահական ծառայություններ մատուցող հաստատությունների կապիտալի ձևավորում HC.R.1

Այս խմբում ներառված գործառույթների մասով մատուցված ծառայությունների և համապատասխան ֆինանսավորման ծավալը 2012թ. կազմել է 6 813.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 6 696.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 7 342.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 16 987.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 15 453.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 26 923 մլն դրամ, 2006թ.՝ 18 201.6 մլն դրամ), իսկ ծավալը աճել է նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ մոտ 1.7%-ով: 2009թ. ֆինանսավորման ծավալի աճը ընթացիկ գներով նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ կազմել էր 9.9%, այն դեպքում, երբ 2008թ. արձանագրվել էր ցուցանիշի նվազում 42.6%-ով:

Ըստ գործակալների՝ **պետական հատվածի** կողմից ֆինանսավորվել է՝ 4 740.2 մլն դրամ կամ ընդամենի 69.6%-ը (2011թ.՝ 4 584.4 մլն դրամ և 68.5%, 2010թ.՝ 6476.7 մլն դրամ և 88.2%, 2009թ.՝ 12 318.4 մլն դրամ և 72.5%, 2008թ.՝ 9 911.6 մլն դրամ և 64.1%, 2007թ.՝ 21 911.3 մլն դրամ և 81.4%, 2006թ.՝ 14 458.6 մլն դրամ), որից ՀՀ Առողջապահության նախարարության կողմից իրականացված ֆինանսավորումը՝ 3 798.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 3 540.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 5 075.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 11 052.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 8 484.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 20 619.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 13 436.8 մլն դրամ), ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության՝ 0, (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 0 դրամ, 2009թ.՝ 25.5 մլն դրամ), ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության՝ 941.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 043.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 935.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 659.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 650.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 361.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 518.2 մլն դրամ), պետական հատվածի այլ ֆինանսավորում չի իրականացվել (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 93.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 272.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 672.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 788 մլն դրամ, 2006թ.՝ 392.3 մլն դրամ):

Մասնավոր հատվածից ֆինանսավորում չի եղել: 2010թ. ֆինանսավորումը կազմել է 293.8 մլն դրամ կամ ընդամենի 4%-ը (2009թ.՝ 2 069.9 մլն դրամ կ 12.2%, 2008թ.՝ 2 207.7 մլն դրամ կ 14.3%, 2007թ.՝ 1 858.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 2 202 մլն դրամ), որի ծավալը նախորդ տարվա ցուցանիշի համեմատ կրճատվել է 85.9%-ով: 2009թ. ֆինանսավորման ծավալը նվազել էր 2008թ. ցուցանիշի համեմատ 6.2%-ով (2008թ. աճը կազմել էր 118.8%, իսկ 2007թ. արձանագրվել էր 15.6% նվազում):

Մնացյալ աշխարհի կողմից ֆինանսավորումն իրականացվել է 2 073.6 մլն դրամի չափով (2011թ.՝ 2 112.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 572.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2 599.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 3 333.8 մլն դրամ, 2007թ.՝ 3 152.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 550 մլն դրամ):

Գործառույթների այս խմբում իրականացված ֆինանսավորման 3 044.7 մլն դրամը կամ ընդամենի 44.7%-ը (2011թ.՝ 5 589.8 մլն դրամ կ 83.5%, 2010թ.՝ 6 119.1 մլն դրամ կ 83.3%, 2009թ.՝ 16 023.5 մլն դրամ կ 94.3%, 2008թ.՝ 14 039.7 մլն դրամ կ 90.8%, 2007թ.՝ 24 994.5 մլն դրամ կ 92.8%) բաժին է ընկել **«Առողջապահական ծառայություններ մատուցող հաստատությունների կապիտալի ձևավորում/ներգրավում» HC.R.1** բաղադրիչին, որի 83.5%-ը կամ 2 541.9 մլն դրամը (2011թ.՝ .3% կ 3 540.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 87.8% կ 5 371 մլն դրամ, 2009թ.՝ 72.8% կ 11 658.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 65.1% կ 9 147.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 84.7% կ 21 175.4 մլն դրամ) կազմել է պետական հատվածի կողմից ֆինանսավորումը:

Մասնավոր հատվածի կողմից ֆինանսավորում չի իրականացվել (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 253.8 մլն դրամ կ 4.1%, 2009թ.՝ 2 054.4 մլն դրամ կ 12.2%, 2008թ.՝ 2 199.6 մլն դրամ կ 15.7%):

«Մնացյալ աշխարհի» կողմից տրամադրված ֆինանսական միջոցների ծավալը կազմել է 502.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 2 049 մլն դրամ, 2010թ.՝ 494.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2 310.4 մլն դրամ, 2008թ.՝ 2 692.7 մլն դրամ):

HC.R.2 «Առողջապահական անձնակազմի կրթություն և ուսուցում» գործառույթների մասով իրականացված ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 1 803.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 098.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 108.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 756.6 մլն

դրամ, 2008թ.՝ 1 068.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 441.6 մլն դրամ), որից 941.8 մլն դրամը ֆինանսավորվել է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից (2010թ.՝ 935.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 659.7 մլն դրամ), 381.8 մլն դրամը՝ ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից, 479.5 մլն դրամի չափով ֆինանսավորում տրամադրվել է մնացած աշխարհի կողմից (2011թ.՝ 55.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 63.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 96.9 մլն դրամ):

HC.R.3 գործառույթների «Առողջապահության համակարգում իրականացվող հետազոտությունների և մշակումների ծախսեր» բաղադրիչի մասով իրականացված ֆինանսավորման ծավալը կազմել է 1 351.3 մլն դրամ, որից 1 091.2 մլն դրամը տրամադրվել է արտաքին աշխարհի կողմից (2011թ.՝ 8.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 115.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 207.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 344.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 490 մլն դրամ), 260.1 մլն դրամը՝ ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից (2010թ.՝ 93.1 մլն դրամ, իսկ 8 մլն դրամը մասնավոր հատվածի ոչ առևտրային կազմակերպությունների և մասնավոր ձեռնարկությունների կողմից (2009թ.՝ 15.2 մլն դրամ), իսկ 14.8 մլն դրամը «Մնացյալ աշխարհ» գործակալի կողմից (2009թ.՝ 192.4 մլն դրամ)):

10.Ըստ տեսակի չղասակարգված ծախսեր HC.R nsk

Ըստ տեսակի չղասակարգված ծախսերի մասով 2012թ. իրականացվել է ֆինանսավորում 60.6 մլն դրամի չափով, որը տրամադրվել է մնացած աշխարհի կողմից (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 1 550.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 60.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 631 մլն դրամ, 2006թ.՝ 3 654.3 մլն դրամ): 2009թ. ֆինանսավորումն ամբողջովին իրականացվել էր պետական հատվածի ՀՀ առողջապահության նախարարություն (227.1 մլն դրամ) և ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն (1 323.8 մլն դրամ) ենթագործակալների կողմից: 2008թ. ողջ ֆինանսավորումը բաժին էր ընկել մասնավոր հատվածի «Ոչ առևտրային կազմակերպություններ» ենթագործակալին: 2007թ. ողջ ֆինանսավորումն իրականացվել էր ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից՝ 1 631 մլն դրամ և 2006թ.՝ 610.5 մլն դրամ իսկ «Մնացած աշխարհի» կողմից՝ 1 155.6 մլն դրամ:

Ամփոփելով Առողջապահության ազգային հաշիվների «Ֆինանսական գործակալներ և գործառույթներ» հաշվի տվյալները՝ արձանագրում ենք հետևյալը.

1. Ֆինանսական գործակալների ֆինանսավորումը 2012թ. կազմել է **178068.2 մլն դրամ** (2011թ.՝ 141 402.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 159 086.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 145 313.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 137 042.6 մլն դրամ 2007թ.՝ 139 259.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 124 251.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 121 193.7 մլն դրամ), որից.

1.1 Պետական հատված՝ **67 332.1 մլն դրամ** (2011թ.՝ 63 200.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 62 743.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 62 709 մլն դրամ, 2008թ.՝ 59 859.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 65 088.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 51 156.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 39 767.4 մլն դրամ),

1.2 Մասնավոր հատված՝ **99197.8 մլն դրամ** (2011թ.՝ 67 044.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 91 373.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 79 666 մլն դրամ, 2008թ.՝ 72 666.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 69 588.1 մլն դրամ, 2006թ.՝ 67 066 մլն դրամ, 2005թ.՝ 75 158.2 մլն դրամ),

1.3 Մնացյալ աշխարհ՝ **11 538.3 մլն դրամ** (2011թ.՝ 11 157.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 4 969.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2 938.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 4 516.4 մլն դրամ 2007թ.՝ 4 582.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 6 029 մլն դրամ, 2005թ.՝ 6 268.1 մլն դրամ):

2. Իրականացված գործառույթների ընդհանուր ծավալը 2012թ. կազմել է **178 068.2 մլն դրամ** (2011թ.՝ 141 402.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 159 086.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 145 313.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 137 042.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 139 259.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 124 251.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 121 193.7 մլն դրամ), որից.

2.1 Բժշկական օգնության ծառայություններ՝ **88317.9 մլն դրամ** (2011թ.՝ 61 563.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 70 475.3 մլն դրամ, 2009թ.՝ 73 524.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 77 967.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 70 872.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 69 717.5 մլն դրամ, 2005թ.՝ 77 421.7 մլն դրամ),

2.2 Վերականգնողական օգնության ծառայություններ՝ **2 266.4 մլն դրամ** (2011թ.՝ 1 234.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 728 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 471.2 մլն

- դրամ, 2008թ.՝ 1 546.1 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 755.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1633.5 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1316.8 մլն դրամ),
- 2.3 Բուժքույրական երկարաժամկետ խնամքի ծառայություններ՝ 0, (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 11.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 296 մլն դրամ, 2008թ.՝ 51.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 5.1 մլն դրամ),
- 2.4 Բուժօգնության օժանդակ ծառայություններ՝ 18 125.2 մլն դրամ (2011թ.՝ 10 483.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 11 946.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 9 949.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 8 919.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 6 201.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 3102 մլն դրամ, 2005թ.՝ 3814.7 մլն դրամ),
- 2.5 Ամբուլատոր պացիենտներին բաշխվող բժշկական օգնություն՝ 54 598.5 մլն դրամ (2011թ.՝ 53 801.1, 2010թ.՝ 58 191.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 33 129.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 24 131.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 24 935.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 20 854 մլն դրամ, 2005թ.՝ 18 187.3 մլն դրամ),
- 2.6 Հիվանդությունների կանխարգելում և հասարակական առողջապահության ծառայություններ՝ 6 079.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 5 608.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 5 738 մլն դրամ, 2009թ.՝ 6 762.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 6 008.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 4 350.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 5 713.7 մլն դրամ, 2005թ.՝ 4210.7 մլն դրամ),
- 2.7 Առողջապահության և բժշկական ապահովագրության կառավարում՝ 1 806.4 մլն դրամ (2011թ.՝ 2 958.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 293.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 225.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 274.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 500.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 784.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1374.6 մլն դրամ),
- 2.8 Ըստ տեսակի չդասակարգված առողջապահական այլ ծախսեր՝ 0 (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 1 360.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 415.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 635.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 234.3 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1478.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1429.3 մլն դրամ),
- 2.9 Առողջապահության հետ կապված գործառույթներ, HCR 1-5՝ 6 813.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 6 696.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 7 342.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 16 987.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 15 453.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 26 923 մլն դրամ, 2006թ.՝ 18 201.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 10 940 մլն դրամ),

- 2.9.1 Առողջապահական ծառայություններ մատուցող հաստատությունների կապիտալի ձևավորում՝ 3 044.7 մլն դրամ (2011թ.՝ 5 589.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 6 119.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 16 023.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 14 039.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 24 994.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 17 409.3 մլն դրամ),
- 2.9.2 Անձնակազմի կրթություն և ուսուցում՝ 1 803.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 098.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 108.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 756.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 068.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 441.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 619.5 մլն դրամ),
- 2.9.3 Առողջապահության համակարգում իրականացվող հետազոտությունների և մշակումների ծախսեր՝ 1 351.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 8.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 115.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 207.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 344.6 մլն դրամ),
- 2.9.4 Մենդամթերքի ու ջրի որակի, ինչպես նաև հիգիենայի կանոնների վերահսկողություն՝ 614.6 մլն դրամ (նախորդ տարիներին՝ 0):
- 2.10 Ըստ տեսակի չդասակարգված ծախսեր՝ 60.6 մլն դրամ (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 1 550.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 60.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 631 մլն դրամ, 2006թ.՝ 3654.3 մլն դրամ, 2005թ.՝ 2498.7 մլն դրամ):

4.1.4. Մատակարարներ և Ֆունկցիաներ (գործառույթներ) (ՄxՖ)հաշիվ

Դիտարկելով Առողջապահության ազգային հաշիվների Մատակարարներ և Ֆունկցիաներ հաշվի տվյալները՝ արձանագրում ենք հետևյալը.

1. Ֆինանսական գործակալների ֆինանսավորած և Մատակարարների կողմից մատուցված ծառայությունների ընդհանուր ծավալը 2012թ. կազմել է **178 068.2 մլն դրամ** (2011թ.՝ 141 402.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 159 086.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 145 313.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 137 042.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 139 259.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 124 251.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 121 193.7 մլն դրամ), որից.

1.1 Հիվանդանոցների խումբ՝ **70489.9 մլն դրամ** (2011թ.՝ 54 618.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 60 450.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 59 060.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 66 245.8 մլն

դրամ, 2007թ.՝ 61 659.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 56 125.2 մլն դրամ, 2005թ.՝ 66 559.9 մլն դրամ), որից.

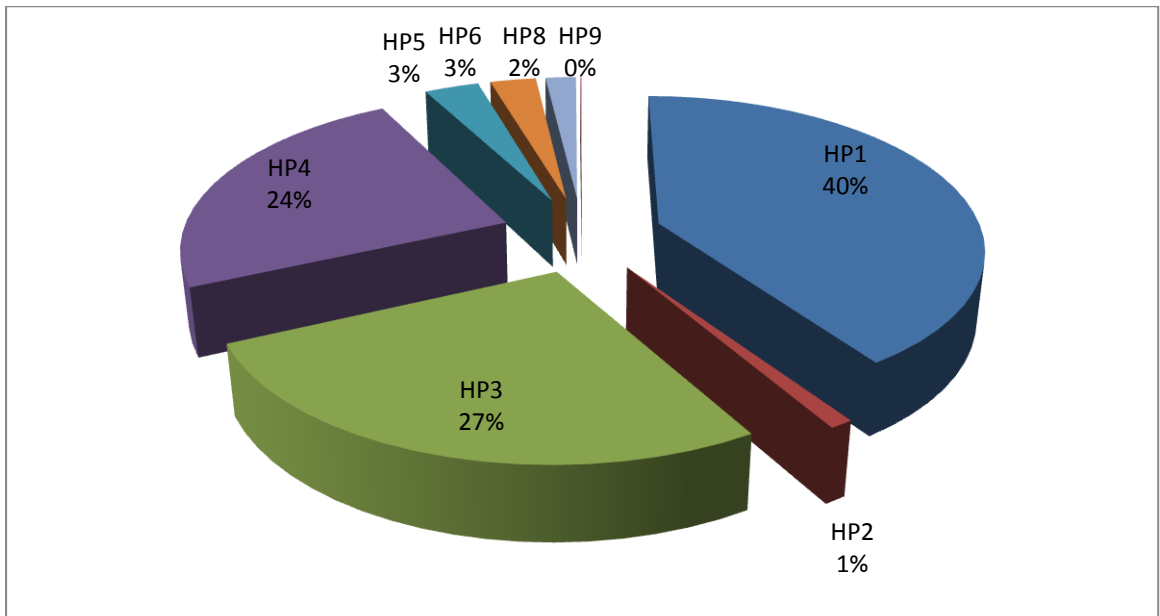
- *բազմապրոֆիլ հիվանդանոցներ՝ 52 215.9 մլն դրամ* (2011թ.՝ 37 066.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 41 908.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 43 358.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 52 584.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 49 520 մլն դրամ, 2006թ.՝ 45953.5 մլն դրամ, 2005թ.՝ 56 762.1 մլն դրամ),
- *հոգեբուժական հիվանդանոցներ և նարկոլոգիական դիսպանսերներ՝ 2 385.6 մլն դրամ* (2011թ.՝ 2 392.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 067.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 2 212.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 862.4 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 598.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 376.2 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1 412.7 մլն դրամ),
- *մասնագիտացված հիվանդանոցներ՝ 16 992.4 մլն դրամ* (2011թ.՝ 12 896.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 13 795.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 11 317.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 10 192.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 9 389.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 7 744.7 մլն դրամ, 2005թ.՝ 7 365.9 մլն դրամ),
- *նչ ալոպատիկ հիվանդանոցներ՝ 782.7 մլն դրամ* (2011թ.՝ 520.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 868.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 226.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 524.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 0, 2006թ.՝ 0, 2005թ.՝ 232.6 մլն դրամ),
- *առողջարաններ/սանատորիաներ՝ 1 868.3 մլն դրամ* (2011թ.՝ 701.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 189.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 945.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 081.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 151.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1050.9 մլն դրամ, 2005թ.՝ 786.6 մլն դրամ):

1.2 Բուժքույրական երկարաժամկետ խնամքի ծառայություններ՝ 1 832.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 1 376.7 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 345.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 351.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 217.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1035.1 մլն դրամ, 2005թ.՝ 830.7 մլն դրամ),

1.3 Ամբուլատոր բժշկական ծառայություններ մատակարարների խումբ՝ 48 836.8 մլն դրամ (2011թ.՝ 31 066.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 37 883.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 32 804.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 32 625.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 30 005.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 30 190.7 մլն դրամ, 2005թ.՝ 22 951.2 մլն դրամ),

- 1.4 Դեղագործական և բժշկական նշանակության ապրանքների մատակարարների խումբ՝ 42602.6 մլն դրամ (2011թ.՝ 39 096.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 43 277.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 28 752.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 18 985.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 20 520.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 17 571.4 մլն դրամ, 2005թ.՝ 15 063.4 մլն դրամ),
- 1.5 Հասարակական առողջության ծրագրերի իրականացում՝ 5 923.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 4 402.3 մլն դրամ, 2010թ.՝ 11 517.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 5 084.2 մլն դրամ, 2008թ.՝ 3 453.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 3 904.2 մլն դրամ, 2006թ.՝ 2 944.2 մլն դրամ, 2005թ.՝ 2 513.3 մլն դրամ),
- 1.6 Առողջապահության կառավարում և ապահովագրություն՝ 4 976.7 մլն դրամ (2011թ.՝ 10 104.2 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 067.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 7 839.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 8 332.5 մլն դրամ, 2007թ.՝ 15 474.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 10893.5 մլն դրամ, 2005թ.՝ 7 721.1 մլն դրամ),
- 1.7 Առողջապահության բնագավառի բոլոր այլ կառավարողներ՝ 0 (2011թ.՝ 37.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 0, 2008թ.՝ 23.6 մլն դրամ),
- 1.8 Առողջապահության հետ կապված ծառայություններ մատակարարների խումբ՝ 3 346.0 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 052.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 488.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 3 101.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 2 075.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 477.7 մլն դրամ, 2006թ.՝ 831.8 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1 459. 8 մլն դրամ),
- 1.9 Մնացյալ աշխարհ՝ 60.6 մլն դրամ (2011թ.՝ 964.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 26.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 4 772.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 782.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2 752. 6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 859.4 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1 281.3 մլն դրամ),
- 1.10 Ըստ տեսակների չդասակարգված մատակարարներ՝ 0 (2011թ.՝ 60.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 0, 2009թ.՝ 2 551.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 2 166.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 2 246.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 3 800.2 մլն դրամ, 2005թ.՝ 2 812.8 մլն դրամ):

Գծապատկեր 19. Մատակարարներ և Ֆունկցիաներ (գործառույթներ) (ՄxՖ)հաշիվ

Աղբյուրը՝ ՄԱՀ աղյուսակներ:

Շարունակելով դիտարկել Առողջապահության ազգային հաշիվների Մատակարարներ և Ֆունկցիաներ հաշվի տվյալները՝ արձանագրում ենք, որ հիմնական դերակատարումը կամ մոտ 40.5 տոկոս կազմել է **Հիվանդանոցների խումբը**, երկրորդ հորիզոնականը՝ **Ամբուլատոր բժշկական ծառայություններ մատակարարների խումբն է՝ մոտ 27 տոկոս**, երրորդ խոշոր դերակատարը՝ **Դեղագործական և բժշկական նշանակության ապրանքների մատակարարների խումբն է՝ 24.0 տոկոս:**

2. Իրականացված գործառույթների ընդհանուր ծավալը 2012թ. կազմել է **178 068.2 մլն դրամ** (2011թ.՝ 141 402.9 մլն դրամ, 2010թ.՝ 159 086.9 մլն դրամ, 2009թ.՝ 145 313.3 մլն դրամ, 2008թ.՝ 137 042.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 139 259.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 124 251.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 121 193.7 մլն դրամ), որից.

2.1 **Բժշկական օգնության ծառայություններ՝ 93 398.1 մլն դրամ** (2011թ.՝ 61 563.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 70 475.3 մլն դրամ, 2009թ.՝ 73 524.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 77 967.7 մլն դրամ 2007թ.՝ 70 872.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 69 717.5 մլն դրամ, 2005թ.՝ 77 421.7 մլն դրամ),

2.2 **Վերականգնողական օգնության ծառայություններ՝ 2 266.4 մլն դրամ** (2011թ.՝ 1 234.6 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 728 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 471.2 մլն դրամ, 2008թ.՝

- 1 546.1 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 755.9 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 633.5 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1 316.8 մլն դրամ),
- 2.3 **Բուժքույրական երկարաժամկետ խնամքի ծառայություններ՝ 0**, (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 11.8 մլն դրամ, 2009թ.՝ 296 մլն դրամ, 2008թ.՝ 51.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 5.1 մլն դրամ),
- 2.4 **Բուժօգնության օժանդակ ծառայություններ՝ 18 125.2 մլն դրամ** (2011թ.՝ 10 483.4 մլն դրամ, 2010թ.՝ 11 946.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 9 949.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 8 919.6 մլն դրամ, 2007թ.՝ 6 201.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 3 102 մլն դրամ, 2005թ.՝ 3 814.7 մլն դրամ),
- 2.5 **Ամբուլատոր պացիենտներին բաշխվող բժշկական օգնություն՝ 54 598.5** (2011թ.՝ 53 801.1 մլն դրամ, 2010թ.՝ 58 191.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 33 129.1 մլն դրամ, 2008թ.՝ 24 131.3 մլն դրամ, 2007թ.՝ 24 935.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 20 854 մլն դրամ, 2005թ.՝ 18 187.3 մլն դրամ),
- 2.6 **Հիվանդությունների կանխարգելում և հասարակական առողջապահության ծառայություններ՝ 6 079.4 մլն դրամ** (2011թ.՝ 5 608.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 5 738 մլն դրամ, 2009թ.՝ 6 762.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 6 008.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 4 350.8 մլն դրամ, 2006թ.՝ 5 713.7 մլն դրամ, 2005թ.՝ 4 210.7 մլն դրամ),
- 2.7 **Առողջապահության և բժշկական ապահովագրության կառավարում՝ 1 806.4 մլն դրամ** (2011թ.՝ 2 958.5 մլն դրամ, 2010թ.՝ 2 293.5 մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 225.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 274.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 500.4 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 784.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1 374.6 մլն դրամ),
- 2.8 **Ըստ տեսակի չդասակարգված առողջապահական այլ ծախսեր՝ 0**, (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ 1 360.2 մլն դրամ, 2009թ.՝ 415.7 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 635.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 234.3 մլն դրամ, 2006թ.՝ 1 478.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 1 429.3 մլն դրամ),
- 2.9 **Առողջապահության հետ կապված գործառույթներ, HCR 1-5՝ 6 813.8 մլն դրամ** (2011թ.՝ 6 696.9 մլն դրամ 2010թ.՝ 7 342.6 մլն դրամ, 2009թ.՝ 16 987.8 մլն դրամ, 2008թ.՝ 15 453.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 26 923 մլն դրամ, 2006թ.՝ 18 201.6 մլն դրամ, 2005թ.՝ 10 940 մլն դրամ),
- 2.9.1 *Առողջապահական ծառայություններ մատուցող հաստատությունների կապիտալի ձևավորում՝ 3 044.7 մլն դրամ*

(2011թ.՝ 5 589.8 մլն դրամ, 2010թ.՝ 6 119.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 16 023.5 մլն դրամ, 2008թ.՝ 14 039.7 մլն դրամ, 2007թ.՝ 24 994.5 մլն դրամ, 2006թ.՝ 17409.3 մլն դրամ),

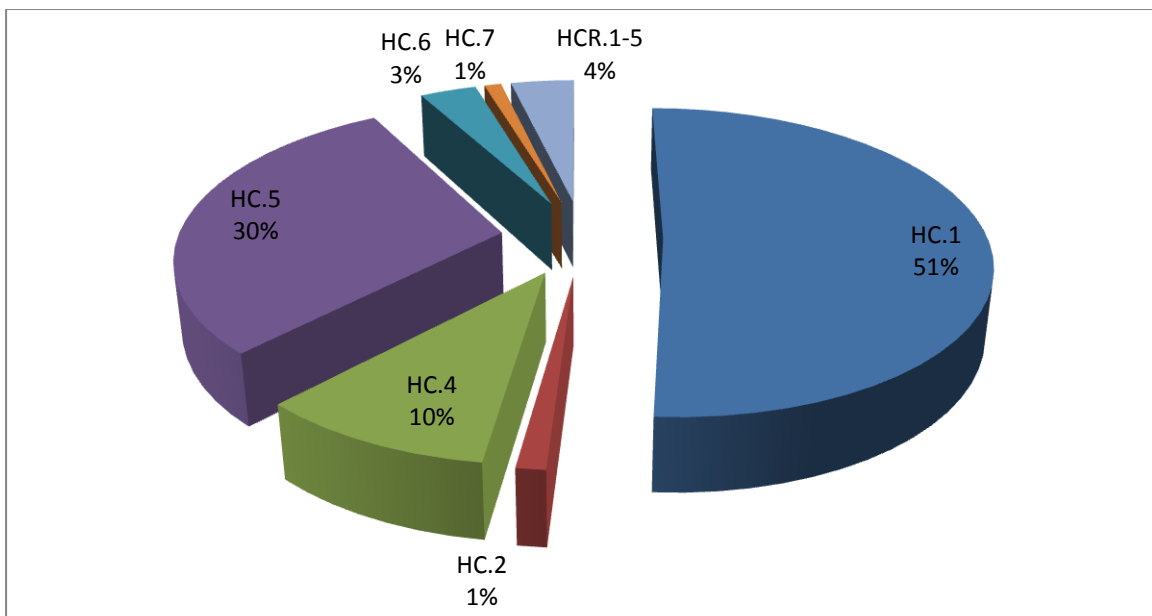
2.9.2 Անձնակազմի կրթություն և ուսուցում՝ 1 803.1 մլն դրամ (2011թ.՝ 1 098.7 մլն դրամ, 2010թ.՝ 1 108.1 մլն դրամ, 2009թ.՝ 756.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 1 068.9 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 441.6 մլն դրամ, 2006թ.՝ 619.5 մլն դրամ),

2.9.3 Առողջապահության համակարգում իրականացվող հետազոտությունների և մշակումների ծախսեր՝ 1 351.3 մլն դրամ (2011թ.՝ 8.4 մլն դրամ 2010թ.՝ 115.4 մլն դրամ, 2009թ.՝ 207.6 մլն դրամ, 2008թ.՝ 344.6 մլն դրամ),

2.9.4 Մանրամթերքի ու ջրի որակի, ինչպես նաև հիգիենայի կանոնների վերահսկողություն՝ 614.6 մլն դրամ:

2.10 Ըստ տեսակի չդասակարգված ծախսեր՝ 60.6 (2011թ.՝ 0, 2010թ.՝ մլն դրամ, 2009թ.՝ 1 550.9 մլն դրամ, 2008թ.՝ 60.2 մլն դրամ, 2007թ.՝ 1 631 մլն դրամ, 2006թ.՝ 3 654.3 մլն դրամ, 2005թ.՝ 2 498.7 մլն դրամ):

Գծապատկեր 20. Գործառույթների ընդհանուր ծավալը 2012թ., տոկոս

Աղբյուրը՝ ԱԱՀ աղյուսակներ:

Ա Ռ Ա Ջ Ն Ա Հ Ե Ր Թ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Ն Ե Ր Ա Պ Ա Գ Ա Յ Ի Հ Ա Մ Ա Ր

Առողջապահության ոլորտի ֆինանսավորման բնութագրի բարելավման, ինչպես նաև առավել հաշվառելի և ֆինանսապես առողջ համակարգ ունենալու նպատակով առաջարկում ենք իրականացնել առողջապահական կազմակերպությունների ռեյտինգավորում: Ռեյտինգավորումն անհրաժեշտ է տարանջատել ըստ բժշկական ծառայությունների տեսակների, օրինակ՝ հիվանդանոցային բուժօգնություն իրականացնող կազմակերպություններ, ամբուլատոր-պոլիկլինիկական բուժօգնություն իրականացնող կազմակերպություններ, ինչպես նաև հիվանդանոցային բուժօգնություն իրականացնող կազմակերպություններն ըստ ծառայության տեսակների և այլն:

Ռեյտինգավորման համար առաջարկում ենք ընտրել մի շարք ցուցանիշներ և գործակիցներ առողջապահական կազմակերպությունների գործունեության ֆինանսական գնահատման համար: Օրինակ.

- Նորագույն բժշկական սարքավորումներով հագեցվածությունը, մասնավորապես հաշվի առնելով վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքը և մնացորդային արժեքը
- Սարքավորումների օգտագործման արդյունավետության գնահատումը
- Կազմակերպությունների ակտիվների մեծության գնահատումը՝ գնահատված մի քանի գործակիցներով
- Կազմակերպությունների պասիվների մեծության գնահատումը, գնահատված մի քանի գործակիցներով
- Դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի գնահատումը
- Տարեկան հասույթի (հիվանդանոցային բուժօգնության մասով) և փաստացի դուրսգրված հիվանդանոցային բուժօգնության մասով) գործակիցներ
- Հաշվապահական ծախսի (հիվանդանոցային բուժօգնության մասով) և փաստացի դուրսգրված հիվանդանոցային բուժօգնության մասով) գործակիցներ
- Ըստ տարածքի քառակուսի մետրի էլեկտրաէներգիայի, գազի ծախսերի գործակիցները

- Ըստ տնտեսագիտական դասակարգման հիմնական ծախսային խմբերի և ըստ արդյունքային ցուցանիշների հարաբերակցության գործակիցների կիրառումը
- Եկամուտների կառուցվածքի գործակիցներ (պետպատվեր, վճարովի, համավճար, ապահովագրություն և այլն)
- Գրպանից դուրս ծախսերի փորձագիտական գնահատման գործակիցներ:

Ֆինանսական գործակիցներ

- Իրացվելիության գործակիցներ
- Ակտիվների կառավարման գործակիցներ
- Պարտքի կառավարման գործակիցներ
- Շահութաբերության գործակիցներ

Իրացվելիության հիմնական ցուցանիշը ընթացիկ գործակիցն է.

- Ընթացիկ գործակից (Current Ratio) = Ընթացիկ ակտիվներ/ ընթացիկ պարտավորություններ
- Արագ գործակից (Quick Ratio) = (Ընթացիկ ակտիվներ – Պաշարներ)/ ընթացիկ պարտավորություններ

Ակտիվների կառավարման գործակիցներ

- Դեբիտորական պարտքերի հավաքագրման միջին ժամանակաշրջան = Դեբիտորական պարտք/ Օրական միջին վաճառք
- Ապրանքանյութական պաշարների շրջապտույտի գործակից = Ինքնարժեք/Ապրանքանյութական պաշարներ
- Հիմնական միջոցների շրջապտույտի գործակից = Վաճառք/Հիմնական միջոցներ
- Ակտիվների շրջապտույտի գործակից = Վաճառք/Ընդամենը ակտիվներ

Պարտքի կառավարման գործակիցներ

Պարտքի կառավարումը ցույց է տալիս, թե ինչպես է ընկերությունը օգտագործում ներդրողների ռեսուրսները՝ սեփական նպատակների համար:

Վարկային միջոցները օգտագործելիս ընկերությունը վճարում է տոկոսներ, որը ենթադրում է կանխիկի օգտագործում և ճիշտ կառավարում:

- Ընդհանուր պարտքի գործակից (TDR) = Ընդամենը պարտավորություններ/Ընդամենը ակտիվներ
- Պարտք-կապիտալ գործակից (DE) = Ընդամենը պարտավորություններ/Ընդամենը կապիտալ
- Կապիտալի բազմարկիչ (EM) = Ընդամենը ակտիվներ/Ընդամենը կապիտալ

Շահութաբերության գործակիցներ

- Վաճառքի եկամտաբերություն (Return on Sales) = Զուտ շահույթ/Իրացումից հասույթ
- Ակտիվների եկամտաբերություն (Return on Assets) = Զուտ շահույթ/Ակտիվներ
- Կապիտալի եկամտաբերություն (Return on Equity) = Զուտ շահույթ/Կապիտալ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Guide to producing National Health Accounts, WB, WHO, USAID
2. Հայաստանի սոցիալական պատկերը և աղքատությունը, վիճակագրական վերլուծական զեկույց, ըստ 2012 թվականի տնային տնտեսությունների կենսամակարդակի ամբողջացված հետազոտության արդյունքների, ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայություն:
3. Սպառողական գների ինդեքսը (գները) ՀՀ-ում 2011թ. հունվար- դեկտեմբերին, վիճակագրական տեղեկագիր, ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայություն:
4. The World Bank Indicators <http://data.worldbank.org/indicator>.
5. Global health expenditure database
<http://apps.who.int/nha/database/DataExplorerRegime.aspx>.
6. National Health Accounts in Developing Countries: Improving the Foundation.
Peter Berman, Associate Professor of International Health Economics, Department of Population and International Health, Harvard School of Public Health.

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1. ԱԱՀ ամփոփ աղյուսակներ

Ֆինանսական գործակալներ և Մատակարարներ (ՖԳԽՄ) հաշիվ

ՄԱՏԱԿԱՐԱՐ- ՆԵՐ	2011				2012				Ընդամենը փոփոխությունը	
	ընդամենը այդ թվում՝	Պետական հատված	Մասնավոր հատված	Մնացյալ աշխարհ	ընդամենը, այդ թվում՝	Պետական հատված	Մասնավոր հատված	Մնացյալ աշխարհ	մլն դրամով	%
HP.1 Հիվանդանոցներ Hospitals	54,618	35,992	18,004	623	70,490	32,899	32,655	4,935	15,872	29
HP.2 Բուժքույրական և ըստ բնակության վայրի խնամքի կազմակերպություններ	-				1,832	1,832	-	-	1,832	
HP.3 Ամբուլատոր բժշկական ծառայություններ մատակարարողներ	31,066	21,016	9,945	105	48,837	18,839	26,520	3,479	17,771	57
HP.4 Դեղագործական և բժշկական նշանակության ապրանքների մանրածախ և այլ մատակարարներ	39,097		39,097		42,603	2,579	40,023	1	3,506	9
HP.5 Հասարակական առողջապահության ծրագրերի իրականացում և կառավարում	4,402	2,517		1,886	5,923	3,765	-	2,159	1,521	35
HP.6 Առողջապահության կառավարում և ապահովագրություն	10,104	1,629		8,475	4,977	4,615	-	362	(5,127)	(51)
HP.7 Առողջապահության բնագավառի կառավարչական ծառայություններ մատակարարող բոլոր այլ կազմակերպությունները/	38	38							(38)	(100)
HP.8 Առողջապահության հետ կապված ծառայություններ մատուցող հաստատություններ	1,052	1,044		8	3,346	2,804	-	542	2,294	218

Առողջապահության ազգային հաշիվներ, 2012

HP. 9 Մնացած աշխարհը	965	965			61	-	-	61	(904)	(94)
HP.nsk Ըստ տիպերի չդասակարգված մատակարարներ	61			61					(61)	(100)
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	141,403	63,200	67,045	11,158	178,068	67,332	99,198	11,538	36,665	26

Ֆինանսական գործակալներ և Ֆունկցիաներ (\$Գx\$) հաշիվ

ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐ	2011				2012				Ընդամենը փոփոխությունը	
	ընդամենը, այդ թվում՝	Պետական հատված	Մասնավոր հատված	Մնացյալ աշխարհ	ընդամենը, այդ թվում՝	Պետական հատված	Մասնավոր հատված	Մնացյա լ աշխարհ	վն դրամով	%
HC.1 Բժշկական օգնության ծառայություններ	61,564	38,406	22,458	699	88,318	41,029	46,251	1,039	26,754	43.5
HC.2 Վերականգնողակա ն օգնության ծառայություններ	1,235	743	492		2,266	969	1,277	20	1,032	83.6
HC.4 Բուժօգնության օժանդակ ծառայություններ	10,483	6,388	4,085	11	18,125	8,266	9,079	780	7,642	72.9
HC.5 Ամբուլատոր պացիենտներին բաշխվող բժշկական ապրանքներ	52,857	6,245	39,097	7,516	54,598	7,077	41,348	6,173	1,741	3.3
HC.6 Հիվանդությունների կանխարգելում և հասարակական առողջապահության ծառայություններ	5,609	4,301	914	394	6,079	3,806	1,242	1,031	471	8.4
HC.7 Առողջապահության և բժշկական ապահովագրության կառավարում	2,959	2,532		426	1,806	1,444	-	362	(1,152)	- 38.9
HCR.1-5 Առողջապահության հետ կապված գործառույթներ	6,697	4,584		2,113	6,814	4,740	-	2,074	117	1.7
HP.nsk Ըստ տիպերի չդասակարգված մատակարարներ	-				61			61	61	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	141,403	63,200	67,045	11,158	178,068	67,332	99,198	11,538	36,665	25.9

Հավելված 2. Տնային տնտեսության հարցաթերթ

ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԱԹԵՐԹ
 ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՅ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ
 ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎՐԱ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
 ՄԻԱՆՎԱԳ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ
 ՏԻՏՂՈՍԱԹԵՐԹ

M1.	Տնային տնտեսության (այսուհետ S/S) նույնացման համարը [ԼՐԱՅՆՈՒՄ Է գրուցավայրը (այսուհետ Ձ/Վ)]	_ _ _ _ Զլատեր _ _ _ _ S/S			
M2.	Մարզ	1. Արագածոտն	4. Գեղարքունիք	7. Շիրակ	10. Տավուշ
		2. Արարատ	5. Կոտայք	8. Սյունիք	11. Երևան
		3. Արմավիր	6. Լոռի	9. Վայոց Ձոր	
M3.	Բնակավայրը	անվանումը, _ _ _ կողը			
M4.	Բնակավայրի տնակը	1. Երևան 2. Բաղարային 3. Գյուղական			
M5.	Հարցազրուցավար անունը, ազգանունը	_ _ _ _ կողը			
M6.	Վերահսկիչի անունը, ազգանունը	_ _ _ _ կողը			

Կապի հաստատում. Հարցազրուցավար. գտնք Ձևը ընտրանքային ցանկի տվյալ հասցեն

M7.	S/S այցի արդյունքը	Հասցեն գտնվել է և S/S-ն հասանելի է	1	} Վերջ	→ M8
		Հասցեն չի գտնվել	2		
		Հասցեում մշտապես բնակվողներ չկան	3		
		Հասցեն մշտապես բնակվող S/S-ն անհասանելի է	4		

Մասնակցության համաձայնության ստացում

M8.	<u>Հարցազրուցավար</u> Ողջունք դուրք բացողին.	Պատասխանը հայերեն է / հայերենով հարցումը հնարավոր է	1	} → M9	
		Պատասխանը հայերեն չէ և հայերենով հարցումը հնարավոր չէ	2		→ M10
M9.	<u>Հարցազրուցավար</u> Ներկայացնք և առաջնք հետազոտության նպատակը: Ստացնք համաձայնություն՝ ըստ հարցաթերթում գրված հրահանգի	Համաձայն է արդյոք մասնակցել հարցմանը:	1. Այո	} → M11	
		Համաձայնության դեպքում հարցաթերթի համապատասխան վայրում դրնք Ձևը ստորագրությունը	2. Ոչ		Վերջ
M10	Հարցման չկայացման վերջնական պատճառը	Հարցվողը ժամանակ չունի հարցմանը մասնակցելու	1	} Վերջ	
		Հարցվողը բացակայում է բնակավայրից	2		
		Հարցվողն առողջական կամ այլ պատճառով չի կարող	3		
		S/S հրաժարում	4		
		Հարցվողի հրաժարում	5		
M1 1	Հարցման կայացման ամսաթիվը և սկզբի ժամը.	_ _ _ օր _ _ _ ամիս _ _ ժամ ընդհ			
M1 2	<u>Հարցազրուցավար</u> - Լրացրնք հարցման վերջում. Վերջին լրացված հարցի համարը				

ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԱԹԵՐԹ
ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՅ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎՐԱ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
ՄԻԱՆՎԱԳ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ

ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳԱՐՏՆԻՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎՈՒՄ Է
ՕՐԵՆՔՈՎ

Բարև Ձեզ: Ես _____ եմ, ներկայացնում եմ APR Group կազմակերպությունը: Մենք իրականացնում ենք հետազոտություն, որի նպատակն է ուսումնասիրել Հայաստանի տարածքում առողջապահական ծառայությունների վրա կատարված ծախսերը, ինչն օգտագործվելու է առողջապահության վիճակագրության բնագավառում՝ առողջապահությունը բնութագրող ամփոփ ցուցանիշների հաշվարկման և Առողջապահության ազգային հաշիվների համակարգում ընդհանրացված վիճակագրական գնահատականների համար:

Ձեր անկաշկանդ և հավաստի պատասխաններով Դուք կարող եք էապես նպաստել առողջապահության ոլորտում բնակչությանը մատուցված ծառայությունների ծավալի հստակեցմանը, ինչը շատ կարևոր է այդ ոլորտի քաղաքականությունը մշակողների համար: Հուսով եմ, որ կստանանք Ձեր աջակցությունը և դրանով իսկ Դուք կնպաստեք առողջապահության ոլորտում ավելի որակյալ և գործունակ վճիռներ կայացնելուն: Դուք կարող եք հրաժարվել հարցմանը մասնակցելուց, հարցազրույցի ընթացքում չպատասխանել այս կամ այն հարցին, կամ ցանկացած պահի ընդհատել հարցազրույցը: Ձեր մասնակցությունը հարցմանը կամավոր է: Եթե Դուք որոշեք չմասնակցել հարցմանը, ապա այդ հանգամանքը ոչ մի կերպ չի անդրադառնա Ձեր վրա: Ձ եր ընտանիքը ընտրվել է պատահական ընտրության արդյունքում: Այնուամենայնիվ, Ձեր կողմից տրամադրված տեղեկությունները կմնան գաղտնի :

Եթե Դուք համաձայն եք մասնակցել այս հետազոտությանը, մենք կզրուցենք Ձեզ հետ 25-30 րոպե: Մենք չենք գրանցի Ձեր անունը այն հարցաթերթիկի վրա, որի վրա օրանցելու ենք Ձեր պատասխանները: Եթե մենք տպաօրենք հետազոտության արդյունքերը, Ձեր պատասխանները կօտաօործվեն բացառապես ընդհանրացված վիճակագրական գնահատականների համար: Ձեր մասնակցությունը այս հետազոտությանը չի նախատեսում ոչ մի ֆինանսական փոխհատուցում կամ այլ տեսակի շահույթ:

Ձեզ ոչ մի վտանգ չի սպասվում այս հետազոտությանը մասնակցելու դեպքում:

Համաձայն ե՞ք մասնակցել Այո _____ Ոչ _____

Հարցազրույցավարի ստորագրությունը, առ այն, որ ստացել է հարցման մասնակցության բանավոր համաձայնություն _____

ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅԱՎԱՐԻ ՀԱՄԱՐ

Մերժման դեպքում դադարեցրե՞ք հարցումը, շնորհակալություն հայտնե՞ք և գնացե՞ք հաջորդ հասցևով ըստ ցանկի:

Տնային տնտեսության համարը _____ Մարզ _____ Բնակավայր _____

--	--	--	--

--	--

Հարցազրուցավար / _____ / _____ / _____ /
 (Անուն, ազգանուն) (Ստորագրություն) (Ամսաթիվ)

Վերահսկիչ / _____ / _____ / _____ /
 (Անուն, ազգանուն) (Ստորագրություն) (Ամսաթիվ)

Կանխավ շնորհակալություն հետազոտությանը մասնակցելու համար

Հարցազրուցավարին. *Խնդրվում է հարցազրույցը վարել տնային տնտեսության գլխավորի կամ այն անձի հետ, որը տնային տնտեսության գլխավորի հետ համատեղ կայացնում է որոշումներ և տեղեկացված է տնային տնտեսության տնտեսական հարցերի, տնային տնտեսության անդամների առողջության պահպանման, հիվանդությունների կանխարգելման և բուժման վերաբերյալ:*

Տեղեկատվությունն անհրաժեշտ է հավաքագրել 2012թ. հունվար-դեկտեմբեր ժամանակահատվածի համար, ընդ որում ծախսերի մեջ անհրաժեշտ է ներառել միայն Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կատարված ծախսերը:

Մինչ հարցազրույցը վարելը, հարցվողին (ռեսպոնդենտին) պետք է ներկայացվեն հետազոտության նպատակը, ապա հարցաթերթի ընդհանուր կառուցվածքը, համաձայն հետևյալ հիմնական մասերի՝

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
2. ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄ ԵՎ ԴՐԱ ՎՐԱ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ
3. ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԴՐԱ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ
4. ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑԱՅԻՆ ԲՈՒԺՈՒՄ ԵՎ ԴՐԱ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ
5. ԿԱՆԱՆՑ ԿՈՆՍՈՒԼՏԱՅԻԱՆԵՐ, ԾՆՆԴՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ
6. ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՂԱԿԱՆ ԵՎ ԱՌՈՂՋԱՐԱՆԱՅԻՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒ ԴՐԱՆՑ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ
7. ՈՉ ԱՎԱՆԴԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ
8. ԼԱԲՈՐԱՏՈՐ-ԳՈՐԾԻՔԱՅԻՆ ԱԽՏՈՐՈՇՈՒՄ ԵՎ ԴՐԱ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ
9. ԴԵՂԵՐԻ, ՍՆՆԴԱՅԻՆ ՀԱՎԵԼՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՎՐԱ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ
10. ՏԵՂԵԿԱՆՔ ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԻՆ ԱՄՍԱԿԱՆ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ՄԱՍ I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Ընդհանուր տեղեկություններ տնային տնտեսության անդամների մասին.

Տնային տնտեսության անդամի համարը/ ծածկագիրը	Անունը, ազգանունը	Սեռը. 1 = կին 2 = տղամարդ	Տարիքը (լրացած տարիների թիվը)
1	2	3	4
1 Գլխավոր			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մաս II-ից մինչև Մաս VII-ը ներառյալ՝ ծախսերի մեջ չնշելի լաբորատոր-գործիքային ախտորոշման, դեղերի, սննդային հավելումների և բժշկական նշանակության ապրանքների վրա կատարված ծախսերը

Կանանց կոնսուլտացիաների, ծննդօգնության և դրանց հետ կապված ծախսերի մասին տվյալները չնշել ՄԱՍ II-ում, ՄԱՍ IV-ում և ՄԱՍ VI-ում

Բոլոր ծախսերը նշել Հայաստանի Հանրապետության դրամով, իսկ արտարժույթով վճարումների դեպքում՝ դրանք վերահաշվարկել Հայաստանի Հանրապետության դրամի՝ այդ ժամանակահատվածի միջին փոխարժեքով

Եթե մատուցված առողջապահական ծառայությունը եղել է անվճար, կամ դրա դիմաց տնային տնտեսության կողմից որևէ վճարում չի կատարվել ազատ համապատասխան տողում դրվում է 0 (զրո), իսկ եթե ռեսպոնդենտը դժվարացել կամ հրաժարվել է պատասխանել հարցին՝ 99

ՄԱՍ II. ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄ ԵՎ ԴՐԱ ՎՐԱ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ

Տարգազրուցավարին. համաձայն Մաս I-ի 3.1 սյունակի յուրաքանչյուր տողում դուրս գրեք տնային տնտեսության այն անդամի/անդամների համարը/ծածկագիրը, ովքեր **2012 թ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսների** ընթացքում կա՛մ ունեցել են այցելություններ, կա՛մ դիմել են շտապ բժշկական օգնության: Տնային տնտեսության անդամներից յուրաքանչյուրի համար նախատեսված է մեկ տող:

2. Հիվանդության հետ չկապված դեպքերում Ձեր տնային տնտեսության անդամը/անդամները այցելել է (են) արդյո՞ք բուժակ-մանկաբարձական կետ, ամբուլատորիա, պոլիկլինիկա, ընտանեկան բժշկի գրասենյակ.

1. Այո; → Շարունակել հարցումը	2. Ոչ; → Անցնել ՄԱՍ II-ի 5-րդ հարցին
-------------------------------	--------------------------------------

3. Եթե այո, ապա ստորև նշված յուրաքանչյուր նպատակի համար քանի՞ այցելություն է կատարվել (նշել այցելությունների թիվը)

S/S անդամի համարը (նշել)	ա. առողջության պահպանման և կանխարգելման նպատակով	բ. պատվաստումների նպատակով	գ. առողջության, հիվանդության մասին և այլ տեղեկանքներ ստանալու նպատակով
3.1	3.2.1	3.2.2	3.2.3

4. Որքա՞ն եք ծախսել (**ՏՏ դրամով**) Ձեր տնային տնտեսության անդամի/անդամների առողջության պահպանման և կանխարգելման, պատվաստումների, առողջության, հիվանդության մասին և այլ տեղեկանքներ ստանալու նպատակներով **բուժակ-մանկաբարձական կենտ, ամբուլատորիա, պոլիկլինիկա, ընտանեկան բժշկի գրասենյակ այցելելով**:

S/S անդամի համարը/ ծածկ ազիբը (նշել)	Մոտավորապես որքա՞ն եք ծախսել <i>(բացի այլ աղբյուրներից տրված փոխհատուցումների գումարների և բնամթերքով (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով) կատարված վճարումների)</i>			Այդ ծառայությունների վրա կատարված ծախսերը փոխհատուցելու համար արդյո՞ք Ձեր կողմից վճարված գումարից բացի կատարվել է փոխհատուցում հետևյալ աղբյուրներից (եթե կատարվել է փոխհատուցում, ապա տվյալ աղբյուրի համար գրել, թե որքան, հակառակ դեպքում՝ բաց թողնել)					Այն դեպքում, երբ կատարված ծախսերի կամ դրանց մի մասի փոխարեն վճարել եք բնամթերքով (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով), ապա խնդրում եմ գնահատել դրա մոտավոր արժեքը			Եթե որևէ պատճառով (բարեկամական, հարևանական կամ այլ) ընդհանրապես չեք վճարել կամ վճարել եք մասամբ, ապա խնդրում եմ գնահատել չվճարված գումարի մոտավոր արժեքը (գնահատումը կատարելիս կողմնորոշվեք նույն նպատակների համար վճարների Ձեզ հայտնի արժեքով)		
	ա. առողջության պահպանման և հիվանդությունների կանխարգելման նպատակով	բ. պատվաստումների նպատակով	գ. առողջության, հիվանդության մասին և այլ տեղեկանքներ ստանալու նպատակով	ա/լ միջազգային կազմակերպությունների և այլ երկրների բարեգործական կազմակերպությունների միջոցներ	գործատուի միջոցներ	բժշկական ապահովագրություն	տեղական հասարակական, բարեգործական կազմակերպությունների միջոցներ	այլ, նշել	ա. առողջության պահպանման և հիվանդությունների կանխարգելման նպատակով	բ. պատվաստումների նպատակով	գ. առողջության, հիվանդության մասին և այլ տեղեկանքներ ստանալու նպատակով	ա. առողջության պահպանման և հիվանդությունների կանխարգելման նպատակով	բ. պատվաստումների նպատակով	գ. առողջության, հիվանդության մասին և այլ տեղեկանքներ ստանալու նպատակով
4.1	4.2.1	4.2.2	4.2.3	4.3.1	4.3.2	4.3.3	4.3.4	4.3.5	4.4.1	4.4.2	4.4.3	4.5.1	4.5.2	4.5.3

5. Հիվանդության հետ կապված դեպքերում Ձեր տնային տնտեսության անդամը/անդամները այցելել է (են) արդյո՞ք բուժակ-մանկաբարձական կենտ, ամբուլատորիա, պոլիկլինիկա, ընտանեկան բժշկի գրասենյակ.

1. Այո → Շարունակել հարցումը	2. Ոչ; → Անցնել ՄԱՍ II-ի 12-րդ հարցին
------------------------------	---------------------------------------

6. Որքա՞ն եք ծախսել (**ՎՆ դրամով**) Ձեր տնային տնտեսության անդամի/անդամների այդպիսի այցելությունների վրա.

S/S անդամի համարը/ ծածկա- գիրը (նշել)	Մոտավորապես որքա՞ն եք ծախսել (բացի այլ աղբյուրներից տրված փոխ- հատուցումների և բնամթերքով (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով) կատարված վճարումների)	Այդ ծառայությունների վրա կատարված ծախսերը փոխհատուցելու համար արդյո՞ք Ձեր կողմից վճարված գումարից բացի կատարվել է փոխհատուցում հետևյալ աղբյուրներից, որքա՞ն					Այն դեպքում, երբ կատարված ծախսերի կամ դրանց մի մասի փոխարեն վճարել եք բնամթերքով (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով), ապա խնդրում եմ գնահատել դրա մոտավոր արժեքը	Եթե որևէ պատճառով (բարեկամական, հարևանական կամ այլ) Դուք ընդհանրապես չեք վճարել կամ մասամբ եք վճարել, ապա խնդրում եմ գնահատել չվճարված գումարի մոտավոր արժեքը (գնահատումը կատարելիս նույն նպատակների համար վճարների Ձեզ հայտնի արժեքով)
		միջազգային կազմակերպությունների և այլ երկրների բարեգործական կազմակերպությունների միջոցներ	գործատուի միջոցներ	բժշկական դոմինիոն	տեղական հասարակական, բարեգործական կազմակերպությունների միջոցներ	ընդ, /իմ		
6.1	6.2	6.3.1	6.3.2	6.3.3	6.3.4	6.3.5	6.4	6.5

7. Հիվանդության հետ կապված դեպքերում դիմել ե՞ք **Շտապ բժշկական օգնության** (բացի »Էրեբունի« բժշկական կենտրոնի ծառայությունից).

1. Այո → Շարունակել հարցումը	2. Ոչ; → Անցնել ՄԱՍ III-ի 9-րդ հարցին
------------------------------	---------------------------------------

8. Խնդրում եմ տեղեկություններ ներկայացնել Ձեր տնային տնտեսության Շտապ բժշկական օգնության վրա կատարված ծախսերի (*դրամով*) վերաբերյալ.

S/S անդամի համարը/ ծածկագիրը (նշել)	Կանչերի թիվը, <i>անգամ</i>	Մոտավորապես որքա՞ն դրամ եք ծախսել շտապ բժշկական օգնություն կանչելու համար	Այն դեպքում, երբ կատարված ծախսերի կամ դրանց մի մասի փոխարեն վճարել եք բնամթերքով (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով), ապա խնդրում եմ գնահատել դրա մոտավոր արժեքը	Եթե որևէ պատճառով (բարեկամական, հարևանական և այլ կապեր կամ այլ) Դուք ընդհանրապես չեք վճարել կամ մասամբ եք վճարել, ապա խնդրում եմ գնահատել չվճարված գումարի մոտավոր արժեքը (գնահատումը կատարելիս կողմնորոշվեք այլ անձանց կատարած վճարի Ձեզ հայտնի արժեքով)
8.1	8.2	8.3	8.4	8.5

ՄԱՍ III. ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԴՐԱ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ

9. 2012թ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսների ընթացքում Ձեր տնային տնտեսության անդամը/անդամները դիմել է (են) արդյո՞ք ատամնաբույժի.

1. Այո → <i>Շարունակել հարցումը</i>	2. Ոչ; → <i>Անցնել ՄԱՍ IV-ի 11-րդ հարցին</i>
-------------------------------------	--

10. Որքա՞ն եք ծախսել (**ՀՀ դրամով**) Ձեր տնային տնտեսության անդամի/անդամների այդպիսի այցելությունների վրա

S/S անդամի համարը/ ծածկա- գիրը (նշել)	Մոտավորապես որքա՞ն եք ծախսել (բացի այլ աղբյուրներից տրված փոխհատուցում- ների գումարների և բնամթերքով (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով) կատարված վճարումների)		Այդ ծառայությունների վրա կատարված ծախսերը փոխհատուցելու համար արդյո՞ք Ձեր կողմից վճարված գումարից բացի կատարվել է փոխհատուցում, ապա տվյալ աղբյուրի համար գրել, թե՞ որքան, հակառակ դեպքում՝ բաց թողնել)						Այն դեպքում, երբ կատարված ծախսերի կամ դրանց մի մասի փոխարեն վճարել եք բնամթերքով (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով), ապա խնդրում եմ գնահատել դրա մոտավոր արժեքը		Եթե որևէ պատճառով (բարեկամական, հարևանական կամ այլ) ընդհանրապես չեք վճարել կամ մասամբ եք վճարել, ապա խնդրում եմ գնահատել չվճարված գումարի մոտավոր արժեքը (գնահատումը կատարելիս կողմնորոշ- վեք այլ բժշկի մոտ նույն նպատակների համար վճարի Ձեզ հայտնի արժեքով)	
	ա. մասնագիտացված ստոմատոլոգիական բուժօգնության համար	բ. ատամնապրոթեզավորման համար	պետական առողջապահական նպատակային ծրագրեր	միջազգային կազմակեր- պությունների և այլ երկրների բարեգործական կազմակեր- պությունների միջոցներ	գործատուի միջոցներ	բժշկական ապահովագրություն	տնտեսական հասարակական, բարեգործական կազմակերպությունների միջոցներ	կշի, նշել	ա. մասնագիտացված ստոմատոլոգիական բուժօգնության համար	բ. ատամնապրոթեզավորման համար	ա. մասնագիտացված ստոմատոլոգիական բուժօգնության համար	բ. ատամնապրոթեզավորման համար
10.1	10.2.1	10.2.2	10.3.1	10.3.2	10.3.3	10.3.4	10.3.5	10.3.6	10.4.1	10.4.2	10.5.1	10.5.2

ՄԱՍ IV. ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՅԱՅԻՆ ԲՈՒԺՈՒՄ ԵՎ ԴՐԱ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ

11. 2012թ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին Ձեր տնային տնտեսության անդամը/անդամներն ունեցե՞լ է (են) որևէ հիվանդություն, որի համար դիմել են հիվանդանոց, կլինիկա:

1. Այո → Շարունակել հարցումը	2. Ոչ; → Անցնել ՄԱՍ V-ի 13-րդ հարցին
------------------------------	--------------------------------------

12. Եթե այո, ապա խնդրում են նշել հիվանդության տեսակը (հարցազրուցավարին՝ ծածկագիրը նշել համաձայն հավելված 1-ի) և համապատասխան կատարված ծախսը՝ դրամով

S/S անդամի համարը/ ծածկա- գիրը (նշել)	Մոտավորապես որքա՞ն են ծախսել հիվանդանոցային բուժման համար (բացի այլ աղբյուրներից տրված փոխհատուցումների գումարների և բնակթերթով (ապրանքների և ծառայությունների տևարով) կատարված վճարումների)		Այդ ծառայությունների վրա կատարված ծախսերը փոխհատուցելու համար արդյո՞ք Ձեր կողմից վճարված գումարից բացի կատարվել է փոխհատուցում հետևյալ աղբյուրներից (եթե կատարվել է փոխհատուցում, ապա տվյալ աղբյուրի համար գրել, թե որքան, հակառակ դեպքում՝ բաց թողնել)													
			վերջին 12 ամիսներից ցուցված ամիսներից ցուցված ամիսներից ցուցված ամիսներից		վերջին 12 ամիսներից ցուցված ամիսներից ցուցված ամիսներից ցուցված ամիսներից		վերջին 12 ամիսներից ցուցված ամիսներից ցուցված ամիսներից ցուցված ամիսներից		վերջին 12 ամիսներից ցուցված ամիսներից ցուցված ամիսներից ցուցված ամիսներից		վերջին 12 ամիսներից ցուցված ամիսներից ցուցված ամիսներից ցուցված ամիսներից		վերջին 12 ամիսներից ցուցված ամիսներից ցուցված ամիսներից ցուցված ամիսներից		այլ, նշել	
12.1	12.2.1	12.2.2	12.3.1	12.3.2	12.3.3	12.3.4	12.3.5	12.3.6	12.3.7	12.3.8	12.3.9	12.3.10	12.3.11	12.3.12	12.3.13	12.3.14

(շարունակություն)

S/S անդամի համարը/ ծածկա- գիրը (նշել)	Այն դեպքում, երբ կատարված ծախսերի կամ դրանց մի մասի փոխարեն վճարել էք բնամթերքով (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով), ապա խնդրում են գնահատել դրա մոտավոր արժեքը		Եթե որևէ պատճառով (բարեկամական, հարևանական կամ այլ) Դուք ընդհանրապես չէք վճարել կամ մասամբ եք վճարել բուժման համար, ապա խնդրում են գնահատել չվճարված գումարի մոտավոր արժեքը (գնահատումը կատարելիս կողմնորոշվեք այլ բժշկի մոտ նույն բուժման համար վճարի Ձեզ հայտնի արժեքով)	
	<i>ծածկագիր</i>	<i>ծախս</i>	<i>ծածկագիր</i>	<i>ծախս</i>
12.1	12.3.13	12.3.14	12.3.15	12.3.16

ՄԱՍ V. ԿԱՆԱՆՑ ԿՈՆՍՈՒԼՏԱՑԻԱՆԵՐ, ԾՆՆՂՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱԽՄԵՐ

Տարգազրուցավարին. այս մասի հարցերը վերաբերում են տնային տնտեսության անդամի հղիության, ծննդաբերության կամ հղիության արհեստական և ինքնաբեր ընդհատման դեպքերում կատարված ծախսերին:

13. 2012թ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին Ձեր տնային տնտեսության անդամը/անդամները կատարել է (են) արդյո՞ք (անհրաժեշտ պատասխանը վերցնել շրջանակի մեջ)

1. Ընտանիքի պլանավորման հետ կապված այցելություն,
2. Հղիության հսկողության հետ կապված այցելություն,
3. Ծննդոգնության հետ կապված այցելություն,
4. Հնտծննդյան հսկողության հետ կապված այցելություն,
5. Հղիության արհեստական և ինքնաբեր ընդհատման դեպքերի հետ կապված այցելություն:

1. Այո → <i>Շարունակել հարցումը</i>	2. Ոչ; → <i>Անցնել ՄԱՍ VI-ի 15-րդ հարցին</i>
-------------------------------------	--

14. Որքա՞ն գումար եք ծախսել դրա համար (**ՏՏ դրամով**).

S/S անդամի համարը/ ծածկագիրը (նշել)	Մոտավորապես որքա՞ն եք ծախսել (բացի այլ աղբյուրներից տրված փոխհատուցումների գումարների և բնասվածքով (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով) կատարված վճարումների)					Այդ ծառայությունների վրա կատարված ծախսերը փոխհատուցելու համար արդյո՞ք Ձեր կողմից վճարված գումարից բացի կատարվել է փոխհատուցում հետևյալ աղբյուրներից, որքա՞ն					
	Ընտանիքի պլանավորման հետ կապված այցելություն	Հղիության հսկողության հետ կապված այցելություն,	Ծննդոգնության հետ կապված այցելություն	Հնտծննդյան հսկողության հետ կապված այցելություն,	Հղիության արհեստական և ինքնաբեր ընդհատման դեպքերի հետ կապված այցելություն	վնասված առողջապահական նպատակային ծրագրեր	միջազգային կազմակերպությունների և այլ երկրների բարեգործական կազմակերպությունների միջոցներ	գործատուի միջոցներ	բժշկական ասպիտակարաններ	տնտեսական հասարակական բարեգործական կազմակերպությունների միջոցներ	այլ, նշել
14.1	14.2.1	14.2.2	14.2.3.	14.2.4	14.2.5	14.3.1	14.3.2	14.3.3	14.3.4	14.3.5	14.3.6

(շարունակություն)

S/S անդամի համարը/ ծածկագիրը (նշել)	Այն դեպքում, երբ կատարված ծախսերի կամ դրանց մի մասի փոխարեն վճարել էք բնամթերքով (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով), ապա խնդրում են գնահատել դրա մոտավոր արժեքը	Եթե որևէ պատճառով (բարեկամական, հարևանական կամ այլ) Դուք ընդհանրապես չեք վճարել կամ մասամբ եք վճարել, ապա խնդրում են գնահատել չվճարված գումարի մոտավոր արժեքը (գնահատումը կատարելիս կողմնորոշվեք այլ բժշկի մոտ նույն նպատակների համար վճարի Ձեզ հայտնի արժեքով)
14.1	14.4	14.5

ՄԱՍ VI. ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՂԱԿԱՆ ԵՎ ԱՌՈՂՋԱՐԱՆԱՅԻՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ

15. 2012թ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին Ձեր տնային տնտեսության անդամ/անդամները ունեցել է (են) որևէ հիվանդություն, որի համար դիմել են վերականգնողական և առողջարանային բուժօգնության.

1. Այո → Շարունակել հարցումը	2. Ոչ; → Անցնել ՄԱՍ VII-ի 17-րդ հարցին
------------------------------	--

16. Եթե այո, ապա խնդրում եմ նշել հիվանդության ծածկագիրը (հարցազրուցավարին՝ ծածկագիրը նշել համաձայն հավելված 2-ի) և համապատասխան կատարված ծախսը՝ դրամով

S/S անդամի համարը/ ծածկա- գիրը (նշել)	Մոտավորապես որքա՞ն եք ծախսել վերականգնողական և առողջարանային բուժօգնության վրա (բազի այլ աղբյուրներից տրված փոխհատուցումների գումարների և բնամթերքով (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով) կատարված վճարումների)		Այդ ծառայությունների վրա կատարված ծախսերը փոխհատուցելու համար արդյո՞ք Ձեր կողմից վճարված գումարից բազի կատարվել է փոխհատուցում հետևյալ աղբյուրներից, որքա՞ն						Այն դեպքում, երբ վերականգնողական և առողջարանային բուժման համար վճարել եք բնամթերքով (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով), ապա խնդրում եմ գնահատել դրա մոտավոր արժեքը	Եթե որևէ պատճառով (բարեկամական, հարևանական կամ այլ) Դուք ընդհանրապես չեք վճարել կամ մասամբ եք վճարել բուժման համար, ապա խնդրում եմ գնահատել չվճարված գումարի մոտավոր արժեքը (գնահատումը կատարելիս կողմնորոշվեք այլ բժշկի մոտ նույն բուժման համար Ձեզ հայտնի արժեքով)
	ծածկագիր	ծախս	վիտական առաջատարական նպատակային ծրագրեր	միջազգային կազմակերպությունների և այլ երկրների բարձրորժառանգ կազմակերպությունների միջոցներ	գործատուի միջոցներ	բժշկական ասպանկադեմիայից	տեղական հասարակական, բարեգործական կազմակերպությունների միջոցներ	այլ. նշել		
16.1	16.2.1	16.2.2.	16.3.1	16.3.2	16.3.3	16.3.4	16.3.5	16.3.6	16.4	16.5

ՄԱՍ VII. ՈՉ ԱՎԱՆԴԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱԽՍԵՐ

VII-1 ՈՉ ԱՎԱՆԴԱԿԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ

17. 2012թ. **հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին** Ձեր տնային տնտեսության անդամի/անդամների հիվանդության դեպքում կիրառել եք արդյոք ոչ ավանդական բժշկական օգնության հետևյալ տեսակները՝ հերիմ, էքստրասենս, ասեղնաբուժություն, բուսաբուժություն և այլն.

1. Այո → Շարունակել հարցումը	2. Ոչ; → Անցնել 19-րդ հարցին
------------------------------	------------------------------

18. Եթե այո, ապա խնդրում եմ նշել թե քանի անգամ եք դիմել և կատարված ծախսը՝ *դրամով*

S/S անդամի համարը/ ծածկագիրը (նշել)	Դիմած դեպքերի թիվը	Մոտավորապես որքա՞ն եք ծախսել (ՀՀ դրամով) <i>(բացի բնակավայրի (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով) կատարված վճարումների)</i>	Այն դեպքում, երբ Դուք բուժման համար վճարել եք բնակավայրի (ապրանքների և ծառայությունների տեսքով), ապա խնդրում եմ գնահատել դրա մոտավոր արժեքը	Եթե որևէ պատճառով (բարեկամական, հարևանական կամ այլ) Դուք ընդհանրապես չեք վճարել կամ մասամբ եք վճարել բուժման համար, ապա խնդրում եմ գնահատել չվճարված գումարի մոտավոր արժեքը (գնահատումը կատարելիս կողմնորոշվեք նույն բուժման համար Ձեզ հայտնի արժեքով)
18.1	18.2	18.3	18.4	18.5

VII-2 Ի ՆՔՆԱԲՈՒԺՈՒՄ՝ ԱՌԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅԱՆ

19. 2012թ. **հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին** Ձեր տնային տնտեսության անդամի/անդամների հիվանդության դեպքում դիմե՞լ եք արդյոք ինքնաբուժման:

1. Այո → Շարունակել հարցումը	2. Ոչ; → Անցնել 21-րդ հարցին
------------------------------	------------------------------

20. Եթե՝ այո, ապա խնդրում եմ նշել.

S/S անդամի համարը/ ծածկագիրը (նշել)	Համաձայն Ձեր գնահատականի որքա՞ն կարժենար նման բուժումը բժշկի մոտ, առանց դեղամիջոցների արժեքի
20.1	20.2

VII-3 ԱՅԼ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՄ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ (նշել տեսակը)

21. **2012թ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին** Ձեր տնային տնտեսության անդամի/անդամների հիվանդության դեպքում դիմե՞լ եք արդյոք այլ բժշկական օգնության կամ ծառայության (բացի ՄԱՍ VII-1 և VII-2-ում թվարկվածներից).

1. Այո → <i>Շարունակել հարցումը</i>	2. Ոչ → <i>Անցնել ՄԱՍ VIII-ի 23-րդ հարցին</i>
-------------------------------------	---

22. Եթե՝ այո, ապա խնդրում եմ նշել, թե մոտավորապես որքան եք ծախսել (*ՀՀ դրամով*).

S/S անդամի համարը/ ծածկագիրը (նշել)	Մոտավորապես որքա՞ն եք ծախսել
22.1	22.2

ՄԱՍ VIII. ԼԱԲՈՐԱՏՈՐ-ԳՈՐԾԻ ՔԱՅԻՆ ԱՆՏՈՐՈՇՈՒՄ ԵՎ ԴՐԱ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԾԱՆՍԵՐ

23. **2012թ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին** Ձեր տնային տնտեսության անդամը/անդամները ենթարկվել է (են) արդյո՞ք լաբորատոր-գործիքային ախտորոշման.

1. Այո → <i>Շարունակել հարցումը</i>	2. Ոչ; → <i>Անցնել ՄԱՍ IX-ի 27-րդ հարցին</i>
-------------------------------------	--

24. Եթե այո, ապա խնդրում եմ նշել ախտորոշիչ հետազոտության տեսակներն՝ ըստ **սույն հարցաթերթի II-ից մինչև VII** մասերում նշված բժշկական օգնության դեպքերի.

S/S անդամ ի համար ը/ ծածկա գիրը (նշել)		Հիվանդության հետ չկապված դեպքերում						Հիվանդոթ- յան հետ կապված դեպքերում	Ծուրայ բժշկական օգնության դեպքում		Ատամնա- բուժության դեպքում		Հիվանդա- նոցային բժշկական օգնության դեպքում		Կանանց կոնսուլտա- ցիաների, ծննդօգ- նության և դրանց հետ կապված դեպքերում		Վերականգ- նողական և առողջարա- նային բժշկական օգնության դեպքերում		
		ա. առողջութ- յան պահպան- ման և հիվան- դություններ ի կանխար- գելման նպատակով		բ. պատ- վաստումներ ի նպատակով		գ. առող- ջության, հիվանդութ- յան մասին և այլ տեղե- կանքներ ստանալու նպատակով													
		լաբորատոր	գործիքային	լաբորատոր	գործիքային	լաբորատոր	գործիքային												լաբորատոր
24.1	24.2	24.3.1	24.3.2	24.3.3	24.3.4	24.3.5	24.3.6	24.4.1	24.4.2	24.5.1	24.5.2	24.6.1	24.6.2	24.7.1	24.7.2	24.8.1	24.8.2	24.9.1	24.9.2
	1. դեպք																		
	2. դրամ																		
	1. դեպք																		
	2. դրամ																		
	1. դեպք																		
	2. դրամ																		

շարունակություն

S/S անդամ ի համար ը/ ծածկա- գիրը (նշել)		Ոչ ավանդա- կան և այլ բժշկական օգնության ղեկավարում		Բացի վերոհիշյալ բժշկական օգնության ղեկավարից անձնա-կան նախաձեռ- նությամբ		Այդ ծառայությունների վրա կատարված ծախսերը փոխհատուցելու համար արդյո՞ք Ձեր կողմից վճարված գումարից բացի կատարվել է փոխհատուցում հետևյալ աղբյուրներից, որքան											
						պետական առողջապա- հական նպատակա- յին ծրագրեր		միջազգային կազմակերպու- թյունների և այլ երկրների բարե- գործական կազ- մակերպություն- ների միջոցներ		գործատուի միջոցներ		բժշկական ապահովագ- րություն		տնդական հասարակա- կան, բարեգոր- ծական կազմա- կերպությունն ե-րի միջոցներ		այլ, նշել	
		կատարում	գործիքային	կատարում	գործիքային	կատարում	գործիքային	կատարում	գործիքային	կատարում	գործիքային	կատարում	գործիքային	կատարում	գործիքային	կատարում	գործիքային
24.1	24.2	24.10.1	24.10.2	24.11.1	24.11.2	24.12.1	24.12.2	24.12.3	24.12.4	24.12.5	24.12.6	24.12.7	24.12.8	24.12.9	24.12.10	24.12.11	24.12.12
	1. ղեկավար																
	2. դրամ																
	1. ղեկավար																
	2. դրամ																
	1. ղեկավար																
	2. դրամ																
	1. ղեկավար																
	2. դրամ																

25. Այն ղեկավար, երբ լաբորատոր-գործիքային ախտորոշման համար վճարել էք բնամթերքով (ապրանքների և ծառայությունների տևաքով), ապա խնդրում եմ գնահատել դրա մոտավոր արժեքը,

_____ (դրամ)

26. Եթե որևէ պատճառով (բարեկամական կամ այլ) Դուք ընդհանրապես չեք վճարել կամ մասամբ եք վճարել լաբորատոր-գործիքային ախտորոշման համար, ապա խնդրում եմ գնահատել չվճարված գումարի մոտավոր արժեքը (գնահատումը կատարելիս կողմնորոշվեք այլ համանման ծառայության համար Ձեզ հայտնի արժեքով),

_____ (դրամ)

ՄԱՍ IX. ԴԵՂԵՐԻ, ՄՆՆԴԱՅԻՆ ՀԱՎԵԼՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՎՐԱ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԾԱԽՄԵՐ

27. 2012թ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին Ձեր տնային տնտեսության անդամը սույն հարցաթերթի II-ից մինչև VII-րդ մասերում նշված բժշկական օգնության և ծառայությունների դեպքերում օգտագործել է արդյո՞ք դեղեր, սննդային հավելումներ և/կամ բժշկական նշանակության ապրանքներ.

1. Այո → <i>Շարունակել հարցումը</i>	2. Ոչ; → <i>Անցնել ՏԵՂԵԿԱՆՔԻ 31-րդ հարցին</i>
-------------------------------------	---

28. Եթե այո, ապա խնդրում եմ նշել դեղերի, սննդային հավելումների և/կամ բժշկական նշանակության ապրանքների վրա կատարած ծախսերն՝ ըստ սույն հարցաթերթի II-ից մինչև VII-րդ մասերում նշված բժշկական օգնության դեպքերի և ձևաբերման աղբյուրների՝ (*հարցազրուցավարին՝ ձևաբերման աղբյուրները տես հավելված 3*).

S/S անդամի համարը/ ծածկա- գիրը (նշել)	<i>Ձևաբերման աղբյուրի ծածկագրերը նշել համաձայն հավելված 3-ի (նշել միայն մեկ հիմնական պատասխան)</i>	Հիվանդության հետ չկապված դեպքերում				Հիվանդության հետ կապված դեպքերում			Ծուրայ բժշկական օգնության դեպքում			Ատամնաբուժության դեպքում		
		<i>ա. առողջության պահպանման և կանխարգելման նպատակով</i>		<i>բ. պատ- վաստումնե րի նպատակով</i>		դեղեր	սննդային հավելումներ	բժշկական նշանակության ապրանքներ	դեղեր	սննդային հավելումներ	բժշկական նշանակության ապրանքներ	դեղեր	սննդային հավելումներ	բժշկական նշանակության ապրանքներ
		դեղեր	սննդային հավելումներ	բժշկական նշանակության ապրանքներ	դեղեր									
28.1	28.2	28.2.1	28.2.2	28.2.3	28.2.4	28.3.1	28.3.2	28.3.3	28.4.1	28.4.2	28.4.3	28.5.1	28.5.2	28.5.3
	1. Ծախս													
	2. Ծածկագիր													
	1. Ծախս													
	2. Ծածկագիր													
	1. Ծախս													
	2. Ծածկագիր													
	1. Ծախս													
	2. Ծածկագիր													

շարունակություն

S/S անդամ ի համար ը/ ծածկա գիրը (նշել)	Ձևաբերման աղբյուրի ծածկա- գրերը նշել համա- ձայն հավելված 3-ի	Հիվանդանոցային բժշկական օգնության դեպքում			Կանանց կոնսուլտացիաների և ծննդօգնության դեպքերում			Վերականգնողակա ն և առողջարանային բժշկական օգնության դեպքերում			Ոչ ավանդական և այլ բժշկական օգնության դեպքերում			Բացի վերոհիշյալ բժշկական օգնության դեպքերից, անձնական նախաձեռնությամբ		
		դեղեր	սննդային հավելումներ	բժշկական նշանա- կության ասպրանքներ	դեղեր	սննդային հավելումներ	բժշկական նշանա- կության ասպրանքներ	դեղեր	սննդային հավելումներ	բժշկական նշանա- կության ասպրանքներ	դեղեր	սննդային հավելումներ	բժշկական նշանա- կության ասպրանքներ	դեղեր	սննդային հավելումներ	բժշկական նշանա- կության ասպրանքներ
28.1	28.2	28.6.1	28.6.2	28.6.3	28.7.1	28.7.2	28.7.3	28.8.1	28.8.2	28.8.3	28.9.1	28.9.2	28.9.3	28.10.1	28.10.2	28.10.3
	1. Ծախս															
	2. Ծածկագիր															
	1. Ծախս															
	2. Ծածկագիր															
	1. Ծախս															
	2. Ծածկագիր															
	1. Ծախս															
	2. Ծածկագիր															

29. Այն դեպքում, երբ դեղերի, սննդային հավելումների և բժշկական նշանակության ասպրանքների համար վճարել էք բնամթերքով (ասպրանքների և ծառայությունների տեսքով), ապա խնդրում եմ գնահատել դրա մոտավոր արժեքը,

_____ (դրամ)

30. Եթե որևէ պատճառով (բարեկամական կամ այլ) Դուք ընդհանրապես չեք վճարել կամ մասամբ եք վճարել դեղերի, սննդային հավելումների և բժշկական նշանակության ասպրանքների համար, ապա խնդրում եմ գնահատել չվճարված գումարի մոտավոր արժեքը (գնահատումը կատարելիս կողմնորոշվեք այլ բժշկի մոտ նույն բուժման համար Ձեզ հայտնի արժեքով),

_____ (դրամ)

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

31. 2012 թվականի հունվար-դեկտեմբեր ամիսների կտրվածքով որքա՞ն է կազմել Ձեր տնային տնտեսության միջին ամսական եկամուտը.

31.1	Համաձայն Ձեր գնահատականի որքա՞ն է Ձեր տնային տնտեսության միջին ամսական դրամական եկամուտն՝ առանց հարկերի, դրամայի թվում՝	
31.1.1	ինքնազբաղվածությունից, գործարարությունից (շահույթ, շահաբաժին, տոկոսային եկամուտ)	
31.1.2	աշխատավարձ և դրան հավասարեցված միջոցներ	
31.1.3	կենսաթոշակ	
31.1.4	ընտանեկան նպաստ	
31.1.5	այլ նպաստներ (այդ թվում՝ կրթաթոշակ)	
31.1.7	շահումներ	
31.1.8	օգնություն, ընդամենը ա) հարազատներից, բարեկամներից, հարևաններից բ) արտասահմանի հարազատներից, բարեկամներից գ) տեղական ինքնակառավարման մարմիններից դ) անհատ հովանավորից ե) տեղական հասարակական և բարեգործական կազմակերպություններից զ) արտասահմանի հասարակական և բարեգործական կազմակերպություններից ն) դրամական այլ եկամուտներ	
31.1.9	այլ դրամական եկամուտներ	
31.2	Համաձայն Ձեր գնահատականի որքա՞ն է Ձեր տնային տնտեսության բնամթերքով ստացված միջին ամսական եկամուտը՝ դրամական արտահայտությամբ այդ թվում՝	
31.2.1	գործարարությունից	
31.2.2	աշխատավարձ և դրան հավասարեցված միջոցներ	
31.2.3	շահումներ	
31.2.4	օգնություն, ընդամենը ա) հարազատներից, բարեկամներից, հարևաններից բ) արտասահմանի հարազատներից, բարեկամներից գ) տեղական ինքնակառավարման մարմիններից դ) անհատ հովանավորից ե) տեղական հասարակական և բարեգործական կազմակերպություններից զ) արտասահմանի հասարակական և բարեգործական կազմակերպություններից ն) այլ (նշել)	
31.2.5	բնամթերքով ստացված այլ եկամուտներ	

32. Ըստ Ձեր գնահատականի Ձեր տնային տնտեսության միջին ամսական եկամուտը բավարար է արդյո՞ք հոգալու Ձեր առողջապահական կարիքները.

1. Այո	2. Ոչ
--------	-------

33. Դուր Ձեր տնային տնտեսության կարգավիճակը համարում եք (պատասխանը նշել 1).

33.2	չբավոր	
33.3	աղքատ	
33.4	ապահովության ցածր մակարդակի	
33.5	ապահովության միջին մակարդակի	
33.6	հարուստ	

34. Եթե Ձեր տնային տնտեսությունն ունենար լրացուցիչ եկամուտ, ապա դուք դա ըստ առաջնահերթության կծախսեիք (նշել 3 պատասխան՝ ըստ կարևորության 1, 2, 3 նիշերով).

34.1	սննդի վրա	
34.2	առողջության վրա	
34.3	կրթության վրա	
34.4	ոչ պարենային առաջին անհրաժեշտության ապրանքների ձեռք բերման վրա (հագուստ, կոշիկ, այլ)	
34.5	ոչ պարենային երկարաժամկետ օգտագործման ապրանքների ձեռք բերման վրա (հեռուստացույց, սառնարան, այլ)	
34.6	գործարարության նպատակով	
34.7	պարտքերի մարման համար	
34.8	հանգստի, ժամանցի և սպորտի համար	
34.9	հոգևոր պահանջմունքները բավարարելու համար	
34.10	խնայողության նպատակով	
34.11	այլ նպատակների վրա (նշել)	

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆԸ ՄԱՍՆԱԿՅԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԾԱՄԿԱԳՐԵՐԸ

<p>Հավելված I</p> <p>Հիվանդանոցային բժշկական օգնություն</p>	<p>Հավելված II</p> <p>Վերականգնողական եվ առողջարանային բժշկական օգնություն</p>	<p>Հավելված III</p> <p>Դեղերի, սննդային հավելումների և ԲՆԱ ձևեր բերման աղբյուրներ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ինֆեկցիոն և պարազիատար հիվանդություններ 2. նորագոյացություններ և արյունաստեղծ համակարգի հիվ (լեյկոզ, լիմֆոզրանուլոմատոզ և այլն) 3. Էնդոկրին համակարգի հիվ. (դիաբեթ, նյութափոխանակության խանգարումներ, զոբ և այլն) 4. սրտանոթային և նյարդային համակարգի հիվ (հիպերտոնիա, ինֆարկտ, ինսուլտ, ռևմատիզմ, սրտի արատներ և այլն) 5. Ծնչական համակարգի հիվ (ասթմա, թոքաբորբ, բրոնխիտ, լարինգիտ և այլն) 6. Մարսողական համակարգի հիվ (խոցային հիվ, գաստրիտ, պանկրեատիտ, խոլեցիստիտ, ապենդիցիտ և այլն) 7. Միզասնունդական համակարգի հիվ (պիելոնեֆրիտ, պրոստատիտ, նրիկամային քար, շագանակագեղձի ադենոմա և այլն) 8. Մաշկային և վննրաբանական հիվ (պսիորազ, էկզեմա, դերմատիտ, տրիխոմոնոզ և այլն) 9. Վնասվածքներ, այրվածքներ և թունավորումներ (ոսկրամկանային հատ. հիվ, օստեոխոնդրոզ, արթրիտ, սկոլիոզ և այլն) 10. Այլ (նշել) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Տուբերկուլյոզային 2. Սրտանոթային և նյարդային հիվ 3. Մտամոքս-աղիքային հիվ 4. Հենաշարժական համակարգ 5. Ծնչական համակարգ 6. Այլ (նշել) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. դեղատոն (առևտրային՝ առողջապահական կազմակերպության տարած-քից և/կամ նրա ենթակա-յու-թյունից դուրս) 2 տնօրեն, փոխտնօրեն, գլխավոր բժիշկ 3 բժիշկ 4 բուժքույր 5 այլ անձնակազմ 6 բուժանձնակազմի ցուցումով՝ առևտրային դեղատնից. 7 բուժանձնակազմի ցուցումով այլ անհատից 8 մարդասիրական օգնության ծրագրերի շրջանակում 9 արտասահմանի հարազատներից, բարեկամներից 10այլ (նշել) 11չեն գնել 12 պետպատվերի շրջանակում